

Fakta om Fødevarereklyngen

November 2022

Landbruget har væsentlig betydning for dansk økonomi

Landbruget har gennem flere århundreder været en drivende kraft i det danske samfund. Det gælder såvel økonomisk, politisk som kulturelt. Men landbruget har ændret karakter gennem tiden. Der er sket en transformation fra en meget arbejdskraftintensiv landbrugsproduktion til en højtspecialiseret fødevareklynge.

Én ting har dog ikke forandret sig. Landbrugets samfundsøkonomiske aftryk har fortsat stor betydning for Danmark. Landbruget og de tæt knyttede forarbejdningsvirksomheder understøtter i dag 120.000 arbejdspladser i Danmark og giver et årligt bidrag til BNP på 70 mia. kr. Langt over halvdelen af aktiviteten i landbruget og forarbejdningsvirksomhederne sker i de danske yderområder. Læs mere i "Landbrugets og fødevareklyngens bidrag til beskæftigelse og indkomst".

Danmark har som fødevareproducerende nation stor succes på de globale markeder. I 2021 eksporterede fødevareklyngen varer for 173 mia. kr. svarende til 22 pct. af den samlede danske vareeksport. Eksporten fra fødevareklyngen dækker en bred vifte af varer relateret til fødevarer, biobaserede produkter og agro-teknologi. Fødevareklyngen er en væsentlig kilde til de velstandsgevinster, Danmark opnår via handel og udnyttelse af den internationale arbejdsdeling. Knap 94 pct. af fødevareklyngens samlede vareeksport kan henføres til varegrupper, der kan kategoriseres som styrkepositioner. Læs mere i "Danmarks styrkepositioner inden for eksport af fødevarer".

Internationale medarbejdere er en vigtig ressource for fødevareproduktionen i Danmark. De udgør en større andel af beskæftigelsen i landbruget og fødevareindustrien end i Danmark generelt. Mange har et godt fodfæste i det danske samfund. Mere end en tredjedel af de internationale ansatte har børn i Danmark og 70 pct. af de internationale medarbejdere, der var beskæftiget i landbruget og fødevareindustrien i 2010, befinder sig stadig i Danmark ti år efter. Læs mere i "International arbejdskraft i landbruget og fødevareindustrien".

Forbrugerne i Danmark oplever svære tider. Danskerne bruger omkring en tiendedel af den disponible indkomst på fødevarer, og når der købes ind, er det især god smag, pris og kvalitet, som der bliver kigget efter, mens hver tredje prioriterer, at det er danskproduceret og hver fjerde kigger på, om det er økologisk. Den seneste tids prisstigninger har dog presset danskerne økonomiske råderum og skabt større fokus på de gode tilbud. Samtidig er danskerne blevet mere opmærksomme på at undgå madspild. Læs mere i "Forbrugernes madkultur".

Den plantebaserede kost rykker også mere og mere i fokus. Produktionen af vegetabiliske fødevarer skaber værdi for 8,6 mia. kr. i Danmark og beskæftiger 13.400 personer. Landbrug & Fødevarer arbejder på at skabe større viden om den vegetabiliske fødevaresektor i Danmark. Dette arbejde indebærer etableringen af statistik over sektoren, der kan danne et solidt grundlag for at følge udviklingen i sektoren over tid og belyse dens bidrag til den danske økonomi. Læs mere i "Den vegetabiliske fødevaresektor og dens betydning for dansk økonomi".

God læselyst!

Merete Juhl
Adm. Direktør i Landbrug & Fødevarer

Indhold

Landbrugets og fødevareklyngens bidrag til beskæftigelse og indkomst	5
Landbruget og de tæt knyttede forarbejdningsvirksomheder understøtter i dag 120.000 arbejdspladser i Danmark og giver et årligt bidrag til BNP på 70 mia. kr.	
Danmarks styrkepositioner inden for eksport af fødevarer	11
I 2021 eksporterede fødevareklyngen varer for 173 mia. kr. svarende til 22 pct. af den samlede danske vareeksport. Fødevareklyngen er en væsentlig kilde til de velstandsgevinster, vi opnår gennem udnyttelse af komparative fordele.	
International arbejdskraft i landbruget og fødevareindustrien	19
De internationale medarbejdere er vigtige for fødevareproduktionen i Danmark. Størstedelen har en uddannelse og deres arbejde er præget af manuelle arbejdsopgaver. Mange har et godt fodfæste i det danske samfund.	
Forbrugernes madkultur	29
Forbrugerne i Danmark oplever svære tider. Den seneste tids prisstigninger har presset danskernes økonomiske råderum og skabt større fokus på de gode tilbud. Samtidig er danskerne blevet mere opmærksomme på at undgå madspild.	
Den vegetabiliske fødevarer sektor og dens betydning for dansk økonomi.....	35
Produktionen af vegetabiliske fødevarer skaber værdi for 8,6 mia. kr. i Danmark og beskæftiger 13.400 personer.	
Tabeller og figurer	42

Landbrugets og fødevareklyngens bidrag til beskæftigelse og indkomst

Landbruget har en væsentlig samfundsøkonomisk betydning for Danmark. Landbruget og de tæt knyttede forarbejdningsevksomheder understøtter i dag 120.000 arbejdspladser i Danmark og giver et årligt bidrag til BNP på 70 mia. kr. Uden landbruget ville denne økonomiske aktivitet falde bort i Danmark. Landbruget udgør i dag en afgørende modvægt til den centralisering, vi ser omkring storbyerne i Danmark. Langt over halvdelen af aktiviteten i landbruget og forarbejdningsevksomhederne sker i de danske yderområder, og i nogle kommuner står landbrugskomplekset for en betydelig andel af den private beskæftigelse. Andelen af private arbejdspladser i yderkommunerne varierer fra godt 6 pct. på Ærø til 16 pct. i Vesthimmerlands kommune.

Landbruget giver anledning til beskæftigelse for 120.000 personer i Danmark og en værditilvækst på 70 mia. kr. årligt. Landbrugets bidrag til dansk økonomi sker gennem tre kanaler: (i) via landbruget og gartnerierne, (ii) via de tæt knyttede forarbejdningsevhverv, og (iii) via afledt aktivitet i andre erhverv.

Landbruget og gartnerierne bidrager med 59.000 arbejdspladser og en værditilvækst på godt 24 mia. kr. i Danmark, jf. Tabel 1.1. Det er her råvaregrundlaget for fødevareproduktion skabes. Det er planteavl, dyrehold til mejeri- og kødprodukter samt produktionen af frugt og grønt.

Tabel 1.1
Landbrugskompleksets bidrag til beskæftigelse og værdiskabelse i Danmark

	2019	2020	2021	2019	2020	2021
	Beskæftigelse, 1.000 personer			Bruttoværditilvækst, mia. kr.		
Landbrug og gartneri i alt	61,6	60,0	58,9	25,2	27,2	24,3
Salgsafgrøder	15,6	15,1	15,4	5,9	6,1	8,3
Grovfoder	6,7	6,7	6,8	1,0	1,1	0,9
Gartneri	6,5	6,5	6,3	3,9	4,3	4,0
Animalsk	32,8	31,7	30,4	14,3	15,8	11,1
Forarbejdning mv. i alt	25,2	25,2	26,7	18,1	18,5	18,0
Slagterier	12,6	12,7	14,2	6,9	7,1	7,9
Mejerier	6,3	6,1	6,4	6,9	7,0	5,9
Sukker og stivelsesfremstilling	2,8	3,0	2,9	1,3	1,4	1,2
Engroshandel	3,4	3,4	3,3	3,0	3,0	3,0
Landbrugskomplekset i alt	86,8	85,2	85,6	43,3	45,7	42,3
Forsyning og service	35,8	35,8	34,9	26,7	27,5	27,7
Landbrugskomplekset inkl. forsyning og service	122,6	121,0	120,5	70,0	73,2	70,0

Anm.: Der er alene medtaget engrosaktivitet i forbindelse med landbrugskompleksets eksport.
Kilde: Egne beregninger pba. L&F's input-output model.

Halvdelen af de af 120.000 arbejdspladser ligger i landbruget og gartnerierne, dvs. at hver arbejdsplads i landbruget og gartnerierne understøtter én arbejdsplads mere uden for erhvervet.

Når danske landmænd producerer afgrøder og animalske produkter, skabes der altså ikke alene arbejdspladser i landbruget. En række af landbrugets produkter bliver videreforarbejdet i fødevarerindustrien med yderligere beskæftigelse til følge. I 2021 bidrog de tæt knyttede forarbejdningserhverv med 27.000 arbejdspladser i Danmark og en værditilvækst på 18 mia. kr. De tæt knyttede forarbejdningserhverv er afhængige af råvaregrundlag fra landbruget i en sådan grad, at deres produktion i store træk følger leverancerne af råvarer fra landbruget. Disse fødevarerindustrier benævner vi, sammen med landbruget, under ét for *landbrugskomplekset*. De fødevarerindustrier, vi medtager i beskæftigelsesopgørelsen, er slagterier, mejerier samt fremstilling af sukker og kartoffelmelsfabrikker. Dertil kommer engrosaktivitet knyttet til landbrugskompleksets eksport.

For at realisere produktionen i landbrugskomplekset, kræves der leverancer af varer og serviceydelser fra den resterende del af dansk økonomi. På denne vis breder aktiviteten fra landbrugskomplekset sig som ringe i vandet og skaber arbejdspladser i andre erhverv. I 2021 var der 35.000 personer beskæftiget med produktion af varer og serviceydelser til brug i landbruget og fødevarerindustrien. Det samlede bidrag herfra til værdiskabelse var på 27,7 mia. kr. i 2021. Disse arbejdspladser dækker over en lang række jobtyper som fx beslagsmeden, bankmanden, medarbejderen i emballagevirksomheden og korn og foderstofforretningerne.

Der er også andre erhverv i Danmark inden for fødevarerproduktion, men de er ikke på samme måde afhængige af den danske landbrugsproduktion. Fødevarerklngen omfavner alle aktiviteter i Danmark, der er relateret til fødevarerproduktion. Her inkluderes også de aktiviteter, der ikke er betinget af dansk landbrugsproduktion. Det er fx fiskeindustrien, ingrediensproducenter eller fødevarer virksomheder, der får deres råvarer fra udlandet (fx udvalgte brødvarefabrikker og bryggerier). Se afsnittet om fødevarerklngen for en nærmere beskrivelse senere i dette kapitel.

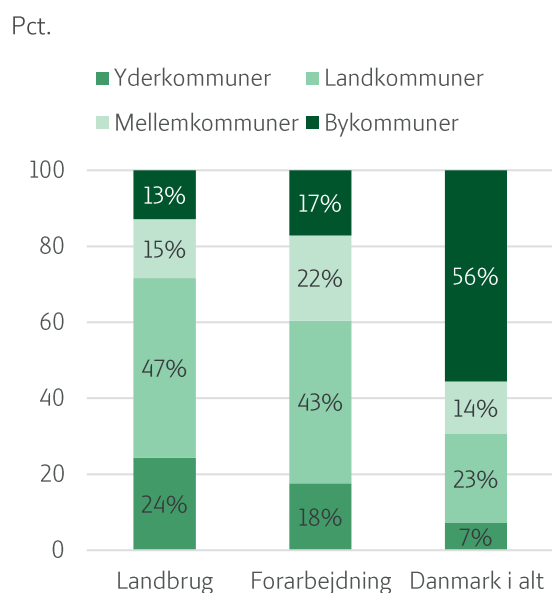
Beskæftigelsen i landbrugskomplekset er faldet siden 2019. Årsagen er hovedsageligt to modgående tendenser. Nedlukning af minkerhvervet har betydet, at de 5.600 direkte og indirekte arbejdspladser, der var i 2019, er forsvundet. Modsat har der været en stigende aktivitet særligt i produktion af grise til slagtning.

Landbrugskomplekset bidrager til sammenhængskraften i Danmark

Landbruget udgør i dag en afgørende modvægt til den centralisering, vi ser omkring storbyerne i Danmark. Dermed bidrager landbruget til at skabe sammenhængskraft for og balance i det danske samfund som helhed. Landbruget bidrager til sammenhængskraften på flere måder.

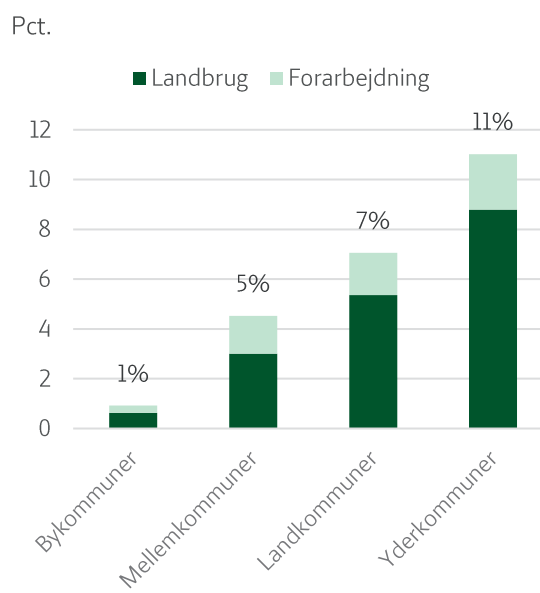
Først og fremmest ligger landbrugsbedrifterne på landet, og mange virksomheder i fødevarerindustrien er også placeret i landdistrikterne. Landbrugskompleksets arbejdspladser ligger således i høj grad i Danmarks yderområder. For landbruget gælder, at 71 pct. af arbejdspladserne befinder sig i yderområderne (yder- og landkommuner), mens 60 pct. af arbejdspladserne i de nært tilknyttede fødevarerindustrier ligger i yderområderne. Til sammenligning, ligger kun 30 pct. af Danmarks samlede arbejdspladser i yderområderne.

Figur 1.1
Landbrugskompleksets beskæftigelse fordelt på kommunetyper, pct., 2019

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS), november 2019.

Figur 1.2
Landbrugskompleksets andel af private arbejdspladser efter kommunetype, 2019

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS), november 2019.

Jo længere man kommer ud på landet, jo vigtigere er landbrugskomplekset for den lokale beskæftigelse. I yderkommunerne under ét udgør landbrugskomplekset 11 pct. af alle private arbejdspladser, jf. Figur 1.4. I landkommunerne står landbrugskomplekset for 7 pct. af den private beskæftigelse, mens det kun står for 1 pct. af den private beskæftigelse i bykommunerne.

Bidraget til beskæftigelsen varierer på tværs af kommuner. Andelen af private arbejdspladser i yderkommunerne varierer således fra godt 6 pct. på Ærø til 16 pct. i Vesthimmerlands kommune. I landkommunerne varierer andelen fra 1,7 på Fanø til 13 pct. i Vejen kommune.

Dertil kommer de 35.000 personer, der er beskæftigede i de afledte erhverv. Det er ikke muligt at afgøre præcist, hvor disse personer er beskæftigede. En stor del af dem vil være ansat i lokalområder. Det er bl.a. håndværkeren, landbrugsrådgiveren,

revisoren og lastbilchaufføren. Andre kan være ansat i storbyerne. Det kan være fx specialister i den finansielle sektor, der ikke varetager den daglige kunderådgivning.

Boks 1.1 Definition af yderområder

Forståelsen af yderområder dækker over flere forhold. Fællesnævneren er de områder af Danmark, der ligger langt fra større byer, og som er præget af lavere økonomisk aktivitet og færre beskæftigelsesmuligheder end resten af landet. I denne artikel er udgangspunktet den klassifikation, der blev udarbejdet i forbindelse med kommunalreformen i 2007. Opdelingen foretages ud fra 14 forskellige kriterier, herunder befolkningsmønstre, indkomst, beskæftigelse, landbrugets betydning mv. Der skelnes mellem følgende fire grupper: Yderkommuner (16), Landkommuner (30), Mellekommuner (17) og Bykommuner (35). I denne artikel er "yderområder" defineret som alle yder- og landkommunerne i Danmark.

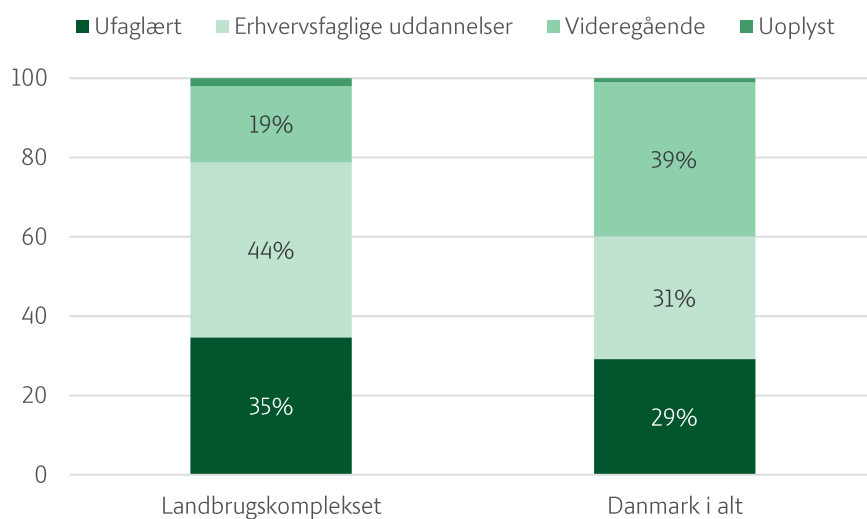
Kilde: Danmarks Jordbrugsforskning (2006): "Landdistriktskommuner – indikatorer for landdistrikt".

Landbrugskomplekset trækker på en bred vifte af kompetencer

Blandt de beskæftigede i landbrugskomplekset er der en overvægt af ufaglærte personer og personer med erhvervsfaglig baggrund. 80 pct. af de beskæftigede er således ufaglærte eller har en erhvervsfaglig baggrund. Blandt alle beskæftigede i Danmark er det 60 pct. af de beskæftigede, der har samme baggrund.

Figur 1.3
Uddannelsesbaggrund hos de beskæftigede, 2019

Pct.

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS), november 2019.

Mange arbejdspladser fra eksporten og stor valutaindtjening til Danmark

Landbrugskomplekset er et eksporttungt erhverv, hvor mere end $\frac{3}{4}$ af produktionen sendes ud på de internationale markeder. I 2021 var 85.000 arbejdspladser understøttet af landbrugskompleksets eksport på i alt knap 83 mia. kr.

Isoleret set siger et erhvervs eksportværdi meget lidt om erhvervets reelle betydning for indtjeningen i Danmark. Der kan være erhverv med stor eksport, men som samtidig kræver en meget stor import for at realisere produktionen. Betragtes i stedet nettoeksporten defineret som eksportværdien fratrukket den direkte og indirekte import,

som produktion af eksporten kræver, fås et bedre mål for det bidrag, erhvervets eksport giver til Danmark. Som nævnt ovenfor kunne den samlede eksport fra landbrugs-komplekset opgøres til knap 83 mia. kr. i 2021. Fratrækkes den import, der direkte og indirekte kræves for at producere eksporten, fås en nettoeksport på i alt godt 50 mia. kr.

For de eksportafledte arbejdspladser er det de nære markeder, der er vigtigst, hvor Tyskland med en eksportværdi på 14,1 mia. kr. og en beskæftigelse på 16.400 er det vigtigste marked for landbrugskomplekset. Kina er dog i de senere år blevet stadigt vigtigere og er i dag det næst vigtigste marked for det danske landbrugskompleks.

Tabel 1.2
Eksportdrevne arbejdspladser og nettovalutaindtjening som følge af landbrugskompleksets eksport, top-10 lande og i alt

	2019	2020	2021	Eksportværdi	Nettoeksport
	Beskæftigelse, 1.000 personer			Bruttoværditilvækst, mia. kr.	
Tyskland	16,4	15,1	14,8	14,1	8,9
Kina inkl. Hong Kong	10,7	13,5	11,3	10,3	6,6
UK	7,5	7,1	6,1	5,9	3,7
Sverige	5,6	5,1	5,2	5,6	3,4
Polen	6,1	5,6	5,1	4,5	2,8
Holland	3,5	3,5	4,1	4,1	2,6
Japan	4,5	3,6	3,9	3,5	2,3
Italien	3,2	2,9	3,4	3,2	1,8
USA	1,4	1,8	2,4	2,2	1,4
Spanien	2,2	1,9	2,0	2,0	1,2
Alle lande	89,2	87,9	85,0	82,8	50,3

Kilde: Egne beregninger pba. L&F's input-output model, samt Statistikbanken, KN8Y.

Hvad er fødevareklyngen?

Fødevareklyngen er en udvidet definition af landbrugskomplekset. Heri medtages den øvrige føde- og drikkevareproduktion, fiskeriet samt agroindustrien. Som nævnt tidligere følger deres produktionsniveau ikke produktionen i landbruget.

I 2021 blev 180.000 arbejdspladser understøttet af fødevareklyngen. 61.000 af disse arbejdspladser var i landbruget og fiskeriet og 70.000 var i fødevareindustrien og agroindustrien mv. Den afledte aktivitet i følgeerhverv giver anledning til yderligere 49.000 arbejdspladser i den øvrige økonomi. Faldet fra 2019 skyldes også her hovedsageligt nedlukningen af minkerhvervet, mens en stigende produktion og slagtning af grise trækker i modsat retning.

Ligesom det er gældende for landbrugskomplekset, er også fødevareklyngen et eksporttungt erhverv, hvor $\frac{3}{4}$ af produktionen sendes ud på de internationale markeder. I 2021 var 134.000 arbejdspladser understøttet af fødevareklyngens eksport på i alt knap 173 mia. kr. Fratrækkes den import, der direkte og indirekte kræves for at producere eksporten, trækker fødevareklyngen en valutaindtjening hjem til Danmark i form af en nettoeksport på i alt knap 90 mia. kr.

Direkte og indirekte blev der indtjent en bruttoværditilvækst (bidrag til BNP) på 114,5 mia. kr. svarende til 4,6 pct. af BNP i 2021.

Tabel 1.3
Nøgletal for fødevareklyngens direkte og indirekte bidrag

	2019	2020	2021
Beskæftigelse	1.000 personer		
Landbrug og fiskeri	64,1	62,3	61,1
Forarbejdning	49,2	48,0	50,2
Indirekte	71,0	70,5	68,8
I alt	184,3	180,8	180,1
Heraf fra eksporten	136,3	133,6	134,0
Indkomst	Mia. kr.		
Bruttoværditilvækst	116.512	120.973	114.487
Nettoeksport	Mia. kr.		
Eksport	166,8	163,9	173,4
Krævet vare og tjeneste import	77,6	73,8	83,7
Nettoeksport	89,3	90,0	89,7

Kilde: Egne beregninger pba. L&F's input-output model, samt Statistikbanken, KN8Y.

Danmarks styrkepositioner inden for eksport af fødevarer

Danmark har som fødevarereproducerende nation stor succes på de globale markeder. I 2021 eksporterede fødevareklyngen varer for 173 mia. kr. svarende til 22 pct. af den samlede danske vareeksport. Eksporten fra fødevareklyngen dækker en bred vifte af varer relateret til fødevarer, biobaserede produkter og agro-teknologi. Fødevareklyngen er en væsentlig kilde til de velstandsgevinster, Danmark opnår via handel og udnyttelse af den internationale arbejdsdeling. Knap 94 pct. af fødevareklyngens samlede vareeksport kan henføres til varegrupper, der kan kategoriseres som styrkepositioner.

Enhver eksportnation har typisk flere styrkepositioner, hvor eksporten har sit ophæng. Det gælder også Danmark. Fokus i dette afsnit er Danmarks styrkepositioner inden for fødevareklyngen. En styrkeposition er her defineret ved en såkaldt afsløret komparativ fordel – i den økonomiske litteratur kendt som Revealed Comparative Advantage¹ (RCA). Til at afgøre, om en varegruppe kan betegnes som en styrkeposition, beregnes et indeks, der viser i hvilket omfang et land er specialiseret i eksporten af den pågældende varegruppe. Hvis specialiseringsgraden² er større end 1, så er der tale om en styrkeposition. Jo højere indekset er, desto højere er specialiseringsgraden.

En styrkeposition for en given varegruppe er en approksimation for, om et land har en komparativ fordel i produktionen af disse varer. Komparative fordele er vigtige for samfundsøkonomien. Lande kan opnå en velstandsgevinst ved at handle med hinanden, da det åbner muligheder for at specialisere sig i de brancher, hvor det enkelte land er relativt bedst til at fremstille varer og importerer det, der kan produceres bedre i andre lande. Det er en fordel for alle lande, hvis de specialiserer sig i de varegrupper, hvor de har deres styrkepositioner.

Danmark har styrkepositioner på en bred vifte af varegrupper, hvor en stor del er inden for fødevarereproduktion. Når den samlede danske vareeksport opdeles på de 259 tilgængelige varegrupper³, så har 100 varegrupper en specialiseringsgrad på mere end 1 og kan dermed betegnes som en styrkeposition. For 30 ud af de 100 styrkepositioner gælder, at de kan henføres til fødevarereproduktionen i Danmark.

Danmark har som fødevarereproducerende nation stor succes på de globale markeder. Således kan knap 94 pct. af fødevareklyngens samlede vareeksport henføres til varegrupper, der er styrkepositioner. Til sammenligning gælder for hele den øvrige vareeksport, at 70 pct. udgøres af varegrupper, der kan betegnes som styrkepositioner.

Ser man på de enkelte varegrupper med styrkepositioner, så spænder de over kødprodukter, mejeriprodukter så vel som vegetabiliske fødevarer, jf. Figur 2.1. Kød er den største varegruppe med en eksportværdi på 38 mia. kr. i 2020 og der er tale om stærk styrkeposition med en specialiseringsgrad på 6. Dernæst kommer fisk og skaldyr med en eksportværdi på godt 24 mia. kr. i 2020 og en specialiseringsgrad på 4,2. Den tredje største varegruppe er mejeri og æg med en eksportværdi på godt 20 mia. kr. i 2020 og en specialiseringsgrad på 5,4.

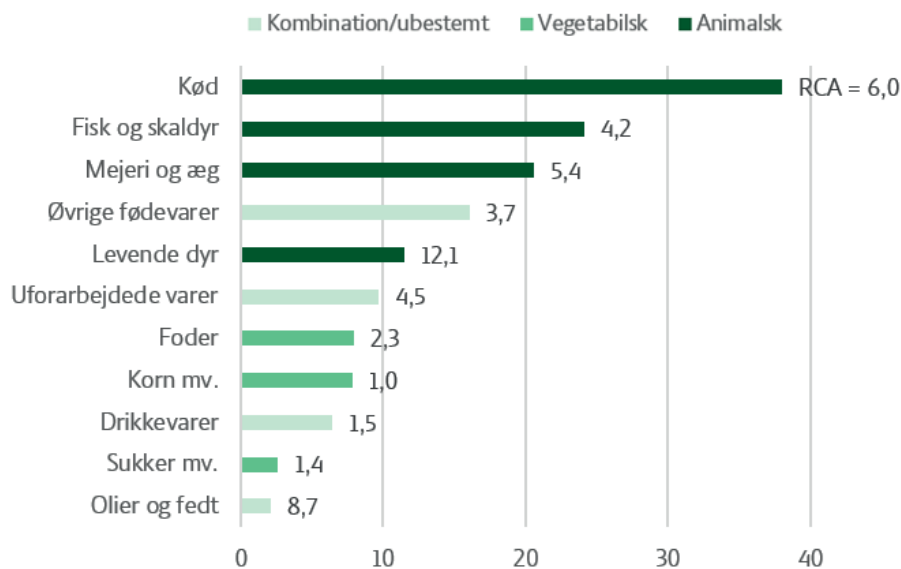
¹ $RCA_{\text{Danmark}(\text{specifik vare})} = \left(\frac{\text{Dansk eksport af en specifik vare}}{\text{Samlet dansk vareeksport}} \right) / \left(\frac{\text{Verdens eksport af en specifik vare}}{\text{Samlet vareeksport i verden}} \right)$

² I denne artikel bruges specialiseringsgrad synonymt med RCA-ratio.

³ Efter FN's Standard International Trade Classification (SITC) Revision 3.

Figur 2.1
Eksportværdi for udvalgte varegrupper fra fødevareklyngen samt tilhørende specialiseringsgrader, 2020

Mia. kr.

Anm.: Specialiseringsgraden (RCA-ratio) for de enkelte kategorier er angivet ved de respektive søjler. Kategorien *uforarbejdede varer* omfatter både animalske og vegetabiliske varer. Eksportvarerne er udlæst på SITC-hovedgrupper. Enkelte varer, der ikke associeres med landbrugs- og fødevarer, er undladt.

Kilde: L&F pba. data fra UNCTAD (baseret på SITC rev. 3).

Blandt de store fødevareeksporterende nationer er Danmark med langt fremme

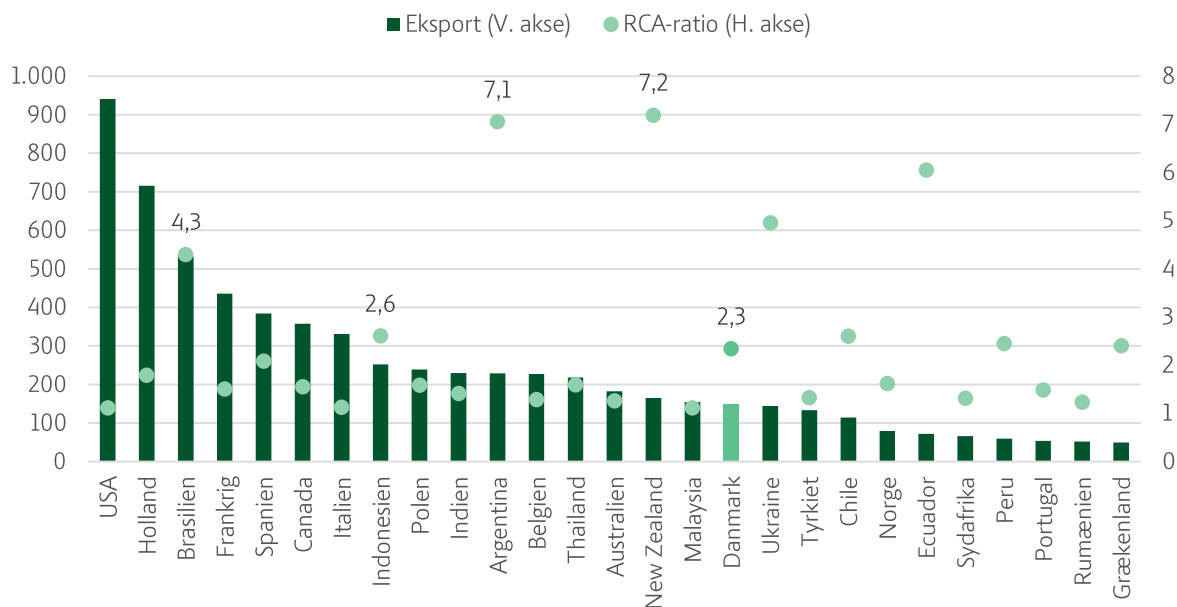
Ser man på eksporten af landbrugs- og fødevarer under ét, så har Danmark en specialiseringsgrad på 2,3 – der er altså en komparativ fordel indlejret i eksporten af disse varer. På verdensplan er der 141 lande med specialiseringsgrad over 1, når det gælder eksport af landbrugs- og fødevarer. Danmark er her placeret som det land med den 86. højeste specialiseringsgrad.

Mange af de lande, der er rangeret højere, er typisk små fattige østater (fx Mikronesien og Maldiverne) eller ulande, som er kendetegnet ved at have en forholdsvis lille og ensidig eksport. Rangerer man de 141 lande efter eksportværdi, så ligger Danmark på en 17. plads, jf. Figur 2.2.

Kun fire lande (Brasilien, Indonesien, Argentina og New Zealand) har en større eksport af landbrugs- og fødevarer end Danmark og en højere specialiseringsgrad. Det er alle lande, der er kendetegnet ved at være blandt verdens største fødevareeksporterende nationer i verden.

Figur 2.2 Eksportværdi og specialiseringsgrad, 2020

Mia. kr. (V. akse), Specialiseringsgrad (H. akse)

Anm.: Datagrundlaget er afgrænset ved alle landbrugs- og spiselige varer, jf. SITC-nomenklaturen: All food items (SITC 0 + 1 + 22 + 4). Fremstilling af landbrugsmaskiner og stivelses er undtaget. Ud af 141 lande med en RCA-score over 1 for disse varer, er der i grafen sat en tærskelværdi på 50 mia. kr. i eksportværdi. Specialiseringsgraden er målt ved RCA-ratio
Kilde: L&F pba. Data fra UNCTAD (baseret på SITC rev. 3).

Evnen til at fastholde og udbygge en markedsposition skal ses i forhold til andre landes eksport. I Tabel 2.1 fremgår de danske varegrupper, som er placeret bedst i den globale konkurrence med andre lande indenfor hver kategori. En enkelt varegruppe skiller sig ud ved sit fravær - det er minkskind - som siden 2012 var verdensførende på sit område⁴. De øvrige ni varegrupper er alle placeret blandt de allerbedste i verden indenfor deres respektive felter. Det fremgår fx, at Danmark har en høj specialiseringsgrad for eksport af levende dyr (primært smågrise).

Der er også en mindre eksport af varer, hvor specialiseringsgraden er lavere end 1, hvilket er udtryk for komparativ ulempe. Flere af disse varer er handels- eller engrosvarer, hvor primærråvaren ikke nødvendigvis er dyrket i Danmark, fx kaffe og the, men dertil hører også varer eller biprodukter, som frembringes i forbindelse med en mere konkurrencedygtig produktion.

⁴ Minkproduktion blev de facto lukket i efteråret 2020 i Danmark.

Tabel 2.1
Eksportværdi og specialiseringsgrad for udvalgte varegrupper, 2010-2020

Varer	2010	2015	2020	2010	2015	2020
	Eksport mio. kr.			Specialiseringsgrad		
Levende dyr	5.908	7.359	11.478	7,4	9,1	12,1
Kød	37.915	30.633	37.981	7,9	6,0	6,0
- heraf udskæringer	27.481	22.015	28.783	10,9	8,8	9,0
- heraf spiselige biprodukter (tørret mm)	3.308	2.076	1.439	17,5	11,7	7,9
Mejerivarer og æg	17.919	17.869	20.613	5,8	5,8	5,4
- heraf konsummælksprodukter	5.338	4.616	5.419	3,7	3,1	2,9
- heraf smør	2.179	1.669	2.128	7,4	6,2	5,9
- heraf ost	9.943	11.058	12.472	9,0	10,4	9,0
Fisk og skaldyr	18.382	19.754	24.089	4,3	4,2	4,2
Drikkevarer	5.233	6.168	6.446	1,5	1,7	1,5
Stivelsler	2.498	2.531	3.998	2,8	2,5	3,2
Maskiner til jordbrug	4.769	4.859	5.725	3,9	3,8	3,5

Anm.: Minkskind er ikke taget med, da erhvervet de facto blev nedlagt i efteråret 2020. Siden 2012 var Danmark på dette område det førende land i verden, med en gennemsnitlig RCA-ratio på 64,4 i perioden 2016-2020.

Kilde: L&F pba. data fra UNCTAD (baseret på SITC rev. 3).

Konkurrencen er hård på de internationale markeder, hvor de fleste markeder er kendetegnet ved, at de enkelte aktører ikke kan påvirke prisen eller udbuddet nævneværdigt. Det gælder også for danske producenter, som derfor er pristagere. At den danske fødevareklynge i dag har komparative fordele indenfor 30 forskellige varegrupper er et resultat af flere forskellige forhold.

Ud over visse naturgivne fordele er der igennem flere generationer udviklet en kompetenceklynge indenfor fødevarefremstilling i Danmark. Med kompetenceklynge menes et krydsfelt af samarbejde og erfaringsudveksling, men også konkurrence på tværs af producenter, videninstitutioner, udviklere og andre aktører i relation til arbejdet og udviklingen af landbrugs- og fødevarer.

Blot for at fremhæve få af disse styrker er der avlsarbejdet, hvor der gennem målrettet produktion er skabt bedre husdyr, fx grisegener, der giver mere klimavenlige og robuste grise end tidligere. Fødevareklyngen har desuden egne landbrugsskoler, som sikrer et målrettet fokus for fremtidens landmænd. En stor del af forskningen er selvfinansieret, ved at der ved hver produceret enhed i landbruget øremærkes et fast beløb til en af de mange sektorrettede produktionsafgiftsfonde.

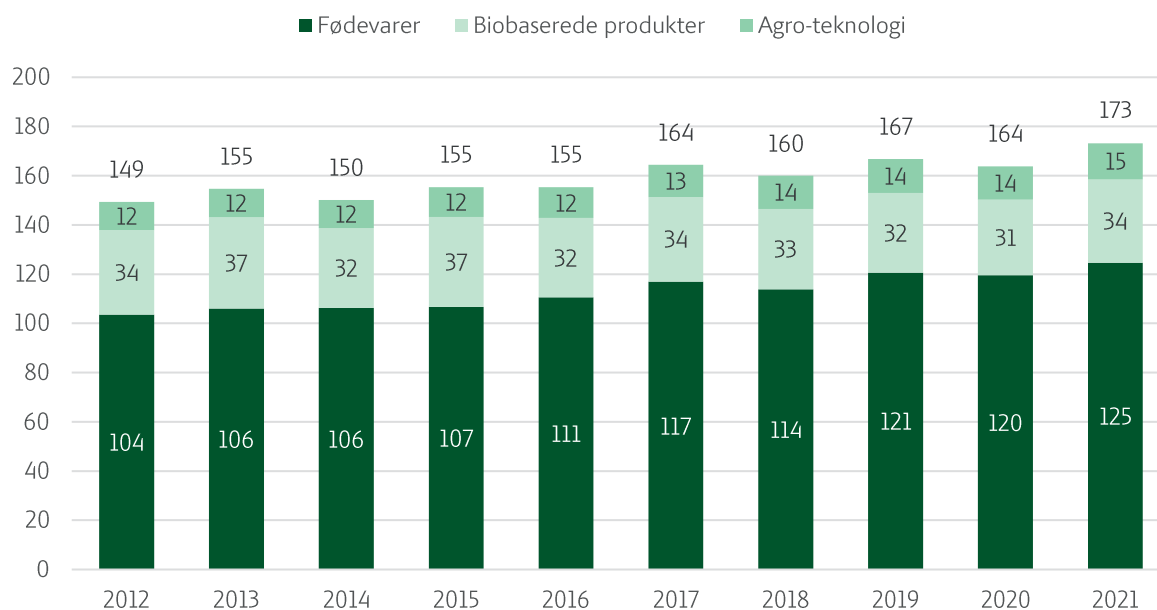
Fremstillingen af fødevarer og de nært knyttede produktioner samarbejder desuden med en lang række af danske institutioner, hvor en væsentlig rød tråd er vidensdeling og -udvikling. Samspillet med de mange videninstitutioner, både private og offentlige, sikrer en fortsat udvikling af fødevarer på det højeste niveau.

Rekordhøj eksport fra fødevareklyngen i 2021

Fødevareklyngens samlede eksport blev 173 mia. kr. i 2021, det var 9,6 mia. kr. højere end året før. Trods udfordringer med Corona-epidemien, logistik og markedsadgang har der ikke været nævneværdig nedgang i den danske fødevareproduktion. Der har i perioden været fremgang på alle tre hovedgrupper, svarende til en vækst på 5 mia. indenfor fødevarer, 3 mia. kr. på biobaserede produkter samt 1 mia. kr. indenfor agro-teknologi.

Figur 2.3
Fødevareklyngens samlede eksport

Mia. kr.

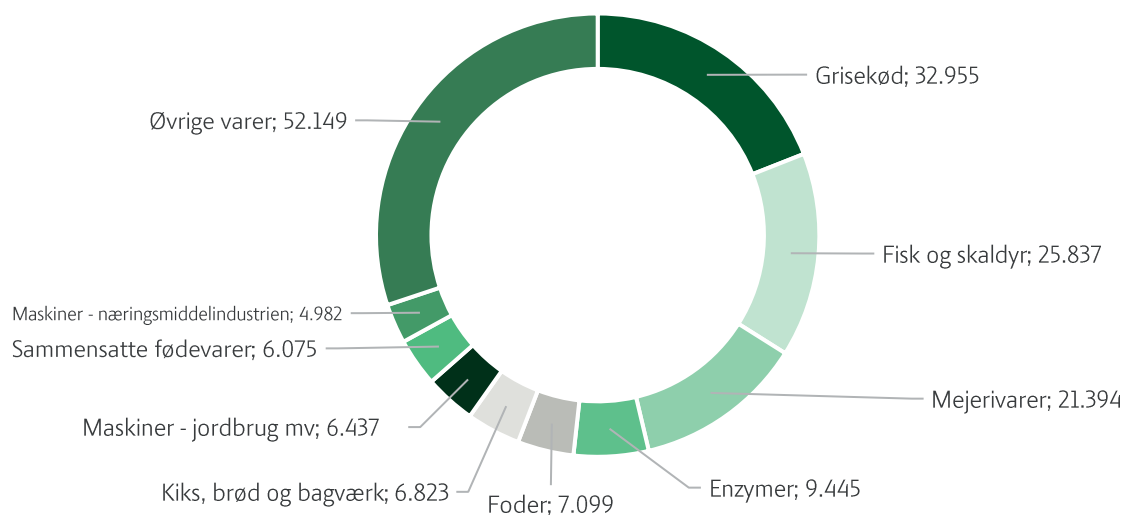

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistik.

Ud af fødevareklyngens 35 varegrupper steg eksporten på 28 af disse med en samlet fremgang på 12,8 mia. kr., mens der var et mindre fald i de resterende varegrupper svarende til en værdi på 3,2 mia. kr. i 2021. Nogle af de varegrupper med størst nominal fremgang er fisk og skaldyr (+3,0 mia. kr.), mejerivarer (+1,2 mia. kr.) og maskiner til jordbrug m.v. (+1,1 mia. kr.).

Figur 2.4 De største eksportvaregrupper

Mio. kr.

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistik.

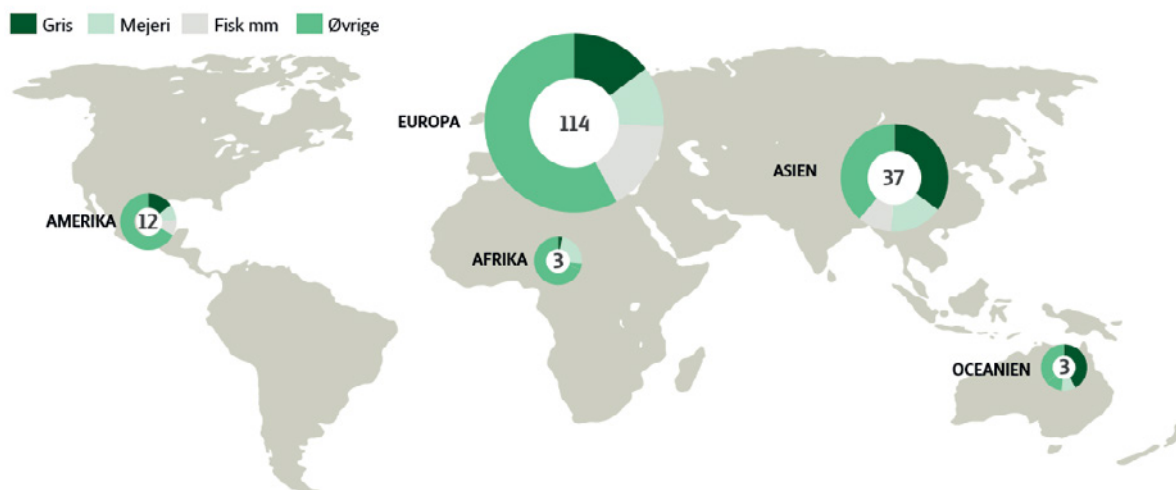
Virksomhederne i fødevareklyngen sælger varer på mange af de samme eksportmarkeder, som øvrige danske virksomheder – svarende til et overlap på 93,3 pct. i 2021. Ud af en samlet dansk vareeksport på 794 mia. kr. repræsenterer fødevareklyngen 22 pct. heraf i 2021. EU er klyngens største afsætningsregion med en samlet vareeksport på 90,8 mia. kr. Eksporten til EU har i gennemsnit ligget på 53 pct. af klyngens samlede afsætning i perioden 2017-2021 (ekskl. Storbritannien).

Ud af klyngens 209 eksportmarkeder er eksporten steget til lidt over to tredjedele af disse, hvilket isoleret set har øget eksporten med 13,6 mia. kr. fra 2020 til 2021. I samme periode har der dog været vigende eksport til knap en tredjedel af markederne svarende til en værdi på 4,8 mia. kr. Nettofremskud i eksporten var 9,6 mia. kr. fra 2020 til 2021.

Tyskland er klyngens største marked med en samlet eksport på 25,6 mia. kr., Sverige er vores andet vigtigste marked og Kina er tilbage på tredjepladsen efter et enkelt år (2020) som det næst vigtigste. Frem til Brexit har det britiske marked været nogenlunde stabilt, men eksporten til dette fjerde største marked, har været vigende gennem hele året, svarende til en nedgang på 1,6 mia. kr. i 2021.

Figur 2.5 Fødevarerklængens eksport fordelt på verdensdele

Mia. kr

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistik.

International arbejdskraft i landbruget og fødevarerindustrien

Fødevarerproduktionen i Danmark har brug for internationale hoveder og hænder. De internationale medarbejdere udgør en større andel af beskæftigelsen i landbruget og fødevarerindustrien end gruppens andel af den samlede beskæftigelse i Danmark. Størstedelen har en uddannelse og deres arbejde er præget af manuelle arbejdsopgaver. En stor del af de yngre beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien er internationale medarbejdere og det er især statsborgere fra Ukraine, Rumænien og Polen, som er beskæftiget i erhvervet. Mere end en tredjedel af de internationale ansatte har børn i Danmark og 70 pct. af de internationale medarbejdere, der var beskæftiget i landbruget og fødevarerindustrien i 2010, befinder sig stadig i Danmark ti år efter.

Den internationale arbejdskraft fylder altså relativt mere i landbruget og fødevarerindustrien. I 2019 var 17 pct. af de beskæftigede indenfor landbruget og fødevarerindustrien⁵ internationale medarbejdere. Til sammenligning udgjorde internationale medarbejdere 9 pct. af den samlede beskæftigelse i Danmark. I landbruget og fødevarerindustrien er de internationale medarbejdere især beskæftiget i den animalske produktion med avl og opdræt samt på slagterierne, jf. Tabel 3.1. Derudover aftager den vegetabiliske produktion en stor del af beskæftigelsen i branchen, internationale såvel som danske medarbejdere.

Tabel 3.1
Danske og internationale beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien, 2019

Pct.

Erhverv	Danskere	Internationale	I alt
Vegetabilsk produktion	29%	17%	27%
Animalsk produktion	21%	41%	25%
Blandet drift	4%	4%	4%
Slagterier	11%	21%	12%
Mejerier	10%	4%	9%
Bagerier, brødfabrikker mv.	13%	7%	12%
Anden fødevarerindustri	11%	6%	10%
Total	100%	100%	100%

Anm.: Erhvervene *vegetabilsk produktion*, *animalsk produktion* og *blandet drift* summerer til Danmarks Statistiks DB07 127-gruppering *landbrug og gartneri* dog eksklusive *avl af pelsdyr mv. og kenneler*, som er udeladt. Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), november 2019.

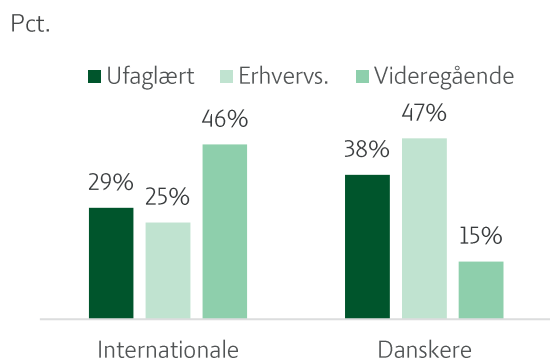
Størstedelen af de internationale medarbejdere har en uddannelse

En større andel af de internationale beskæftigede har en uddannelse sammenlignet med de danske beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien. Blandt de internationale medarbejdere har en fjerdedel af de beskæftigede en erhvervsuddannelse,

⁵ Erhvervet defineres pba. Danmarks Statistiks DB07 127-gruppering og omfatter brancherne *landbrug og gartneri*, *slagterier*, *mejerier*, *bagerier og brødfabrikker mv. samt anden fødevarerindustri*. Erhvervene *avl af pelsdyr mv. og kenneler* er dog udeladt.

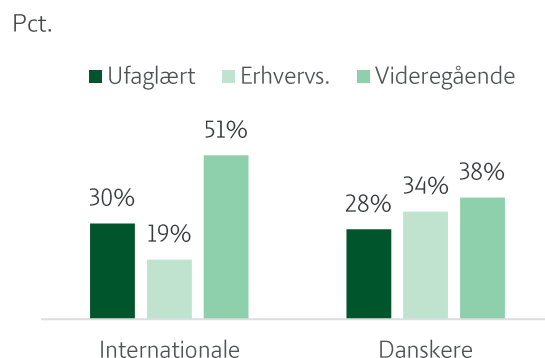
mens 46 pct. har en videregående uddannelse, jf. Figur 3.1. Samlet set har 71 pct. af de internationale beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien altså en uddannelse. Det efterlader en andel på 29 pct., der er ufaglærte blandt de internationale medarbejdere. Til sammenligning har 62 pct. af de danske beskæftigede en uddannelse mens 38 pct. er ufaglærte.

Figur 3.1
Uddannelsesniveau blandt beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien, 2019

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), november 2019.

Figur 3.2
Uddannelsesniveau blandt alle beskæftigede i Danmark, 2019

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), november 2019.

Den arbejdskraft, vi i Danmark tiltrækker fra udlandet, har generelt et højt uddannelsesniveau, jf. Figur 3.2. 70 pct. af det samlede antal internationale medarbejdere i Danmark havde i 2019 en uddannelse, mens 72 pct. af de danske beskæftigede havde en uddannelse. De to grupper ligger altså for hele Danmark omtrentligt på niveau dog med en lidt større andel af ufaglærte blandt de internationale beskæftigede, hvorimod andelen af ufaglærte blandt de internationale medarbejdere i landbruget og fødevarerindustrien er 9 pct. mindre end blandt deres danske kollegaer jf. Figur 3.1.

Det indikerer, at der er kortere mellem de internationale medarbejdere blandt videnskompetencerne i landbruget og fødevarerindustrien. Blandt de beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien med en videregående uddannelse er hver 3. således en international medarbejder. Til sammenligning er det hver 9. når vi betragter de beskæftigede med en videregående uddannelse i Danmark samlet set. Dette skal naturligvis ses i sammenhæng med, at de internationale medarbejdere udgør en større andel af de beskæftigede i erhvervet end det generelt gør sig gældende for den internationale arbejdskraft i Danmark, men deres fordeling over uddannelsesniveauer er altså omtrent på niveau med internationale beskæftigede generelt.

Kigger vi på hvilke uddannelser, der ligger i top tre hos de internationale beskæftigede, der har en videregående uddannelse, har 39 pct. en mellemlang videregående uddannelse, 33 pct. har en kandidat og 15 pct. har en kort videregående uddannelse. Detaljeringniveauet er ikke finere blandt de internationale medarbejdere. Betragter vi tilsvarende top tre blandt de danske beskæftigede, der har en videregående uddannelse, ligger en kandidat i erhvervsøkonomi (cand.merc.) på en førsteplads med 6 pct., laborant på en anden plads med 5 pct. og folkeskolelærer på en tredje plads med 4 pct. Detaljeringsgraden er betydeligt højere blandt de danske beskæftigede, hvorfor andelen således er tilsvarende mindre. På en fjerde-, femte- og sjetteplads med hver især omtrent 2 pct. ligger henholdsvis fødevareteknolog, agronomi (cand.agro) og mejeriteknolog.

Boks 3.1

Definition af danske og internationale medarbejdere

Internationale medarbejdere defineres som personer med et andet statsborgerskab end dansk, der er indvandret til Danmark og som i november 2019 er i beskæftigelse. Der er tale om beskæftigede i alderen 16 år og opefter. Efterkommere af indvandrere, der også har et andet statsborgerskab end dansk og som er i beskæftigelse på opgørelsestidspunktet, indgår her som danskere. Denne definition er valgt ud fra en betragtning om, at efterkommerne, i og med, at de er født i Danmark, ikke på samme måde som deres forældre har kunne træffe en aktiv beslutning om at migrere til Danmark for at arbejde. Der er ikke taget højde for individernes opholdsgrundlag og nogle kan således opholde sig i Danmark på en anden baggrund end ophold til erhverv.

Data tager afsæt i Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS). Alle tal for beskæftigede er i antal personer og siger altså ikke noget om mængden af præsterede arbejdstimer i erhvervet.

De internationale medarbejdere fylder relativt mest i den animalske produktion samt på slagterierne, jf. Tabel 3.2.

Det er danskere med en erhvervsuddannelse, der udgør den største andel af beskæftigelsen på tværs af landbruget og fødevarerindustriens erhverv dog med undtagelse af *bagerier, brødfabrikker mv.* Her er det danske ufaglærte beskæftigede, der udgør den største gruppe. Mejerierne og anden fødevarerindustri er de to erhverv, hvor gruppen af beskæftigede med en videregående uddannelse udgør de største andele relativt til de øvrige dele af erhvervet. 30 pct. af de beskæftigede på mejerierne har en videregående uddannelse, heraf er 4 pct. internationale medarbejdere.

Tabel 3.2**Uddannelsesniveaue og nationalitet blandt de enkelte erhvervs beskæftigede, 2019**

Pct.

Erhverv	Nationalitet	Ufaglært	Erhvervsudd.	Videregående udd.	I alt
Vegetabilsk produktion	Internationale	3%	3%	5%	100%
	Danskere	33%	44%	13%	
Animalsk produktion	Internationale	6%	5%	17%	100%
	Danskere	27%	40%	6%	
Blandet drift	Internationale	4%	4%	11%	100%
	Danskere	28%	40%	13%	
Slagterier	Internationale	11%	12%	5%	100%
	Danskere	25%	36%	11%	
Mejerier	Internationale	2%	1%	4%	100%
	Danskere	27%	40%	26%	
Bagerier, brødfabrikker mv.	Internationale	5%	2%	3%	100%
	Danskere	49%	33%	8%	
Anden fødevareindustri	Internationale	4%	2%	4%	100%
	Danskere	29%	37%	24%	

Anm.: Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellen afvige fra totalen.

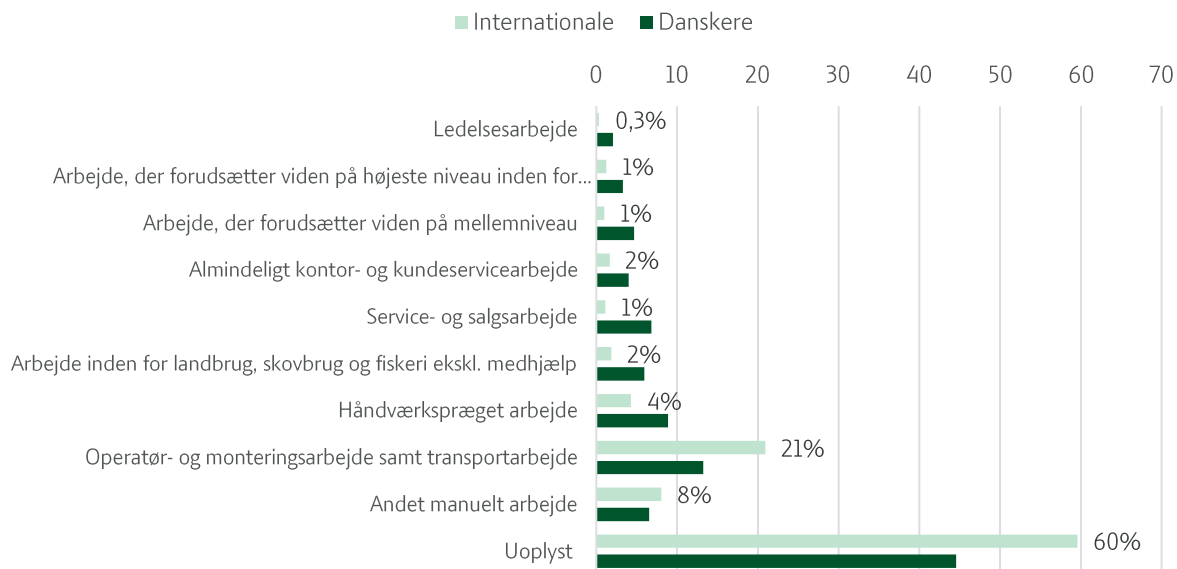
Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2019

Internationale ansatte løser manuelle arbejdsopgaver

Hovedparten af de internationale medarbejdere løser manuelle arbejdsopgaver. Over halvdelen af dem, der findes uddannelsesoplysninger på, beskæftiger sig med *operatør- og monteringsarbejde samt transportarbejde*, jf. Figur 3.3. Til sammenligning er dette også den type arbejdsopgaver, som den største andel af de danske medarbejdere beskæftiger sig med, dog udgør gruppen blot en fjerdedel af de danske beskæftigede, der er uddannelsesoplysninger på. Blandt de internationale medarbejdere, der udfører *operatør-, monterings- og transportarbejde*, udfører 81 pct. af dem *industrielt slagterarbejde og behandling af råvarer*.

Figur 3.3
Beskæftigede fordelt over arbejdsfunktioner, 2019

Pct.

Anm.: Data for opgaveløsning er behæftet med en vis usikkerhed, da informationer om arbejdsfunktioner kun er tilgængelige for 40 pct. af de internationale beskæftigede og for 55 pct. af de danske beskæftigede.

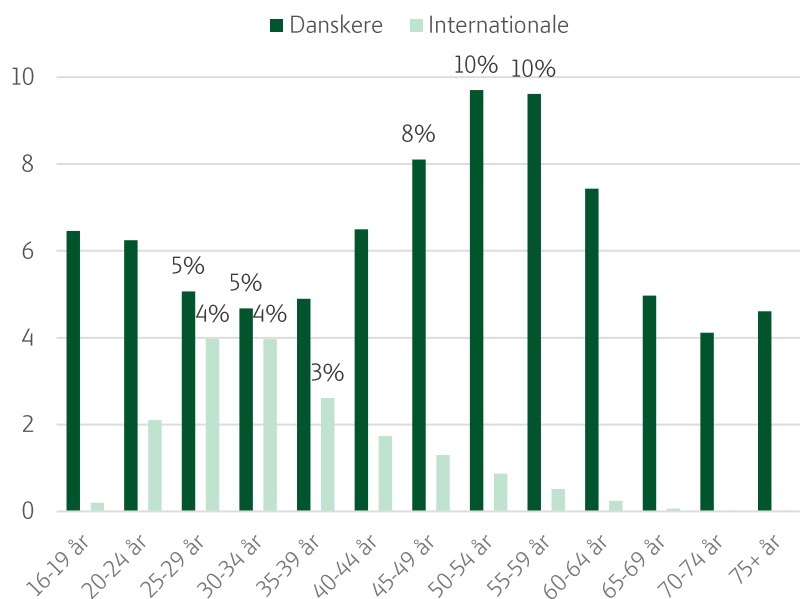
Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2019.

En stor del af den yngre arbejdskraft i erhvervet er internationale medarbejdere

En gennemsnitlig international medarbejder i landbruget og fødevarerindustrien er 13 år yngre end en gennemsnitlig dansk medarbejder. De største grupper af de internationale beskæftigede er i alderen 25-39 år, jf. Figur 3.4. Blandt de danske medarbejdere er de beskæftigede mere jævnt fordelt over aldersgrupperne, dog alligevel med en overvægt af beskæftigede blandt de ældre aldersgrupper. Betragtes beskæftigelsen i erhvervet samlet set, er grupperne af unge internationale og unge danske medarbejdere omtrent lige store, mens der i de helt unge og ældre aldersgrupper er flere danske medarbejdere. Næsten halvdelen af den yngre arbejdskraft i erhvervet blandt 25-34-årige kommer altså fra udlandet.

Figur 3.4 Beskæftigede fordelt over aldersgrupper, 2019

Pct., andel af den samlede beskæftigelse i landbruget og fødevarerindustrien

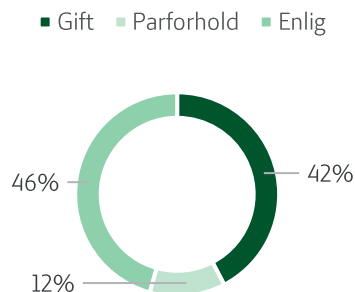
Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2019.

Det er især indvandrere med statsborgerskab i Ukraine, Rumænien og Polen, som er beskæftiget i landbruget og fødevarerindustrien. Statsborgere fra Ukraine udgør 25 pct., fra Rumænien 18 pct. og fra Polen 16 pct. af de beskæftigede i landbruget i 2019 med international baggrund.

De internationale beskæftigede tæller i alt omtrent 16.000 familier i Danmark. Heraf udgør enlige 49 pct.⁶ mens 17 pct. er par uden børn og 35 pct. er børnefamilier. Lidt over en tredjedel af de internationale beskæftigede har altså familier og børn i Danmark. I alt, blandt de beskæftigede i Danmark, er 38 pct. af familierne børnefamilier og andelen af børnefamilier blandt de beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien ligger altså nogenlunde på niveau med det generelle billede.

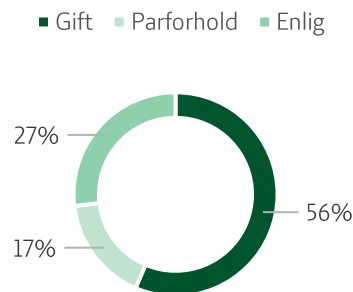
⁶ Begrebet *familie* relaterer sig til familiens identificerende nummer i befolkningsregistret. Enlige har deres eget familie id og tæller således som én familie.

Figur 3.5
Familiære forhold blandt internationale medarbejdere, 2019

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2019.

Figur 3.6
Familiære forhold blandt danske medarbejdere, 2019

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2019.

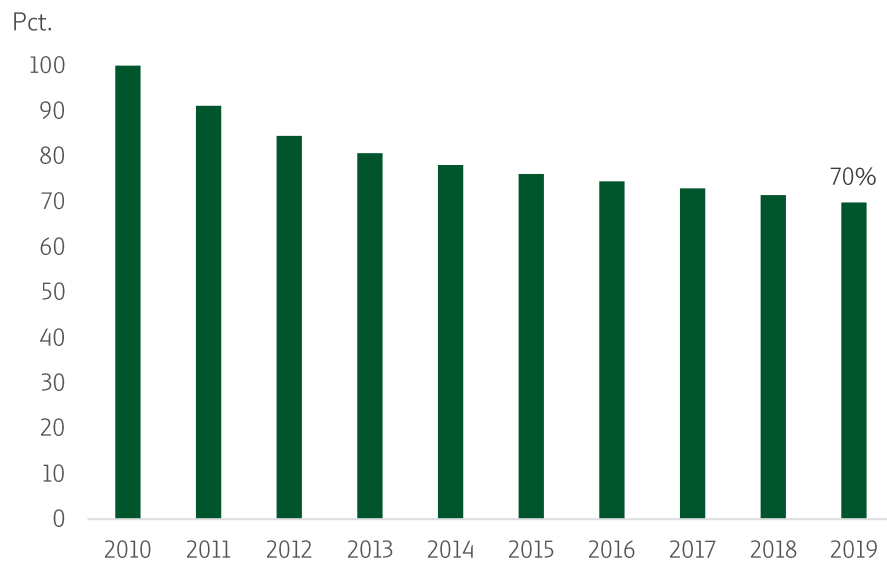
42 pct. af de internationale beskæftigede er gift, mens det gør sig gældende for 56 pct. af de danske beskæftigede, jf. Figur 3.5 og 3.6. Andelen af enlige er større blandt de internationale ansatte, hvilket stemmer overens med, at der er en større andel af unge blandt de internationale ansatte og en større andel ældre blandt de danske ansatte i erhvervet.

70 pct. af de internationale medarbejdere er stadig i Danmark 10 år senere

Efter 10 år befinder 70 pct. af de internationale beskæftigede, der arbejdede i landbruget og fødevarerindustrien i 2010, sig fortsat i Danmark. Ved at følge de internationale, der i 2010 var beskæftiget i landbruget, over tid kan vi se hvor mange af dem, der bliver i Danmark. Figur 3.7 illustrerer, hvor stor en andel af de internationale beskæftigede, der kan observeres i befolkningen i de efterfølgende år frem til 2019. Figuren antyder, at hovedparten af de internationale, der i 2010 var beskæftiget i landbruget og fødevarerindustrien, har taget langvarigt ophold i Danmark.

45 pct. af de internationale beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien fra 2010 er stadig beskæftiget i landbruget og fødevarerindustrien i 2019. 5 pct. er arbejdsløse på opfølgningstidspunktet, 37 pct. arbejder i en anden branche og 12 pct. er uden for arbejdsmarkedet. Betragtes en tilsvarende beregning for alle internationale beskæftigede i Danmark i 2010 befinder 77 pct. sig fortsat i landet i 2019.

Figur 3.7
Andelen af internationale ansatte, der bliver i Danmark, 2010-2019

Anm.: I 2010 beskæftigede landbruget og fødevareindustrien omtrent 10.100 internationale medarbejdere. Andelen er en tælling af de individer, der fortsat befinder sig i befolkningen i hvert af de efterfølgende år siden 2010.

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2010-2019.

Personer der ikke fremgår af befolkningsregisteret, findes alt andet lige ikke i den danske befolkning. Det vil sige, at vedkommende er udvandret eller gået bort. Der kan i denne analyse ikke siges noget om hvilken hændelse, der er indtruffet for personer, der har forladt befolkningen og søjlerne på figur 3.7 udtrykker blot andelen af individer, der kan observeres i befolkningen alle år efter 2010.

Boks 3.2

Definition af uddannelse, jobfunktion og familieforhold

De beskæftigedes uddannelsesniveau er målt som den højeste fuldførte uddannelse i september måned 2019. Variablen er kategoriseret i tre niveauer 1) ufaglært, 2) erhvervsuddannet og 3) videregående uddannelse. Kategoriseringen af *ufaglærte* omfatter personer med grundskolen, en ungdomsuddannelse eller anden adgangsgivende uddannelse som højeste fuldførte uddannelsesniveau. De *erhvervsuddannede* har som titlen antyder en erhvervsuddannelse. De *videregående uddannelser* omfatter korte- og mellemlange videregående uddannelser, bacheloruddannelser, lange videregående uddannelser samt Ph.d. og forskeruddannelser. Uddannelsesniveauet for internationale borgere er ofte behæftet med en vis usikkerhed, da registreringen kan være mangelfuld. Blandt denne subpopulation af internationale beskæftigede er det dog kun 2 pct. af individerne, hvor oplysninger om højeste fuldførte uddannelse ikke er tilgængelig. Risikoen for bias i fordelingen over uddannelsesniveau vurderes derfor at være begrænset.

Oplysninger om de beskæftigedes arbejdsopgaver beror på Danmarks Statistiks DISCO-08-klassifikation af arbejdsfunktioner. Information om de beskæftigedes jobfunktioner er ikke registreret i alle tilfælde. Således beror beregningerne kun på 40 pct. af de internationale beskæftigedes DISCO-koder. Fordelingen af de beskæftigede over arbejdsfunktioner skal altså fortolkes med en vis forsigtighed grundet risikoen for bias. Individer med arbejdsfunktioner indenfor *militært arbejde* er udeladt.

En familie består af en eller flere personer, der bor på samme adresse og identificeres i data ved hjælp af et familieidentificerende nummer. Begrebet *familie* relaterer sig således til familiens identificerende nummer i befolkningsregistret, hvor enlige har deres eget familie id og derfor tæller som en familie bestående af én person. Ikke-hjemmeboende børn under 18 år tælles med som enlige. Personer i parforhold omfatter samlevende og samboende par efter Danmarks Statistiks definitioner. Gifte ægtepar omfatter alle ægteskaber uanset køn.

Forbrugernes madkultur

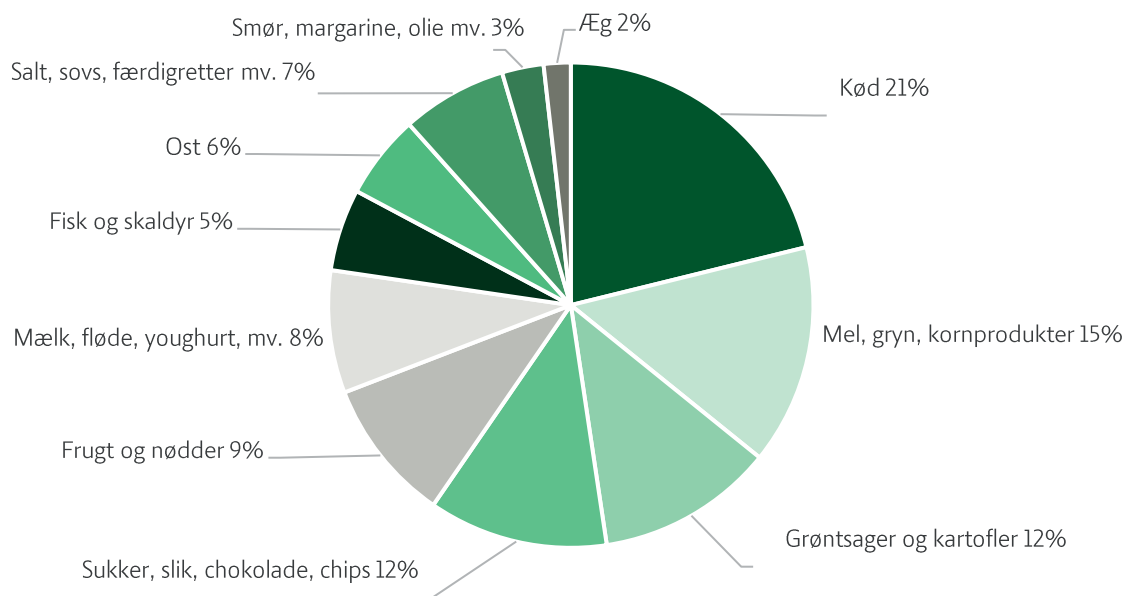
Danskerne bruger omkring en tiendedel af deres disponible indkomst på fødevarer. Når der købes ind, er det især god smag, pris og kvalitet, der bliver kigget efter, mens hver tredje prioriterer, at det er danskproduceret og hver fjerde kigger på, om det er økologisk. Den seneste tids prisstigninger har dog presset danskernes økonomiske råderum og skabt større fokus på de gode tilbud. Samtidig er danskerne blevet mere opmærksomme på at undgå madspild.

Danskerne bruger ca. 10 pct. af deres indkomst på fødevarer

Før i tiden anvendte danskerne en større del af deres indkomst på indkøb af fødevarer, men i de senere år har niveauet stabiliseret sig på omkring 10 pct. af det samlede forbrug. Udviklingen hænger sammen med en øget købekraft, hvor befolkningen har fået en større disponibel indkomst, og i stigende grad benytter indkomsten på andre ting end fødevarer. En gennemsnitlig dansk husstand brugte 39.037 kr. på mad i 2020, svarende til et månedligt madbudget på 3.253 kr. Forbruget på mad har ligget relativt konstant de seneste 20 år, når der korrigeres for den generelle prisudvikling. En femtedel af danskernes madbudget bruges på kød, 15 pct. går til mel, kornprodukter og gryn, 12 pct. af budgettet går til sukker, slik, chips og chokolade og 11,8 pct. bliver brugt på grøntsager og kartofler.

Figur 4.1
Varegruppernes andel af husstandens fødevarerforbrug, 2020

Pct.

Anm.: En gennemsnitlig husstands forbrug på fødevarer og ikke-alkoholiske drikkevarer var i 2020 39.037 kr. (løbende priser). Figuren angiver en kategorisering af de enkelte varegrupper og deres andel af den gennemsnitlige husstands forbrug.
Kilde: Danmarks Statistik, tabel FU02.

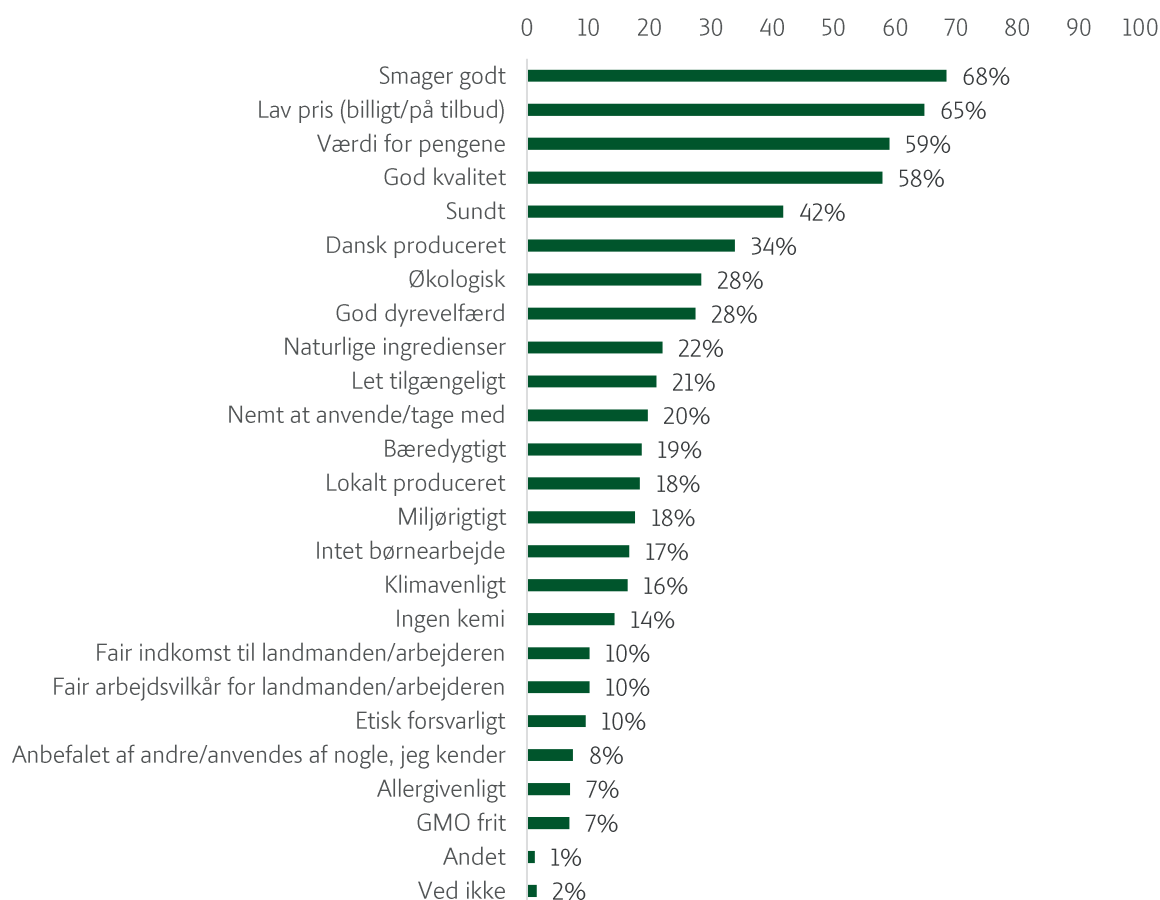
God smag, værdi for pengene og god kvalitet topper listen

Når danskerne handler dagligvarer, er det især faktorer som god smag, lav pris, værdi for pengene og god kvalitet som danskerne lægger vægt på, viser tal fra Norstat for Landbrug & Fødevarer 2022. På femtepladsen finder vi kriteriet *sundt*, som 42 pct. lægger vægt på, når de køber ind, og lidt mere end hver fjerde kigger efter økologi og god dyrevelfærd i indkøbssituationen. Faktorer som *bæredygtigt*, *miljørigtigt* og *klimavenligt* får i denne sammenhæng tilslutning af henholdsvis 19, 18 og 16 pct. og er således mindre prioriteret hos flertallet, når de optræder på lige fod med mange andre indkøbskriterier, der kan have betydning for forbrugerne i dagligdagen.

Figur 4.2

Hvilke af disse emner lægger du vægt på, når du køber dagligvarer?

Pct.

Anm.: n = 1.005. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder, region og uddannelse. Der har i besvarelsen været mulighed for at vælge flere svar med randomiseret rækkefølge på svarmulighederne (undtagen "Andet" og "Ved ikke", som har været placeret nederst i hver visning). Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer, maj 2022.

Hver tredje dansker lægger vægt på, om en vare er danskproduceret, når de handler ind, hvilket giver kriteriet en sjetteplads. Det er oftere danskere over 50 år, der kigger efter, at varen er danskproduceret, og 55 pct. af de 51-70-årige bestræber sig på at købe dansk. Samtidig lægger over halvdelen blandt danskere bosiddende i landdistrikter vægt på, at varer er produceret i Danmark, mens det samme kun gælder 38 pct. bosat i hovedstaden. Dette kan indikere, at forbrugere, der er bosiddende i de

områder, hvor fødevarerproduktionen foregår, er mere opmærksomme på fødevarerproduktionens betydning for lokalområdet, når de handler ind.

Stabilisering i omsætningen af økologisk mad og drikke

Detailomsætningen af økologiske fødevarer ligger i 2021 på 16 mia. kr., viser tal fra Danmarks Statistik, hvilket er en stabilisering ift. året før. Stabiliseringen af salget sker efter en kraftig vækst de foregående år, hvor omsætningen af økologiske varer i Danmark er steget med 8 mia. kr. på seks år. Danskerne køber især økologisk frugt og grøntsager, og der blev i alt omsat for 6 mia. kr. i denne kategori i 2021, hvilket er en tredobling siden 2015 målt i løbende priser. Bananer er den mest solgte økologiske vare i frugt- og grøntafdelingen. Efter frugt og grønt ligger økologiske mejeriprodukter som mælk, ost og æg med en omsætning på 3,9 mia. kr. næst på listen over kategorier, der omsættes mest af blandt økologiske varer. Af økologisk kød blev der omsat mest okse- og kalvekød til en værdi af 349 mio. kr. i 2021.

I Landbrug & Fødevarers undersøgelse blandt forbrugerne i maj 2022 er det hver tredje, der svarer, at de ofte eller altid køber økologi. Ligeledes svarer en tredjedel, at de køber økologi "nogle gange". Dette er samme andele som året før, og understreger, at økologien har stabiliseret sig som vigtig for mange forbrugere. Der er flere årsager til, at danskerne køber økologi. Som den hyppigst nævnte grund er det at undgå rester af sprøjtemidler i frugt og grønt. Dernæst kommer det at skåne miljø og drikkevand og at bidrage til øget dyrevelfærd.

Hovedmåltider er mest udbredte, men der suppleres med mellemmåltider og snacks

Aftensmaden er fortsat det mest spiste måltid hos danskerne. 95 pct. spiser aftensmad til hverdag og i weekenden. Fire ud af fem spiser aftensmåltidet derhjemme, enten alene eller i selskab med partner og børn, og 10 pct. spiser hos venner eller familie. Spørger vi forbrugerne, hvad de fik at spise dagen før, fik to ud af tre danskere et hjemmelavet eller overvejende hjemmelavet aftensmåltid. Forbrugernes efterspørgsel efter nemme løsninger til aftensmaden er dog stigende, og der findes nu mange forskellige muligheder på markedet, som kan opfylde behovet for hurtig, nem og velsmagende kvalitetsmad. Tid og overskud er nogle af de faktorer, der har stor betydning for, om vi køber helt eller delvist færdiglavet mad. 8 pct. svarer, at de dagen før fik en færdigret til aftensmad og ligeledes svarer 8 pct. at de fik take-away. Begge dele er særligt populært blandt danskere, der bor alene, evt. med hjemmeboende børn, og den demografiske udvikling med en stigning i antallet af single-husstande kan altså være en del af forklaringen på den stigende efterspørgsel på færdigretter.

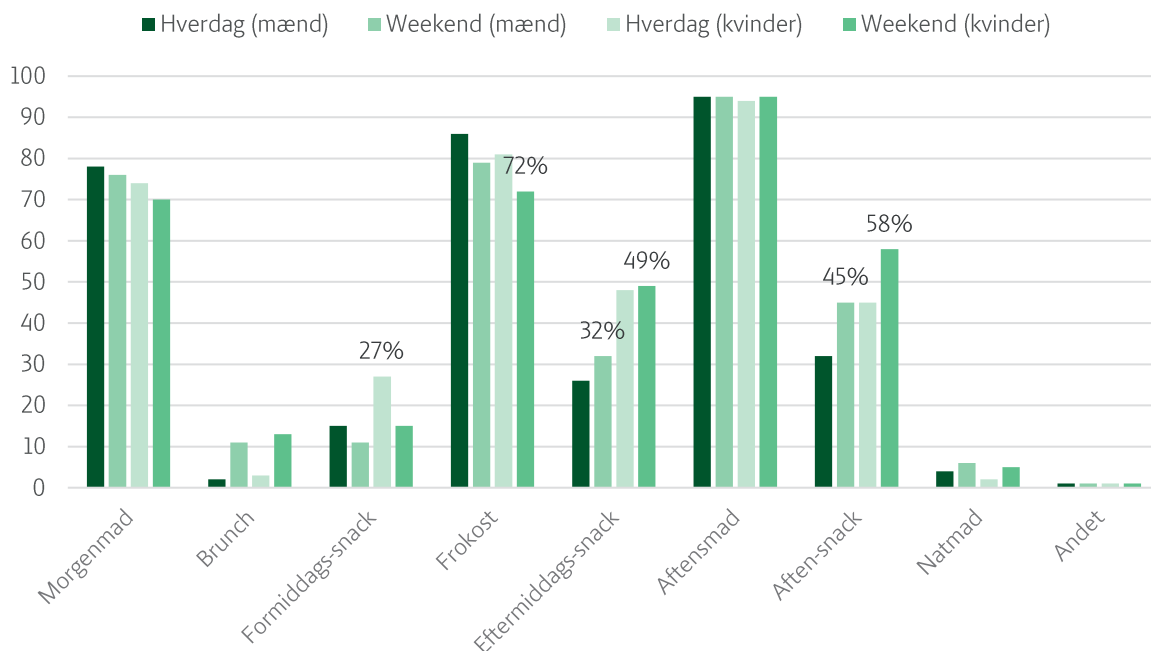
Frokosten har de seneste år gennemgået nogle forandringer, ikke mindst på baggrund af COVID-19 pandemien, hvor mange danskere har været henvist til at arbejde hjemmefra i flere perioder. Gennem de seneste to år er det nemlig blot 15 pct., der dagen før har spist en madpakke eller medbragt mad til frokost, mens størstedelen har spist deres frokost derhjemme. Rugbrød er fortsat den mest populære type mad til frokost, uanset om den spises derhjemme, på arbejdet eller på studiet. 49 pct. af danskerne har fået rugbrød til frokost, mens 35 pct. har fået kødpålæg, der tit hører til en rugbrødsmad, og 31 pct. har fået grøntsager. Hver femte har desuden fået ost og æg til frokost dagen før, hvilket ligeledes er noget, der ofte spises på rugbrød.

Mens 84 pct. af danskerne i gennemsnit spiser frokost i hverdagen, springer hver fjerde måltidet over i weekenden og spiser i stedet brunch eller flere mellemmåltider i løbet af dagen. Der er her forskel på mænds og kvinders måltidsvaner. Det er oftere kvinder, der springer frokosten over og i stedet spiser et eller flere mellemmåltider. I weekenden er det fx kun syv ud af ti kvinder, der spiser frokost, mens det blandt kvinderne er hele 49 pct., der spiser en eftermiddagsnack og 58 pct., der spiser en aftensnack.

Figur 4.3

Prøv at tænke på en gennemsnitlig dag. Hvilke måltider og mellemmåltider spiser du?

Pct.

Anm.: n=1003, heraf mænd n=517 og kvinder n=500. "Hverdag", er mandag-torsdag, "Weekend" er fredag-søndag.
Kilde: Epinion for Landbrug & Fødevarer, juni 2022.

I top fem over danskernes favoritsnacks ligger frisk frugt og bær, chokolade og slik, kager, chips og salte nødder samt koldt brød, såsom boller og sandwich. Dette understreger, at snacks og mellemmåltider både kan være til den sunde og til den mere usunde side. Danskerne vælger oftest mellemmåltider ud fra den gode smag, og at snacken stiller lækkersulten. Samtidig skal mellemmåltidet være nemt, hurtigt og ofte også mættende.

Inflation og højere priser på fødevarer forstærker fokus på de gode tilbud, men også ønsket om at undgå madspild

I kølvandet på COVID-19 pandemien og den efterfølgende krig i Ukraine, er råvarepriser og forsyningskæder blevet presset, hvilket forårsager en stigning i priser på fødevarer. Det er noget, som forbrugerne mærker, og som er med til at fremme fokus på at undgå overforbrug og spild.

Ønsket om en bæredygtig fødevarereproduktion, samt at man som forbruger er ansvarlig og bevidst om sit forbrug, har efterhånden etableret sig som en vigtig megatrend blandt forbrugerne. Denne trend forventes at fortsætte med at være dominerende de næste ti år frem. Det har indflydelse på alle forbrugskategorier, bl.a. bliver der især i den vestlige verden kigget kritisk på det, der ligger på tallerkenen med fokus på at spise mere grønt og mindre kød. Der er samtidig et større fokus på at undgå plastik, overforbrug, spild og forurening, samt at købe mere ansvarligt.

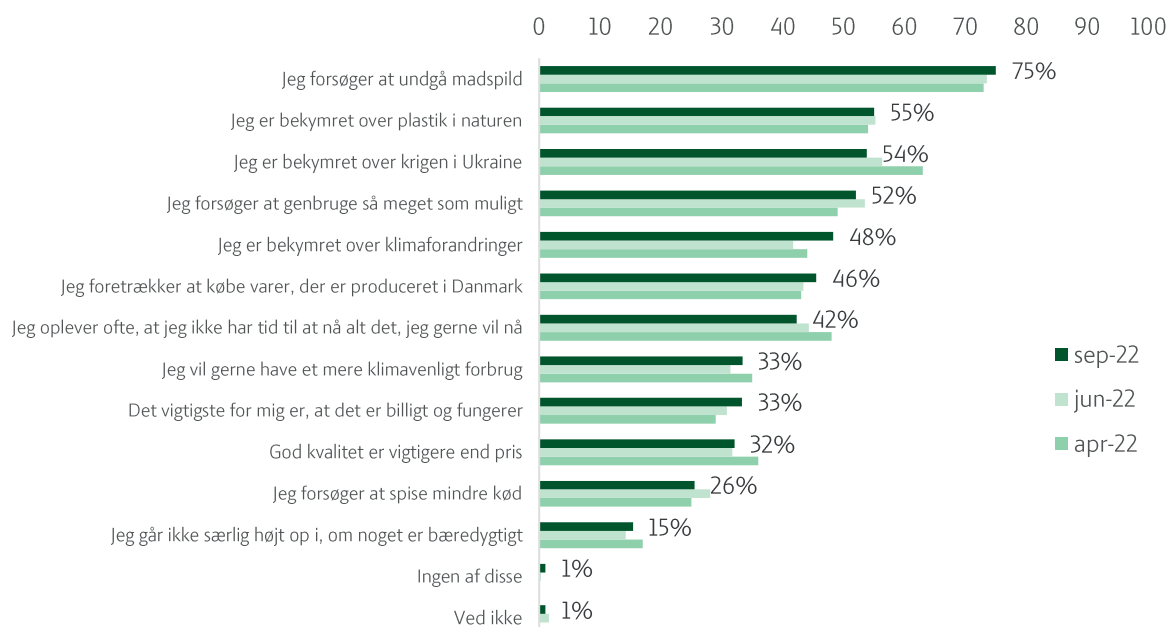
Inden for fødevarerområdet er spild af mad, der kunne have været spist, en udfordring for forbrugere såvel som virksomheder. FN's fødevarer og landbrugsorganisation (FAO) estimerer, at godt en tredjedel af den globale fødevarereproduktion bliver ødelagt eller går til spilde hvert år. I udviklingslande sker dette spild oftest i fødevarereproduktionen,

mens 40 pct. af spildet i Europa og Nordamerika sker hos forbrugerne. Madspild forårsager også spild af vigtige og sparsomme ressourcer såsom vand, jordbrug, arbejdstimer og energi, og bidrager til klimaforandringer. Ifølge FAO bidrager madspild årligt til et CO₂-udslip på 8% af det menneskeskabte udslip til drivhuseffekten. For hvert kilo mad, der er produceret, bliver 4,5 kg CO₂ frigjort i atmosfæren.

Fokus på at undgå madspild er kun blevet yderligere forstærket af de stigende fødevarerpriser, der har tvunget mange forbrugere til at tage deres indkøb og forbrug af forskellige forbrugskategorier op til kritisk overvejelse. I september 2022 har 3 ud af 4 danskere fortsat fokus på at undgå madspild, mens 52 pct. tilstræber sig på at genbruge så meget som muligt og dermed udgå unødvendigt forbrug. Samtidig udtrykker omtrent halvdelen af danskerne bekymring for plastik i naturen, klimaforandringer og krig i Ukraine.

Figur 4.4
Nedenfor ser du nogle udsagn, som andre har sagt. Er der nogle af dem, som beskriver dig eller som du er enig i?

Pct.

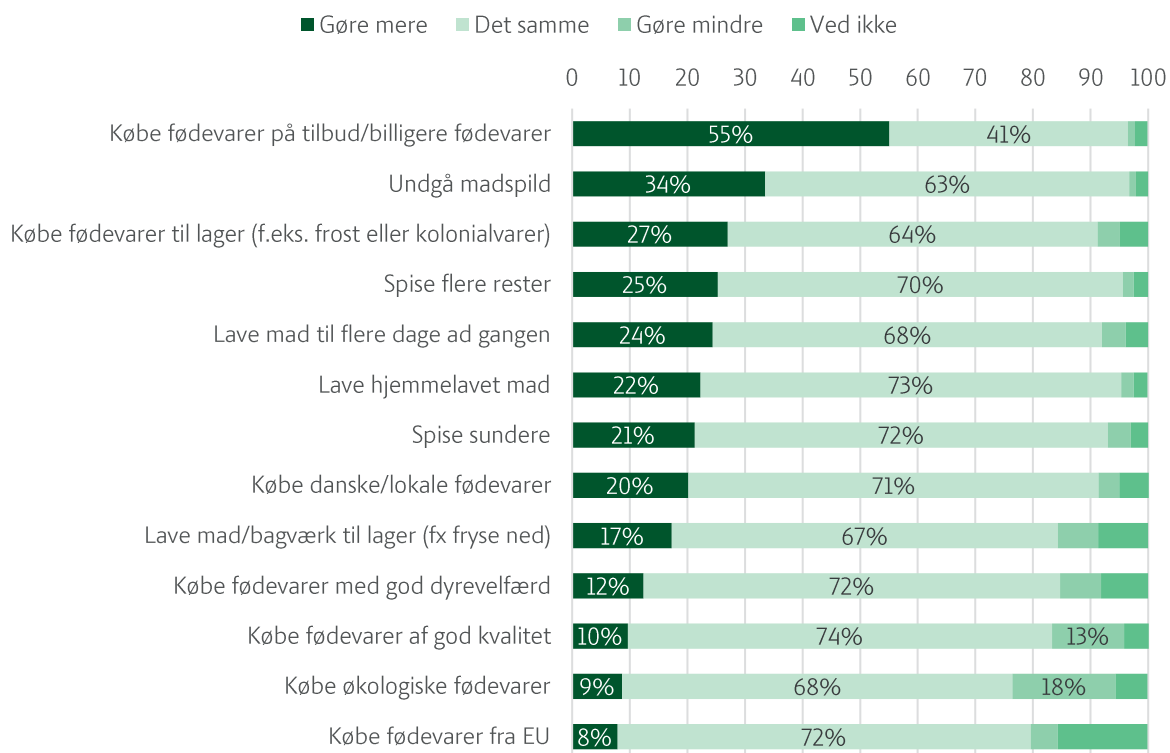
Anm.: n=1006, juni 2022 n=1050 og september n=1011. Undersøgelsen er repræsentativ for den danske befolkning på parametrene køn, alder, region og uddannelse.
 Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer, april 2022.

Det øgede fokus på et klogt brug af ressourcer ses bl.a. ved, at halvdelen af danskerne i september 2022 svarer, at de er begyndt at købe flere fødevarer på tilbud eller billigere varer, mens hver tredje har fået mere fokus på at undgå madspild. 27 pct. er begyndt at købe flere fødevarer til lager, og hver fjerde er begyndt at spise flere rester. På denne måde har den seneste tids pres på danskernes pengepung været med til at skabe en større bevidsthed om forbrug og spild.

Figur 4.5

Er der nogle af nedenstående, som du her på det seneste er begyndt at gøre mere eller mindre af, eller er det samme som sædvanligt?

Pct.

Anm.: Spørgsmålet vedrører handlinger med fokus på fødevarer. n=1011. Undersøgelsen er repræsentativ for den danske befolkning på parametrene køn, alder, region og uddannelse.

Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer, september 2022.

Den vegetabiliske fødevarerektor og dens betydning for dansk økonomi

Produktionen af vegetabiliske fødevarer skaber værdi for 8,6 mia. kr. i Danmark og beskæftiger 13.400 personer. Landbrug & Fødevarer arbejder på at skabe større viden om den vegetabiliske fødevarerektor i Danmark. Dette arbejde indebærer etableringen af statistik over sektoren, der kan danne et solidt grundlag for at følge udviklingen i sektoren over tid og belyse dens bidrag til den danske økonomi. Denne artikel præsenterer de første resultater i dette arbejde. Den plantebaserede kost rykker mere og mere i fokus. En undersøgelse blandt danske forbrugere vidner om, at plantebaserede fødevarer ikke automatisk sidestilles med grøntsager og rodfrugter.

Den vegetabiliske fødevarerektor bidrager til dansk økonomi

Den vegetabiliske fødevarerektors produktion af varer affødte i 2019 en direkte værdiskabelse på 4,2 mia. kr. målt som bruttoværditilvæksten⁷, jf. Figur 5.1. Derudover bevirkede den vegetabiliske fødevarereproduktion en indirekte værdiskabelse på 4,4 mia. kr. Det betyder, at for hver 1 kr. indkomst, der skabes i den primære vegetabiliske landbrugsproduktion og fødevarereindustri, skabes tilsvarende 1 kr. i øvrige afledte erhverv som produktionen trækker på. Den vegetabiliske fødevarerektors bidrag i form af bruttoværditilvæksten på 8,6 mia. kr. svarer til 0,4 pct. af BNP i 2019.

Der er i denne analyse tale om den produktion af vegetabiliske fødevarer, der stammer fra eksport og øvrig anvendelse, som hovedsageligt består af indenlandsk privatforbrug. På denne måde forsøger vi at udelade de vegetabiliske produkter, der ikke anvendes til humant konsum. Vores definition af den vegetabiliske fødevarerektor omfatter altså kun produktionen af vegetabiliske fødevarer og ikke øvrige vegetabiliske produkter.

Boks 5.1

Hvad er vegetabiliske fødevarer?

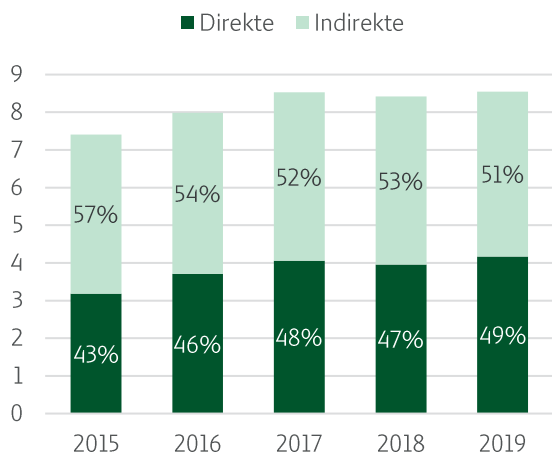
Landbrug & Fødevarer anvender begreberne *plantebaseret* og *vegetabilisk* som synonyme og definerer vegetabiliske fødevarer som alle fødevarer, der er fremstillet af planter herunder både uforarbejdede og forarbejdede råvarer og ingredienser. Derudover betragter vi også spiselige svampe og alger som vegetabiliske fødevarer. Definitionen omfatter altså alt fra friske uforarbejdede råvarer som frugt og grøntsager til forarbejdede produkter, der er udviklet som alternativer til animalske fødevarereprodukter. Vi betragter definitionen som en udelukkelse af fødevarer, der er tilsat animalske ingredienser.

Udover at skabe indkomst i dansk økonomi for samlet set 8,6 mia. kr., skabte den vegetabiliske fødevarereproduktion 13.400 jobs i Danmark i 2019. Figur 5.2 angiver den direkte og den indirekte beskæftigelse, hvor det på samme måde som for bruttoværditilvæksten ses, at én beskæftiget i den vegetabiliske fødevarereproduktion skaber godt og vel ét job mere i den øvrige del af økonomien.

⁷ Bruttoværditilvæksten er lig med værdien af de producerede varer fratrukket forbrug i produktionen. BVT er altså et indkomstbegreb, der udtrykker hvad der er tilbage til bl.a. aflønning af ansatte og som overskud i virksomhederne.

Figur 5.1
Bruttoværditilvækst i den vegetabilse fødevarerektor

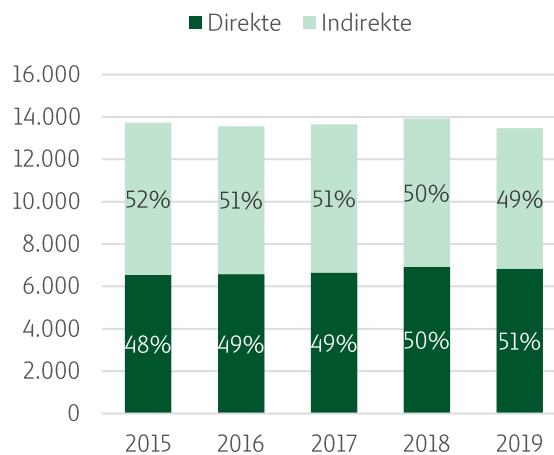
Mia. kr.

Anm.: Nationalregnskabet for 2019 er seneste afsluttede regnskab, hvorfor bruttoværditilvæksten kun er opgjort til og med dette år. Bruttoværditilvæksten varierer med høstudbyttet de enkelte år. Kilde: Egne beregninger pba. L&F's input-output-model og Danmarks Statistiks Nationalregnskab.

Figur 5.2
Beskæftigelse i den vegetabilse fødevarerektor

Antal personer

Anm.: Nationalregnskabet for 2019 er seneste afsluttede regnskab, hvorfor beskæftigelseseffekterne kun er opgjort til og med dette år. Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers IO-model og Danmarks Statistiks Nationalregnskab.

Boks 5.2

Afgrænsning af vegetabilse fødevarer i data

Vegetabilse fødevarer er i data defineret på baggrund af udvalgte produktkoder fra Den Kombinerede Nomenklatur⁸. Nomenklaturen muliggør en detaljeret inddeling af producerede varer og tillader således, at vegetabilse fødevarer kan udvælges. Udvælgelsen af de vegetabilse fødevarer er dog alligevel behæftet med nogen usikkerhed, da kategoriseringen af produkter ikke i alle tilfælde er tilstrækkeligt detaljeret til udelukkende at medtage vegetabilse fødevarer. Dette gælder især produkter fra fødevarerindustrien, hvor en kategori kan indeholde fødevarer med både animalske og vegetabilse ingredienser. Her har vi i udvælgelsesprocessen anlagt et princip om kun at medtage kategorier, som med overvejende sandsynlighed udelukker fødevarer med animalske ingredienser. Dette medfører, at vi allerede indledningsvis forventer, at vores resultater for værdiskabelsen undervurderer omfanget af den vegetabilse fødevarerektor.

De tilsvarende produktkoder identificeres i nationalregnskabet og en input-output-model anvendes til at beregne bruttoværditilvæksten af produktionen samt den anvendte beskæftigelse. Disse to størrelser, værdien af det producerede samt antallet af beskæftigede, anvendes som mål for den vegetabilse fødevarerektors størrelse i økonomisk forstand. Beregningerne tager afsæt i Danmarks Statistiks input-output-tabeller fra nationalregnskabet.

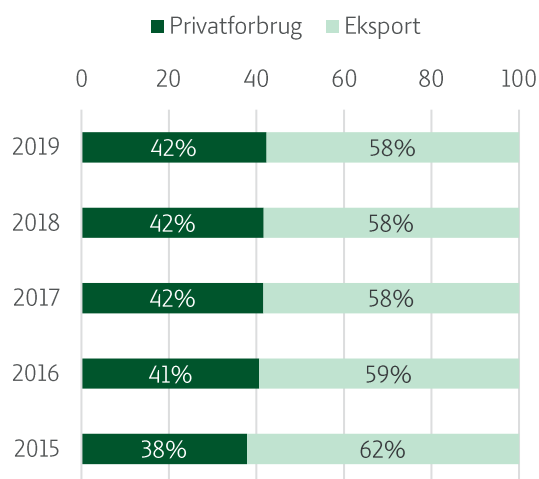
I denne analyse bliver den vegetabilse fødevarerektor således defineret på baggrund af de udvalgte produktkoder og resultaterne er en sum over de forskellige brancher i hvilke fødevarerne, jf. input-output-tabellerne, produceres.

En overvægt af værdiskabelsen kommer fra eksport af vegetabiliske fødevarer

58 pct. af bruttoværditilvæksten i den vegetabiliske fødevareresektor kom i 2019 fra eksporten mens de resterende 42 pct. af indkomstdannelsen stammede fra privatforbrug, jf. Figur 5.3.

Figur 5.3
Indkomstdannelse fordelt på privatforbrug og eksport

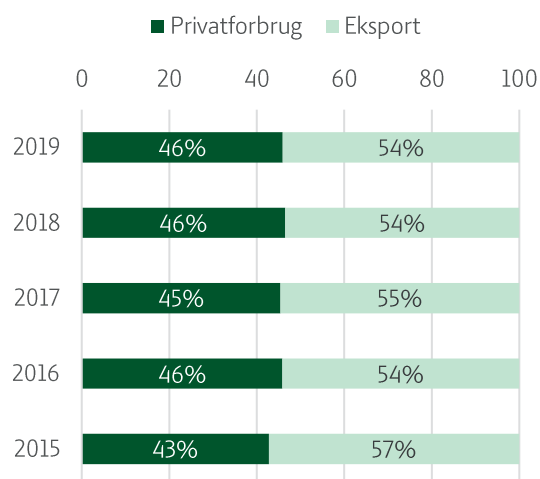
Pct.

Anm.: *Privatforbrug* ligger egentlig under *øvrige anvendelse*, men kategorien udgøres hovedsageligt af det indenlandske privatforbrug. Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers IO-model og Danmarks Statistiks Nationalregnskab.

Figur 5.4
Beskæftigelseseffekter fordelt på privatforbrug og eksport

Pct.

Anm.: *Privatforbrug* ligger egentlig under *øvrige anvendelse*, men kategorien udgøres hovedsageligt af det indenlandske privatforbrug. Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers IO-model og Danmarks Statistiks Nationalregnskab.

I forlængelse heraf stammer en overvægt af beskæftigelsen ligeledes fra eksporten af vegetabiliske fødevarer som angivet i Figur 5.4. Det skal bemærkes, at vi ikke med sikkerhed kan redegøre præcist for hvorledes de eksporterede fødevarer anvendes, men at vi i udvælgelsen af produktkoder for vegetabiliske fødevarer har udeladt vegetabiliske produkter, som ikke anvendes til fremstilling af næringsmidler til menneskeligt konsum. Eksempelvis går meget af det korn, der produceres i Danmark, til dyrefoder. Både den del, der forbruges indenlandsk og den del, der eksporteres. Derfor er kornproduktionen ikke med i beregningerne. Til gengæld er vegetabiliske kornprodukter som mel og gryn, der er fremstillet som næringsmidler, inkluderet.

⁸ Den Kombinerede Nomenklatur er EU's varenomenklatur, som anvendes til statistik over udenrigshandel.

Boks 5.3

Input-output-modellen

I en input-output-modelramme kan branchemes brug af input til produktion af varer og tjenester følges og der kan redegøres for hvem, der efterspørger og aftager de endelige produkter. Således kan det udledes, hvor stor en tilgang af arbejdskraftinput, der er til den vegetabiliske fødevarerproduktion i Danmark, som følge af henholdsvis eksporten og det private forbrug. På samme måde er det muligt at bestemme værdien af det output, som sektoren skaber. Ved at opstille en input-output-model kan vi kortlægge både de direkte resultater for beskæftigelsen og bruttoværditilvæksten, men også de indirekte resultater, der opstår i den danske økonomis øvrige erhverv, som leverer ind til produktionen af vegetabiliske fødevarer. Det vil sige, at en eventuel ændring i eksport eller privatforbrug påvirker dem, der er direkte beskæftiget med den vegetabiliske fødevarerproduktion i primærlandbruget og fødevarerindustrien, men også dem, der indirekte er beskæftiget i andre erhverv som følge af, at den vegetabiliske fødevarerproduktion finder sted i Danmark. På denne måde kan sektorens indflydelse på den danske økonomi nuanceres og omfanget af sektorens bidrag til den danske økonomi kan præciseres.

En afgørende antagelse bag resultaterne for værdiskabelsen er, at de vegetabiliske fødevarerprodukter er produceret ved den samme produktionsfunktion som de øvrige fødevarerprodukter i de respektive brancher. Dette kan have betydning for nogle af de produktkoder, der produceres i brancher, hvor man fremstiller en bred vifte af heterogene varer. Her kan produktionen af de enkelte vegetabiliske fødevarerprodukter afvige fra det generelle billede i branchen, hvorfor der altså er tale om approksimerede resultater.

Forbrugerne forbinder ikke umiddelbart "plantebaseret mad" med grøntsager og rodfrugter

Retter vi blikket mod, hvad forbrugerne forstår, når der tales om plantebaserede fødevarer viser det sig, at det ikke lige meget, hvad vi kalder det, jf. Landbrug & Fødevarers nyeste markedsundersøgelse⁹. Adspurgt om, hvilke typer mad og drikke forbrugerne primært kommer til at tænke på, når de hører ordene "plantebaseret mad" svarer 64 pct., at de kommer til at tænke på plantefars, 55 pct. tænker på plantedrikke og 47 pct. tænker på veganske retter, jf. Figur 5.5.

Skal danskerne tage stilling til, hvilken type kost "plantebaseret mad" er, svarer lidt flere end halvdelen, at de kommer til at tænke på "mad uden animalske ingredienser overhovedet". Til sammenligning svarer blot 14 pct., at de forbinder "plantebaseret mad" med "mad, hvor grøntsager og bælgfrugter har hovedrollen og kød serveres som tilbehør". Det modsatte billede viser sig, når undersøgelsen bagefter spørger ind til danskernes opfattelse af "planterig mad". Her er det 50 pct. af forbrugerne, der forbinder "planterig mad" med "mad, hvor grøntsager og bælgfrugter har hovedrollen og kød serveres som tilbehør", mens 14 pct. forbinder det med "mad uden animalske ingredienser overhovedet"¹⁰.

Der tegner sig således et billede af, at der blandt danskerne er forskel på, hvordan de to ord "plantebaseret" og "planterig" forstås. "Plantebaseret" opfattes af en del forbrugere mere ekskluderende som bestemte produkter og et fravær af animalske fødevarer, mens "planterig" omvendt opfattes bredere, som retter med fokus på

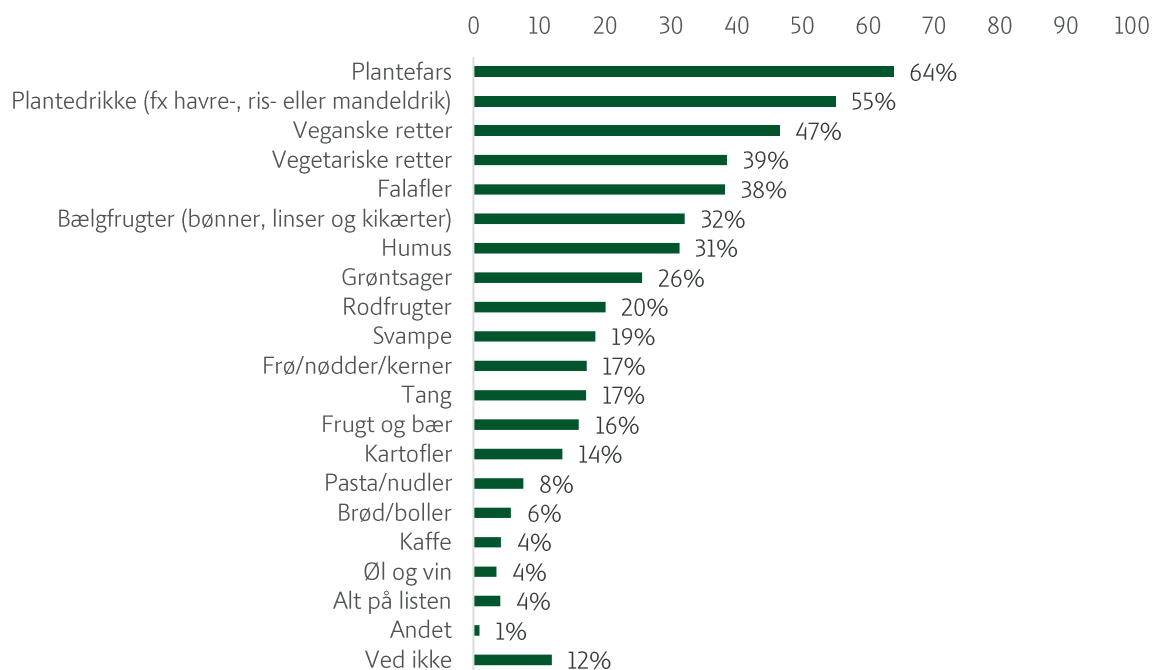
⁹ 'Plantebaseret' eller 'planterig' mad? Ifølge forbrugerne er det ikke helt lige meget, hvad vi kalder det, Landbrug & Fødevarer, september 2022.

¹⁰ Undersøgelsen spørger ind til opfattelsen af 'plantebaseret' og 'planterig' mad. Først som åbent tekstfelt, hvor deltagerne frit kan skrive og dernæst med en række spørgsmål med forskellige svarmuligheder. Det skal bemærkes, at undersøgelsen udelukkende fokuserer på forbrugernes opfattelse af disse to begreber.

grøntsager, bælgfrugter og planter, men hvor der også gerne må indgå animalske ingredienser i små mængder.

Figur 5.5
Når du hører nogen snakke om "plantebaseret mad", hvilken af nedenstående typer mad og drikke kommer du så primært til at tænke på?

Pct.

Anm.: n=1.005. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder, region og uddannelse. Der har i besvarelsen været mulighed for at vælge flere svar med randomiseret rækkefølge på svarmulighederne (undtagen "Alt på listen", "Andet" og "Ved ikke", som har været placeret nederst i hver visning).

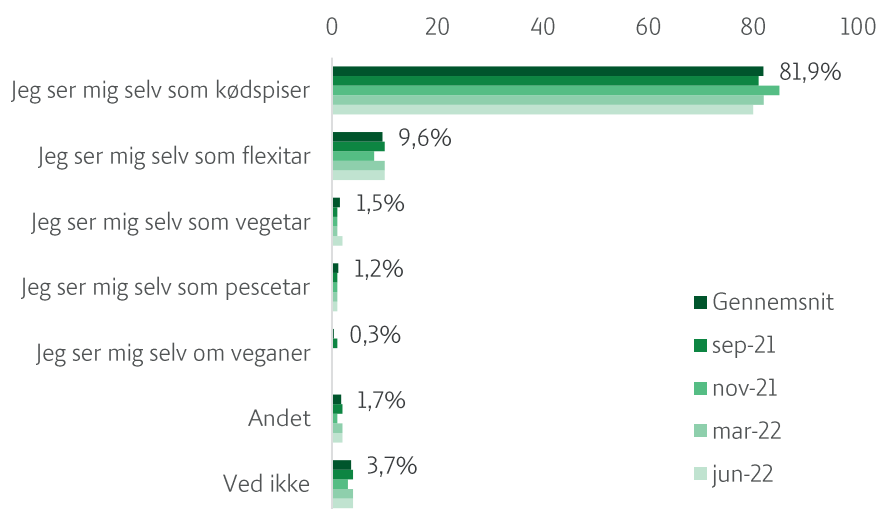
Kilde: Norstat for L&F, maj 2022.

Halvdelen af danskerne spiser kødfrit til aften minimum én dag om ugen

De nyeste resultater fra Landbrug & Fødevarers Madtracker viser, at lidt flere end halvdelen af danskerne har minimum én dag om ugen uden kød eller fisk i aftensmaden. Det er samtidig tre ud af ti danskere, der svarer "Jeg spiser kødfrit" en eller flere dage om ugen". Dette peger på en stor potentiel målgruppe for fødevarerprodukter og måltidsløsninger med fokus på vegetabiliske råvarer.

Figur 5.6
Hvilken af følgende udsagn passer bedst på dig?

Pct.

Anm.: Gennemsnit n=4.111 heraf sep-21 n=2.021, nov-21 n=1.017, feb-22 n=1.085 og juni-22 n=1.003. Undersøgelserne er repræsentative på køn, alder, region og uddannelse.

Kilde: Epinion for L&F.

Nogle kalder de forbrugere, der lejlighedsvist fravælger kød, for "flexitarer", men i praksis findes der varierende opfattelser af, hvad det betyder at være flexitar. Selvom det næsten er hver tredje, der i undersøgelsen fortæller, at de spiser kødfrit én eller flere dage om ugen, er det kun hver tiende dansker, der ser sig selv som flexitar, mens knap 2 pct. ser sig selv som vegetar og mindre end 1 pct. som veganer. Anvender man disse identitetsmarkører, kan man derfor risikere at tale forbi en stor del af de forbrugere, som man ønsker at målrette sine vegetabiliske produkter mod. I stedet kan man med fordel tale bredere til ønsket om at spise mere grønt og nævne vegetabiliske råvarekategorier som grøntsager, korn, rodfrugter og bælgfrugter i relation til, at det er "plantebaseret" mad.

Spørges der til udfordringer i relation til at spise plantebaseret nævner flest danskere, at smagen er den største udfordring. Her svarer flere end halvdelen, at det kan være svært at finde retter uden kød, som alle i husstanden kan lide. Derudover svarer flere end halvdelen ligeledes, at det kan være svært at få maden til at smage lige så godt som den mad de plejer at spise. Det er især børnefamilierne, der er enige i, at det kan være svært at finde noget som alle i husstanden kan lide.

I udviklingen af nye produkter er det vigtigt at have et øje på smagen. Samtidig har måden, der kommunikerer om fødevarernes vegetabiliske ingredienser, og budskaber om, at forbrugerne ikke behøver at gå på kompromis med smagen, stort potentiale til at få endnu flere til at lægge vegetabiliske fødevarer i indkøbskurven.

Tabeller og figurer

Bæredygtig udvikling.....46

Figur 1.1	Landbrugets CO ₂ e udledning	46
Figur 1.2	Udvikling i produktion og miljøbelastning	46
Tabel 1.1	Udvundet bioenergi fordelt på biomasse	47
Figur 1.3	Udvikling i pesticidbelastningsindikatoren	47
Tabel 1.2	Engrossalg af bekæmpelsesmidler	48
Figur 1.4	Pesticidfund i dansk og udenlandsk konventionel frugt	48
Figur 1.5	Pesticidfund i danske og udenlandske konventionelle grøntsager	49
Figur 1.6	Salg af antibiotika til husdyr i 31 europæiske lande	50
Figur 1.7	Bruttoenergiforbruget	51
Tabel 1.3	Bruttoenergiforbruget	51
Figur 1.8	Tørkeindeks	52
Figur 1.9	Nedbørsindeks	52
Tabel 1.4	Antallet af madskoler i Danmark	53

Hos fødevareklyngen.....55

Tabel 2.1	Fødevareklyngens beskæftigelse, direkte og indirekte effekter	55
Tabel 2.2	Landbrugskompleksets beskæftigelse, direkte og indirekte effekter	56
Figur 2.1	Fødevareklyngens andel af private arbejdspladser i de enkelte kommuner	57
Tabel 2.3	Fødevareklyngens bidrag til indkomstdannelsen, direkte og indirekte effekter	58
Tabel 2.4	Eksportens betydning for beskæftigelsen, direkte og indirekte effekter	58
Tabel 2.5	Eksportens bidrag til indkomstdannelsen	59
Figur 2.2	Fødevareklyngens andel af den samlede vareeksport	59
Tabel 2.6	Markedsfordeling af vareeksporten	60
Figur 2.3	Fødevareklyngens samlede eksport	60
Figur 2.4	Fødevareklyngens eksport opdelt på lande	61
Figur 2.5	Fødevareklyngens eksport opdelt på varer	61
Tabel 2.7	Største vækstmarkeder seneste år mht. eksport af fødevarer	62
Tabel 2.8	Eksport af levende dyr	62

Figur 2.6	Fødevarerklængens eksport fordelt på verdensdele	63
Tabel 2.9	Fødevarerklængens bidrag til nettoeksporten, direkte og indirekte effekter	63
Figur 2.7	Udenrigshandel med økologiske varer	64
Figur 2.8	Andel højværdivarer i eksporten	65
Tabel 2.10	Optag på akademiske jordbrugs- og fødevareruddannelser	66
Figur 2.9	Udlærte elever på landbrugsskolerne	67
Figur 2.10	Samlet hjemtag under Horizon 2020 fra temaet fødevarerikkerhed, bæredygtigt landbrug, fiskeri samt maritim forskning	68

Hos landmanden 71

Tabel 3.1	Nøgletal for udviklingen i dansk landbrug	71
Figur 3.1	Udviklingen i antal bedrifter	72
Tabel 3.2	Bedriftssammensætning	72
Tabel 3.3	Husdyrbestand i maj/juni	73
Figur 3.2	Gennemsnitlig mælkeydelse pr. malkeko	73
Tabel 3.4	Landbrugets foderforbrug	74
Figur 3.3	Gennemsnitligt antal producerede grise pr. årssø	74
Tabel 3.5	Det dyrkede areals benyttelse	75
Tabel 3.6	Høstudbytte i Danmark	76
Figur 3.4	Afgrødeudbytte	77
Figur 3.5	Udviklingen i råproteinkoncentrationen	77
Figur 3.6	Økologisk produktion i pct. af den samlede produktion	78
Figur 3.7	Udviklingen i antal økologiske bedrifter og det økologiske areal	78
Tabel 3.7	Landbrugets produktionsværdi og bruttofaktoriindkomst	79
Figur 3.8	Gennemsnitligt driftsresultat for heltidsbedrifter	80
Tabel 3.8	Landbrugets restgæld ultimo året	80
Tabel 3.9	Kontantværdien af landbrugets aktiver mv.	81
Figur 3.9	Prisindeks for ejendomssalg efter ejendomskategori og tid	81
Tabel 3.10	Landbrugets samlede investeringer	82
Figur 3.10	Indeks for landbrugets prisudvikling	82
Figur 3.11	Landbrugsstøttens udvikling	83

Hos virksomhederne.....85

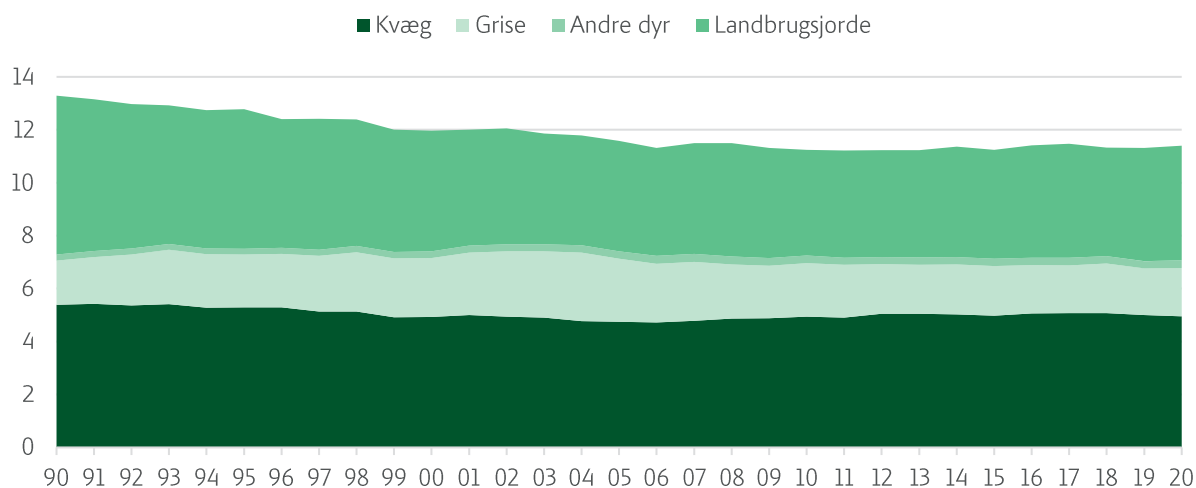
Tabel 4.1	Slagtninger på slagterierne	85
Tabel 0.2	Husdyrproduktions størrelse	85
Figur 4.1	Svineslagtninger i EU-lande	86
Figur 4.2	Antal kvægslagtninger i EU-lande	86
Tabel 4.3	Indvejning af mælk opdelt på andels- og privatvirksomheder	87
Tabel 4.4	Mælkeanvendelse i pct. af den samlede mængde mælk	87
Tabel 4.5	Indvejning samt salg til detail og foodservice af æg	88
Figur 4.3	Præcisionsteknologi – udbredelse efter bedrifter og areal	88

Hos forbrugerne.....90

Figur 5.1	Procentdel af en husholdnings samlede privatforbrug	90
Figur 5.2	Varegruppernes andel af husstandens fødevarerforbrug	90

Figur 1.1 Landbrugets CO₂e udledning

Mio. ton CO₂e og ekskl. LULUCF og ekskl. landbrugsmaskiner

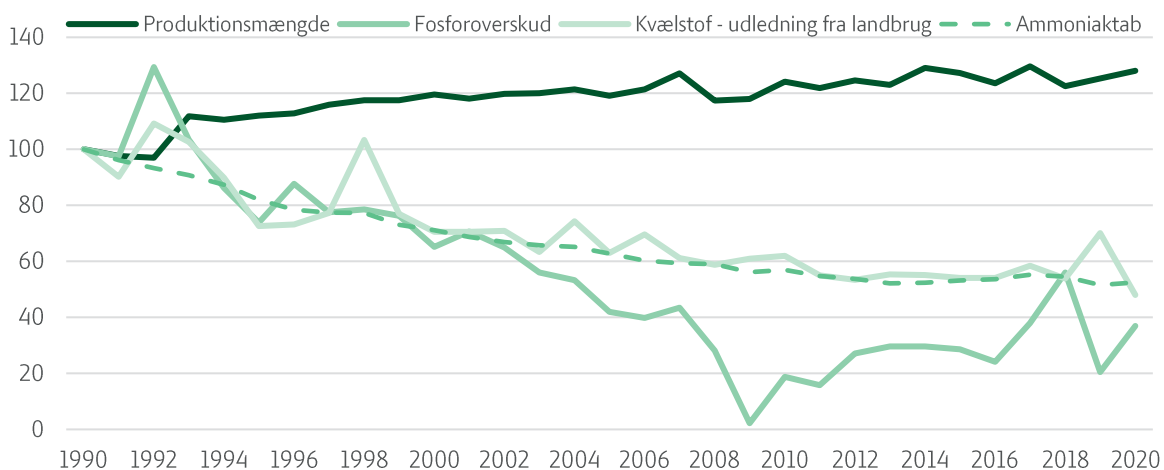

Anm.: Opgjort ved nye Global Warming Potential (GWP) faktorer jf. Assessment Report 5. Dvs., at udledning af metan og lattergas multipliceres med hhv. 28 og 265 for at omregne til CO₂ ækvivalenter.

Kilde: Denmark's National Inventory report 2022, DCE Aarhus Universitet.

Figur 1.2 Udvikling i produktion og miljøbelastning

Indeks, 1990=100

Kilde: DCE-rapport nr. 451, DCE: Agriculture (<http://envs.au.dk>), Danmarks Statistiks Nationalregnskab, EIONET. Central Data Repository: A. National emission inventories (CLRTAP).

Tabel 1.1
Udvundet bioenergi fordelt på biomasse

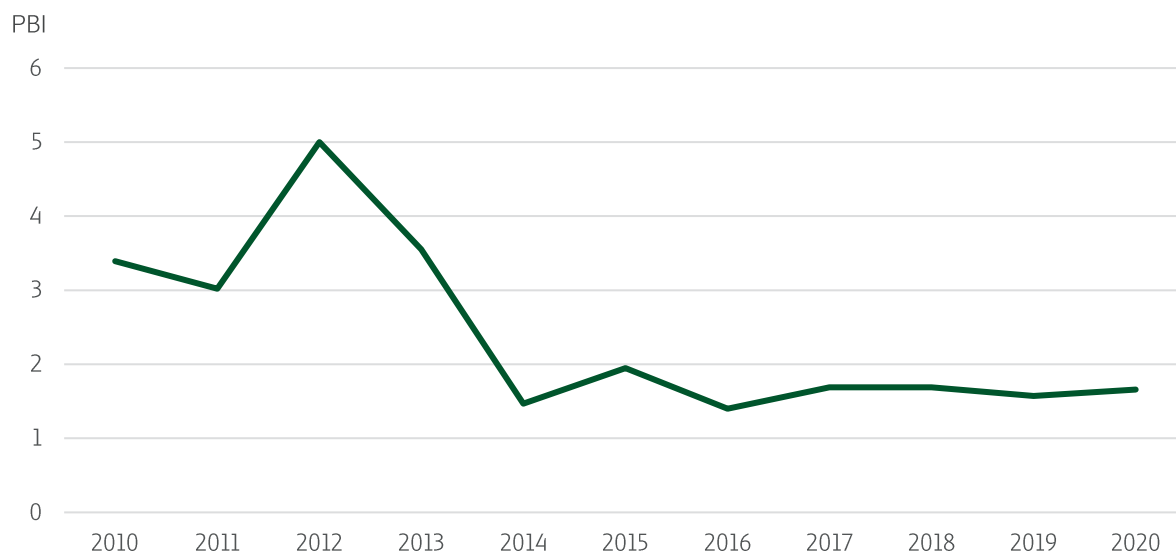
PJ (petajoule)

	1980	1990	2000	2005	2010	2018	2019	2020
Halm	5	12	12	18	23	18	18	19
Skovflis	-	2	3	8	16	29	31	37
Brænde	8	9	12	20	27	19	16	15
Træpiller	-	2	5	16	30	56	54	48
Træaffald	4	6	7	6	9	8	6	7
Biogas	0	1	3	4	4	13	17	21
Bionedbrydeligt affald	6	9	17	21	21	18	20	20
Biobrændsler	-	1	0	6	9	13	13	16
Bioenergi - total	22	41	59	99	139	175	174	182

Anm.: PJ, petajoule, er 10^{15} joule.

Kilde: Energistyrelsens Energistatistik 2020.

Figur 1.3
Udvikling i pesticidbelastningsindikatoren

Anm.: Pesticidbelastningsindikatoren er en indikator for plantebeskyttelsesmidlernes mulige sundheds- og miljømæssige belastning.

Kilde: Miljøstyrelsen, Bekæmpelsesmiddelstatistikken 2020.

Tabel 1.2
Engrossalg af bekæmpelsesmidler

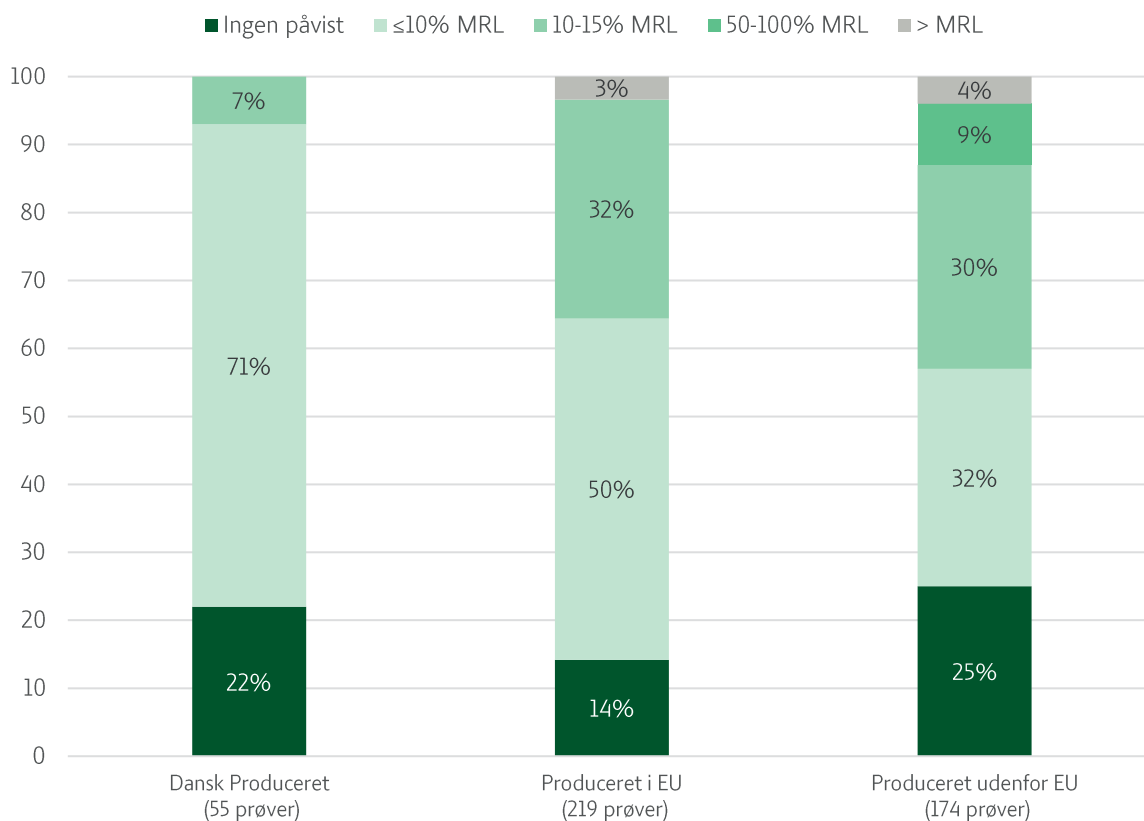
Ton aktivstof	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hovedgruppe						
Herbicer	1.903	1.915	1.953	2.011	2.026	2.454
Vækstregulatorer	124	189	211	135	132	169
Fungicider*	499	402	480	437	436	503
Insekticider inkl. acariciders*	42	55	43	54	67	36
I alt	2.568	2.561	2.687	2.637	2.661	3.161

Anm.: *Bejdsemidler er ikke medtaget.

Kilde: Miljøstyrelsen, Bekæmpelsesmiddelstatistik 2020.

Figur 1.4
Pesticidfund i dansk og udenlandsk konventionel frugt

Pct., 2020

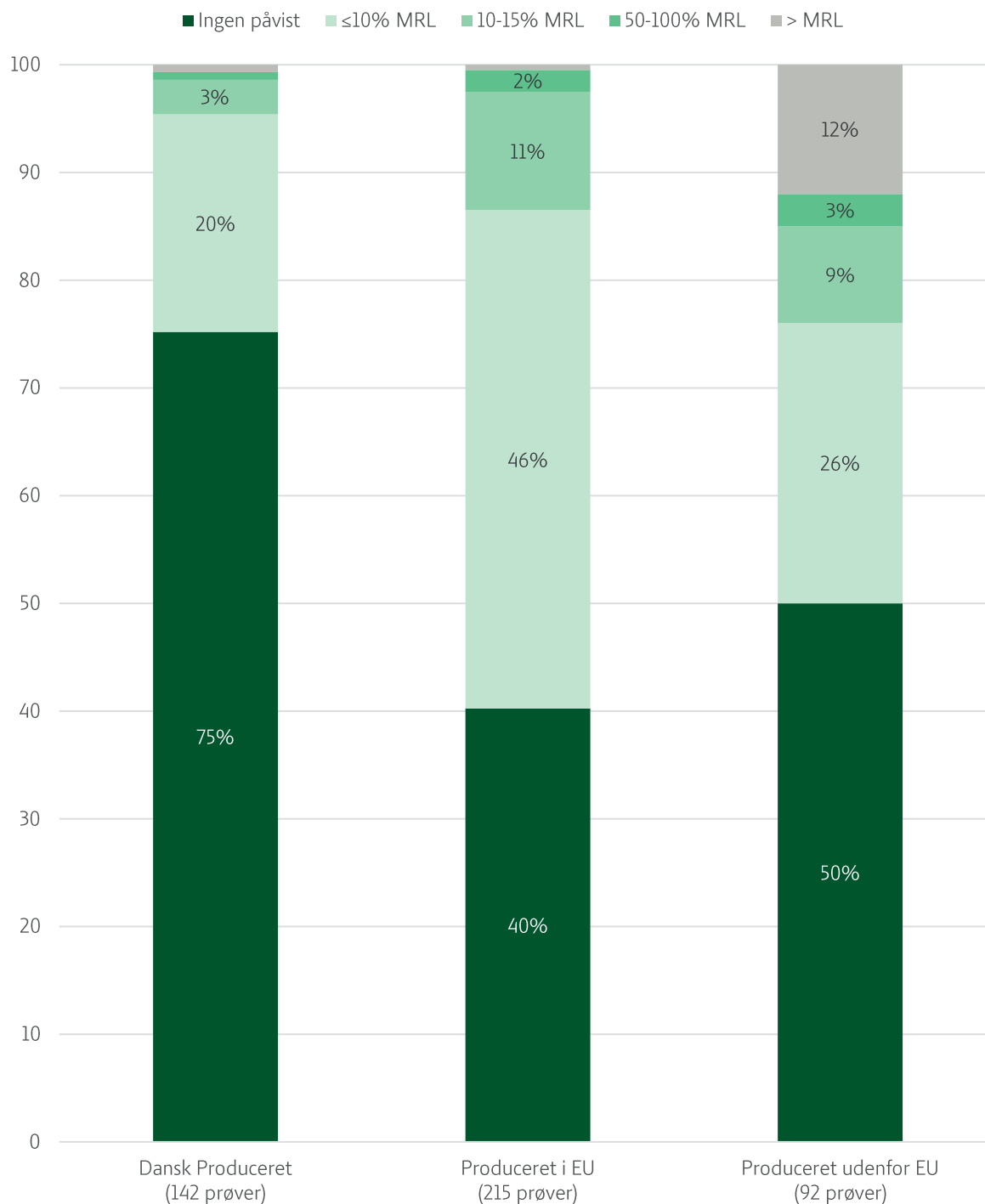

Anm.: Pesticidindhold i stikprøver af frugt udtaget i 2020. Figuren angiver i hvor stor en del af prøverne, der ikke blev påvist pesticidrester (ingen påvist), blev påvist pesticidrester i intervallerne under 10 % af maksimalgrænseværdierne (≤ 10 % af MRL), mellem 10 % og 50 % af maksimalgrænseværdierne (10-50 % af MRL), mellem 50 % og 100 % af maksimalgrænseværdierne (50-100 % af MRL) eller blev påvist pesticidrester i koncentrationer over maksimalgrænseværdierne (> MRL) i hhv. dansk frugt, frugt dyrket i EU og frugt dyrket i lande uden for EU.

Kilde: DTU Fødevarerinstitutionen, Fødevarerstyrelsen, Miljø- og Fødevarerministeriet.

Figur 1.5
Pesticidfund i danske og udenlandske konventionelle grøntsager

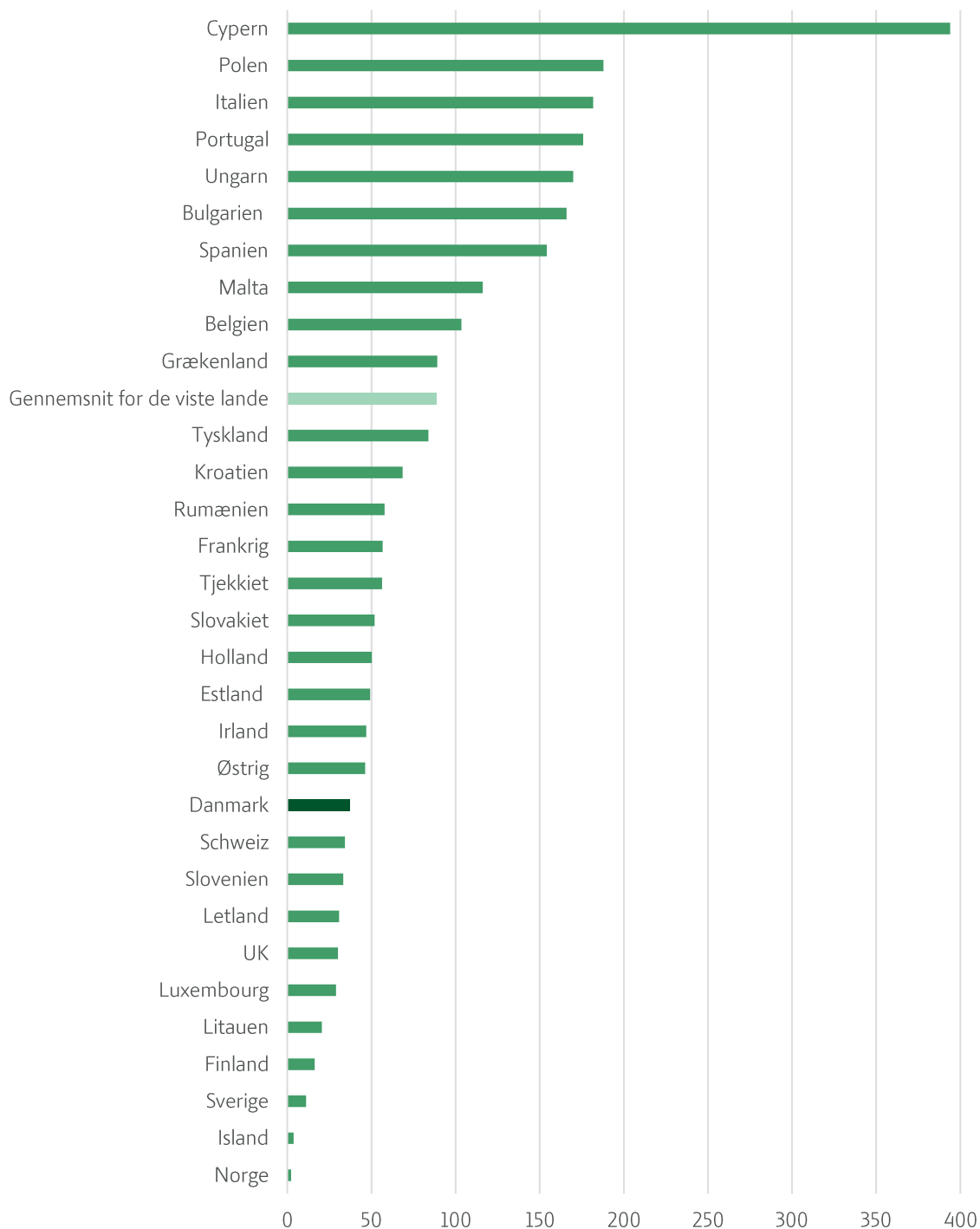
Pct., 2020

Anm.: Pesticidindhold i stikprøver af grøntsager udtaget i 2020. Figuren angiver i hvor stor en del af prøverne, der ikke blev påvist pesticidrester (ingen påvist), blev påvist pesticidrester i intervallerne under 10 % af maksimalgrænseværdierne ($\leq 10\%$ af MRL), mellem 10 % og 50 % af maksimalgrænseværdierne (10-50 % af MRL), mellem 50 % og 100 % af maksimalgrænseværdierne (50-100 % af MRL) eller blev påvist pesticidrester i koncentrationer over maksimalgrænseværdierne ($> \text{MRL}$) i hhv. danske grøntsager, grøntsager dyrket i EU og grøntsager dyrket i lande uden for EU. Kilde: DTU Fødevareinstituttet, Fødevarestyrelsen, Miljø- og Fødevareministeriet.

Figur 1.6 Salg af antibiotika til husdyr i 31 europæiske lande

mg./PCU, 2020

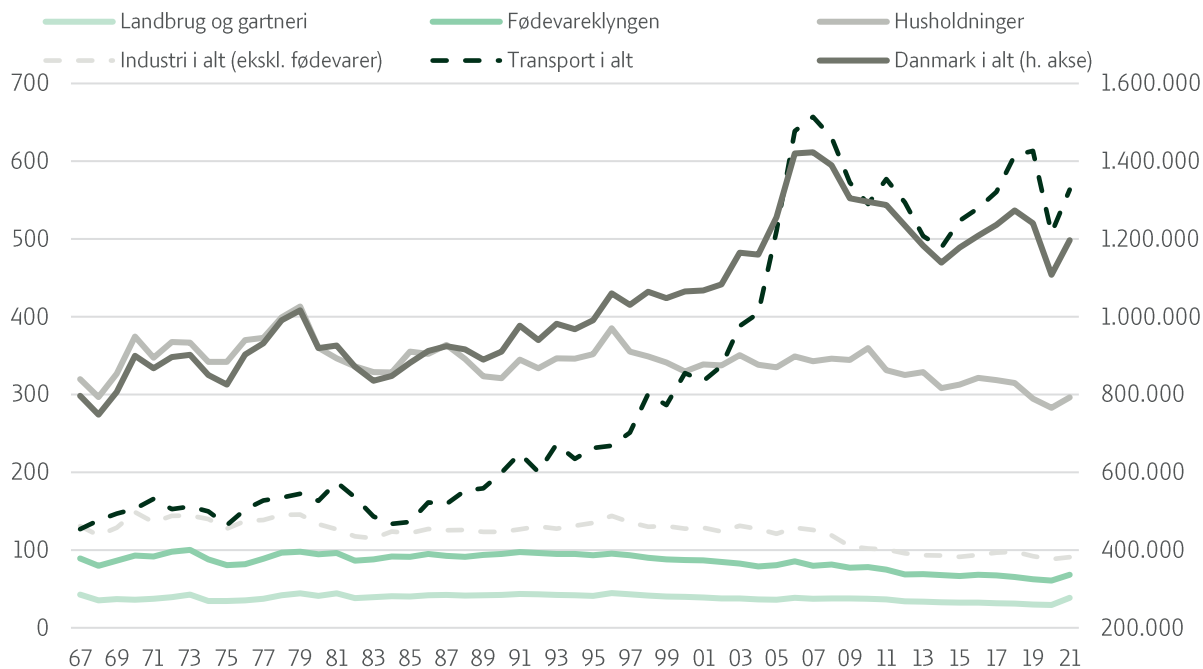

Anm.: Population Correction Units (PCU) er en standardiseret enhed, som svarer til at opgøre de forskellige populationer af husdyr i biomasse (kg. produceret dyr).

Kilde: European Medicines Agency, *Sales of veterinary antimicrobial agents in 31 European countries in 2019 and 2020*.

Figur 1.7
Bruttoenergiforbruget

1.000 TJ

Anm.: Data for Landbrug og gartneri i 2021 er ikke tilgængelige.
Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik.

Tabel 1.3
Bruttoenergiforbruget

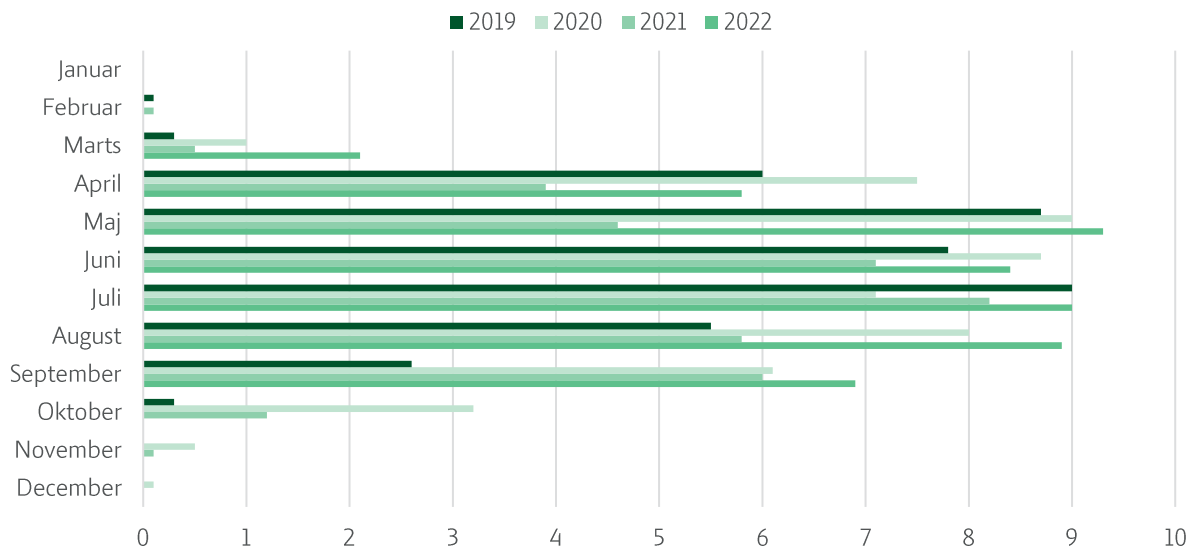
Indeks, 1966=100

	1966	1971	1981	1991	2001	2011	2021*
Transport i alt	100	135	153	183	258	470	459
Danmark	100	111	119	125	137	165	153
Husholdninger	100	105	105	105	103	101	90
Landbrug og gartneri	100	95	114	112	100	93	-
Fødevareklyngen	100	110	116	117	104	90	82
Industri i alt (ekskl. fødevarer)	100	113	105	103	103	82	74

Anm.: *Værdier for 2021 er foreløbige. Data for Landbrug og gartneri i 2021 er ikke tilgængelige.
Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik.

Figur 1.8 Tørkeindeks

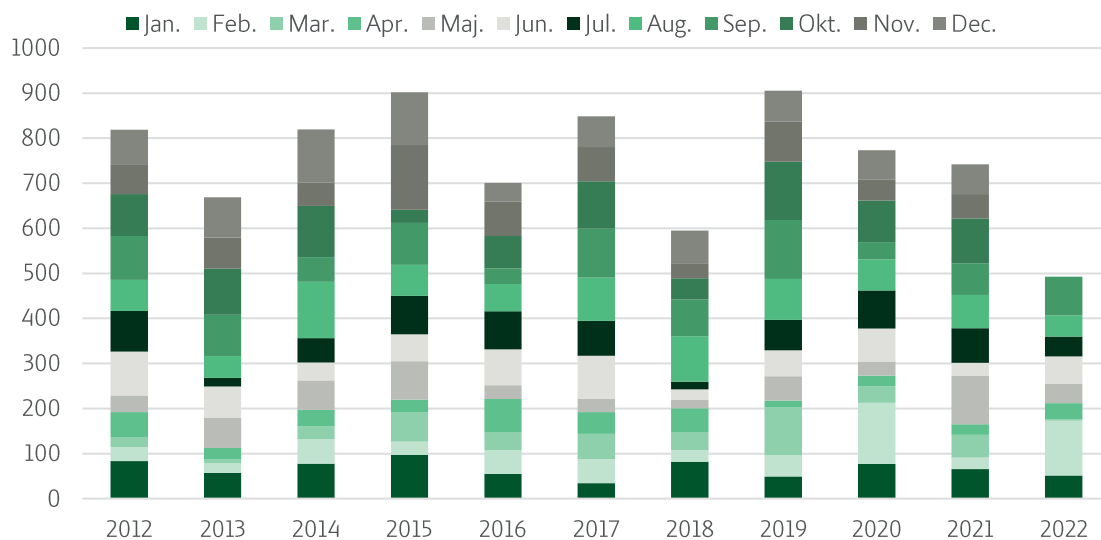
(0,0-10,0)

Anm.: Data for 2022 er til og med september måned. Tørkeindekset er DMI's beregning af, hvor tørt der har været i Danmark på en skala, der rangerer fra 0-10.
Kilde: DMI vejarkiv.

Figur 1.9 Nedbørsindeks

mm

Anm.: Data for 2022 er til og med september måned.
Kilde: DMI vejarkiv.

Tabel 1.4 Antallet af madskoler i Danmark

Spør i landskabet og Åbent landbrug

	Madskoler	Børn på madskoler, ca.	Besøgende i åbent landbrug	Km spor i landskabet
2004	6	111		268
2005	36	700		351
2006	49	950		425
2007	47	1.000		492
2008	60	1.200		506
2009	73	1.350		549
2010	68	1.300	54.000	582
2011	72	1.350	55.000	665
2012	98	1.640	70.000	765
2013	127	2.305	65.300	872
2014	119	2.014	86.400	914
2015*	160	2.692	118.000	946
2016	120	2.132	86.000	993
2017	107	1.833	96.000	1.033
2018	125	2.378	73.300	1.129
2019	119	1.921	84.922	1.214
2020**	24	372	Ca. 400 mindre grupper	1.323
2021***	121	1.780	54.827	1.323
2022***	70	1.078	75.135	1.440
I alt	1.549	28.106	843.749	

Anm.: Tidligere års tal er efterreguleret.

*Det ekstraordinært høje antal madskoler i 2015 skyldes, at projektet dette år blev promoveret i L&F's imagekampagne.

** Tal for 2020 er lavere end normalt grundet COVID-19. Derudover er der tale om "3 dage med madskoler" frem for almindelige 5 dages madskoler i 2020.

*** Tal for 2021 og 2022 indeholder også et antal "3 dage med madskoler", der er lagt sammen med de almindelige 5 dages madskoler.

Kilde: L&F.

Tabel 2.1**Fødevarerklængens beskæftigelse, direkte og indirekte effekter**

1.000 personer

	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*
Landbrug og gartneri	64	63	63	62	62	60	59
Fiskeri	2	2	2	2	2	2	2
Primærproduktion	66	65	66	64	64	62	61
Slagterier	12	12	12	12	13	13	14
Fiskeindustri	3	3	3	3	3	3	2
Mejerier	7	6	6	6	6	6	6
Bagerier, brødfabrikker mm.	13	14	14	14	14	13	13
Anden Fødevarerindustri	9	9	10	10	10	10	11
Drikkevarerindustri	3	3	3	3	3	3	4
Forarbejdning i alt	48	47	48	49	49	48	50
Engrosvirksomheder	18	17	18	18	17	17	17
Forsynings- og servicevirksomheder	60	59	58	57	54	53	52
Fødevarerklængens i alt	192	188	191	189	184	181	180

Anm.: *Data for 2020 og 2021 er baseret på foreløbige opgørelser og vil ændre sig i takt med, at Danmarks Statistik færdiggør nationalregnskaberne for de pågældende år. Årene 2015-2019 er baseret på endelige afsluttede nationalregnskaber. Som følge af afrunding kan summen af tallene i tabellen afvige fra totalen.

Kilde: Egne beregninger pba. L&F's input-output model og Danmarks Statistik.

Tabel 2.2
Landbrugskompleksets beskæftigelse, direkte og indirekte effekter

1.000 personer

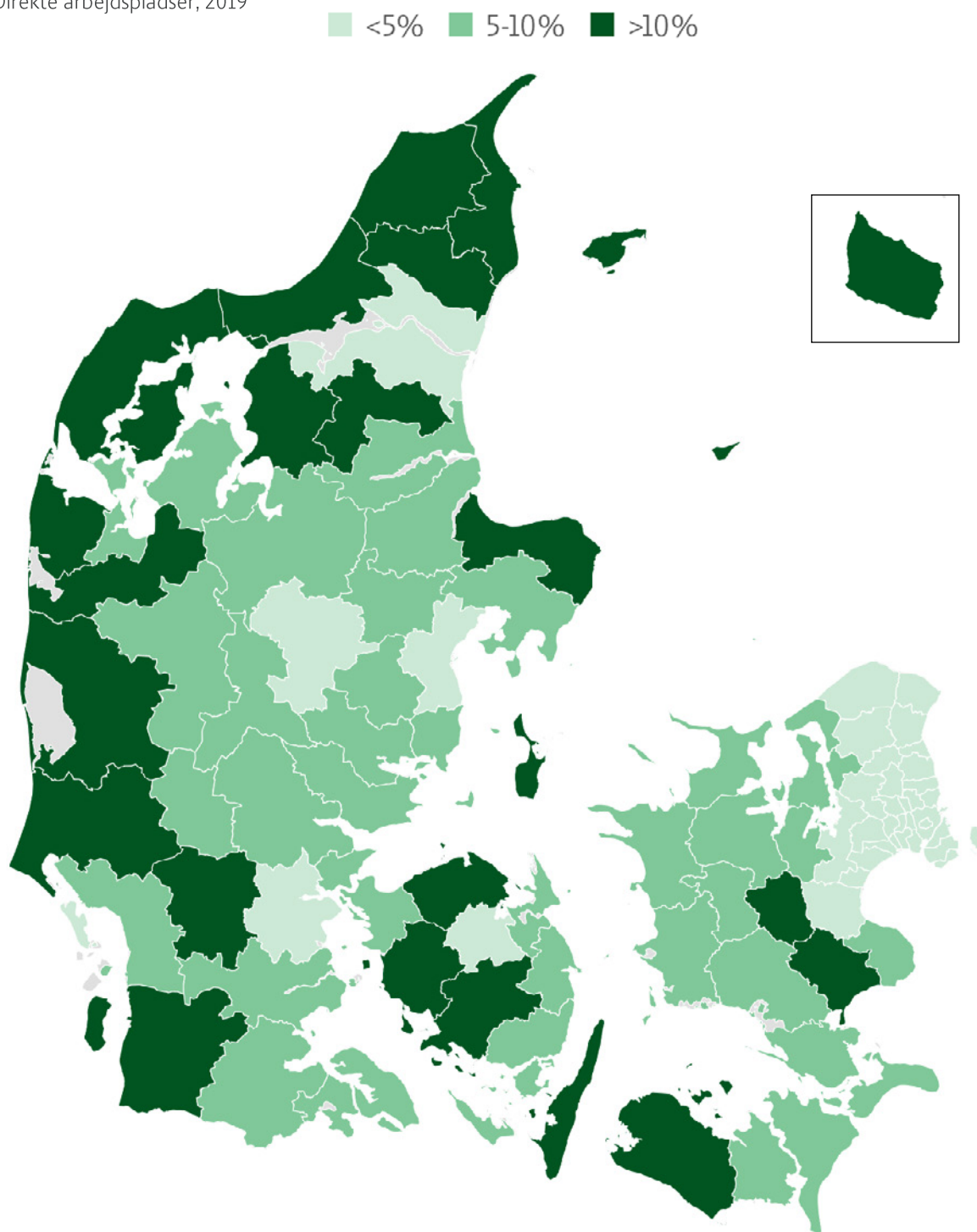
	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*
Landbrug og gartneri	64	63	63	62	62	60	59
Fiskeri	0	0	0	0	0	0	0
Primærproduktion	64	63	63	62	62	60	59
Slagterier	12	12	0	12	13	13	14
Fiskeindustri	0	0	0	0	0	0	0
Mejerier	7	6	0	6	6	6	6
Bagerier, brødfabrikker mm.	2	2	2	2	2	3	2
Anden Fødevarerindustri	3	3	3	3	3	3	3
Drikkevareindustri	0	0	0	0	0	0	0
Forarbejdning i alt	24	23	23	24	24	24	26
Engrosvirksomheder	9	8	9	8	8	8	8
Forsynings- og servicevirksomheder	32	32	32	31	29	29	28
Landbrugskomplekset i alt	128	125	127	124	123	121	120

Anm.: *Data for 2020 og 2021 er baseret på foreløbige opgørelser og vil ændre sig i takt med, at Danmarks Statistik færdiggør nationalregnskaberne for de pågældende år. Årene 2015-2019 er baseret på endelige afsluttede nationalregnskaber. Som følge af afrunding kan summen af tallene i tabellen afvige fra totalen.

Kilde: Egne beregninger pba. L&F's input-output model og Danmarks Statistik.

Figur 2.1
Fødevarerklængens andel af private arbejdspladser i de enkelte kommuner

Direkte arbejdspladser, 2019

Anm.: Kortet illustrerer, hvor stor en andel arbejdspladserne i Fødevarerklængen udgør af det samlede antal private arbejdspladser i de respektive kommuner. Dvs. ekskl. afledte arbejdspladser.

Kilde: L&F pba. den Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS), Danmarks Statistik, november 2019.

Tabel 2.3**Fødevareklyngens bidrag til indkomstdannelsen, direkte og indirekte effekter**

Mia. kr.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*
Produktionsværdi	334	334	356	352	369	379	378
- Forbrug i produktionen	228	226	240	241	252	258	264
Bruttoværditilvækst	106	108	116	111	117	121	114
- Andre produktionsskatter, netto	-6	-5	-5	-6	-5	-6	-5
Bruttofaktorindkomst	112	113	121	117	122	127	120
- Aflønning af ansatte	60	60	63	64	64	65	64
Bruttooverskud af produktion og blandet indkomst	52	53	58	53	57	61	56

Anm.: * Data for 2020 og 2021 er baseret på foreløbige opgørelser og vil ændre sig i takt med, at Danmarks Statistik færdiggør nationalregnskaberne for de pågældende år. Årene 2015-2019 er baseret på endelige afsluttede nationalregnskaber.

Kilde: Egne beregninger pba. L&F's input-output model og Danmarks Statistik.

Tabel 2.4**Eksportens betydning for beskæftigelsen, direkte og indirekte effekter**

1.000 personer

	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*
Landbrug og gartneri	46	46	45	43	45	44	42
Fiskeri	2	2	2	2	2	3	2
Primærproduktion	48	48	48	45	47	47	44
Slagterier	10	10	9	9	10	10	10
Fiskeindustri	2	2	3	3	3	3	3
Mejerier	4	4	4	4	4	4	4
Bagerier, brødfabriker mm.	4	4	4	4	4	4	5
Anden Fødevareindustri	6	6	6	6	6	6	6
Drikkevareindustri	2	2	2	2	2	2	2
Forarbejdning i alt	27	27	28	28	29	28	30
Engrosvirksomheder	16	17	17	16	16	15	16
Forsynings- og servicevirksomheder	46	48	48	46	45	43	44
Fødevareklyngen i alt	138	140	140	136	136	134	134

Anm.: * Data for 2020 og 2021 er baseret på foreløbige opgørelser og vil ændre sig i takt med, at Danmarks Statistik færdiggør nationalregnskaberne for de pågældende år. Årene 2015-2019 er baseret på endelige afsluttede nationalregnskaber. Som følge af afrunding kan summen af tallene i tabellen afvige fra totalen.

Kilde: Egne beregninger pba. L&F's input-output model og Danmarks Statistik.

Tabel 2.5 Eksportens bidrag til indkomstdannelsen

Direkte og indirekte effekter, mia. kr.

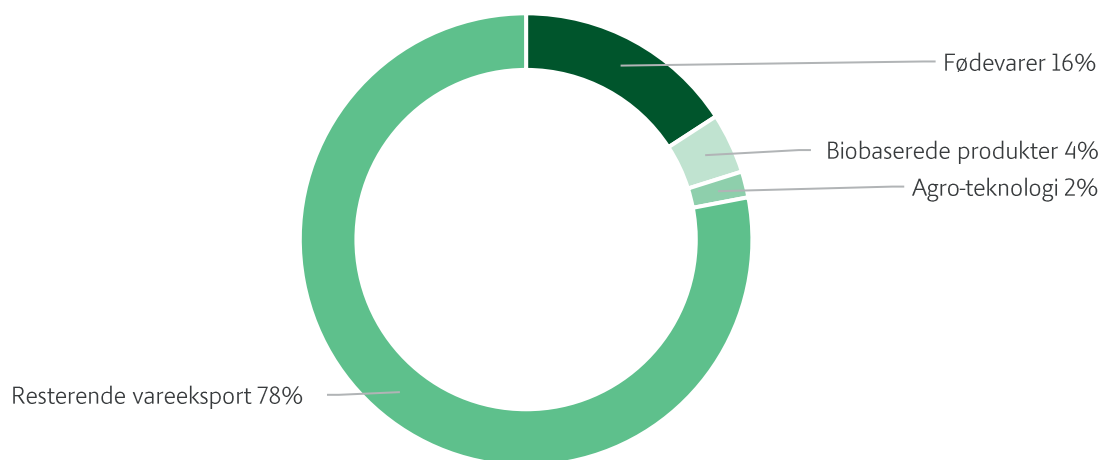
	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*
Produktionsværdi	246	253	266	257	273	272	286
- Forbrug i produktionen	166	169	176	173	186	185	198
Bruttoværditilvækst	80	84	89	84	87	88	87
- Andre produktionsskatter, netto	-4	-4	-3	-4	-3	-3	-3
Bruttofaktorindkomst	84	88	92	88	91	91	91
- Aflønning af ansatte	45	47	48	48	49	48	50
Bruttooverskud af produktion og blandet indkomst	39	41	44	40	42	42	40

Anm.: * Data for 2020 og 2021 er baseret på foreløbige opgørelser og vil ændre sig i takt med, at Danmarks Statistik færdiggør nationalregnskaberne for de pågældende år. Årene 2015-2019 er baseret på endelige afsluttede nationalregnskaber.

Kilde: Egne beregninger pba. L&F's input-output model og Danmarks Statistik.

Figur 2.2 Fødevarerklængens andel af den samlede vareeksport

Pct., 2021

Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik, tabel KN8MEST.

Tabel 2.6
Markedsfordeling af vareeksporten

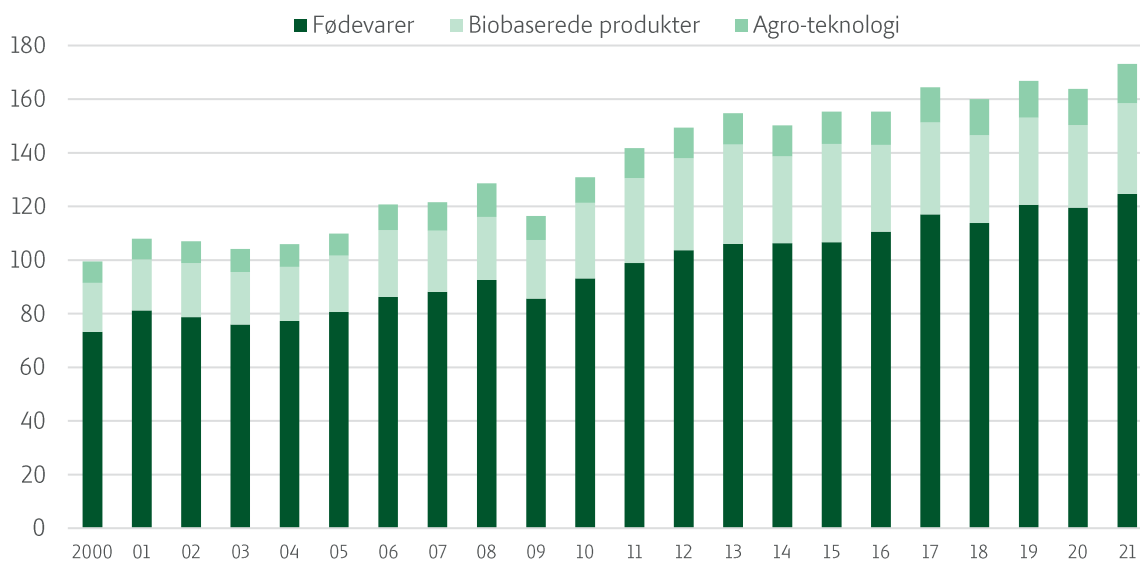
2021

	Fødevarerklngen	Øvrige danske virksomheder	Samlet
Mia. kr.			
Verden	173	620	794
EU27	91	302	393
Øvrige Europa	24	94	118
Asien	37	75	111
Øvrige markeder	22	149	172
Pct. fordeling			
Verden	100	100	100
EU27	52,4	48,6	49,5
Øvrige Europa	13,6	15,2	14,9
Asien	21,1	12,0	14,0
Øvrige markeder	12,9	24,1	21,7

Anm.: Fødevarerklngens eksport omfatter fødevarer, biobaserede produkter og agro-teknologi.
Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik, tabel KN8MEST.

Figur 2.3
Fødevarerklngens samlede eksport

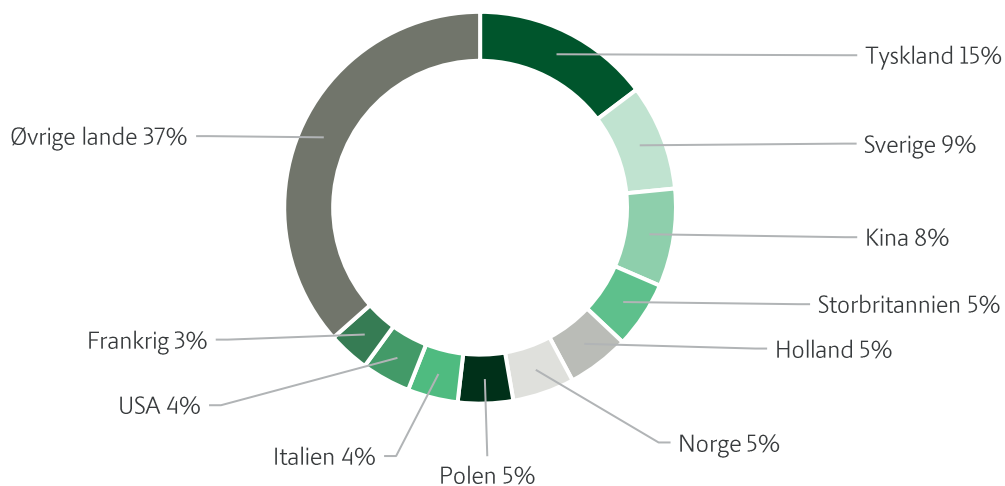
Mia. kr.

Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik, tabel KN8MEST.

Figur 2.4 Fødevarerklængens eksport opdelt på lande

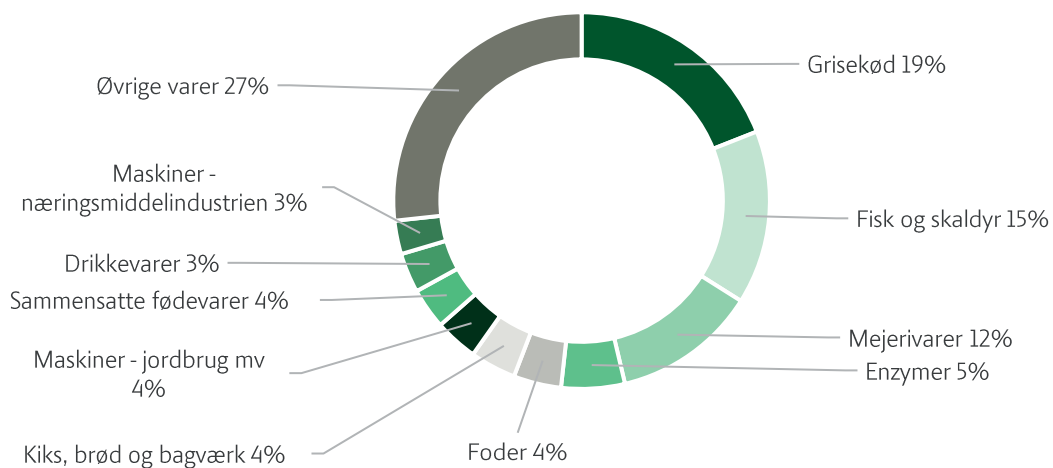
Pct., 2021

Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik, tabel KN8MEST.

Figur 2.5 Fødevarerklængens eksport opdelt på varer

Pct., 2021

Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik, tabel KN8MEST.

Tabel 2.7
Største vækstmarkeder seneste år mht. eksport af fødevarer

Mio. kr.	2017	2018	2019	2020	2021	Vækst mio. kr.	Pct.
Eksport af fødevarer	117.031	113.802	120.587	119.582	124.811	14.228	12,9
Heraf til:							
Kina	6.340	6.212	10.921	13.322	12.466	5.953	91,4
Holland	4.476	4.441	4.892	4.459	5.619	1.751	45,3
Norge	3.462	3.648	3.765	4.098	4.573	1.342	41,5
USA	3.085	2.919	3.028	3.500	4.199	1.497	55,4
Sydkorea	807	805	903	1.355	1.524	734	93,0

Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik, tabel KN8MEST.

Tabel 2.8
Eksport af levende dyr

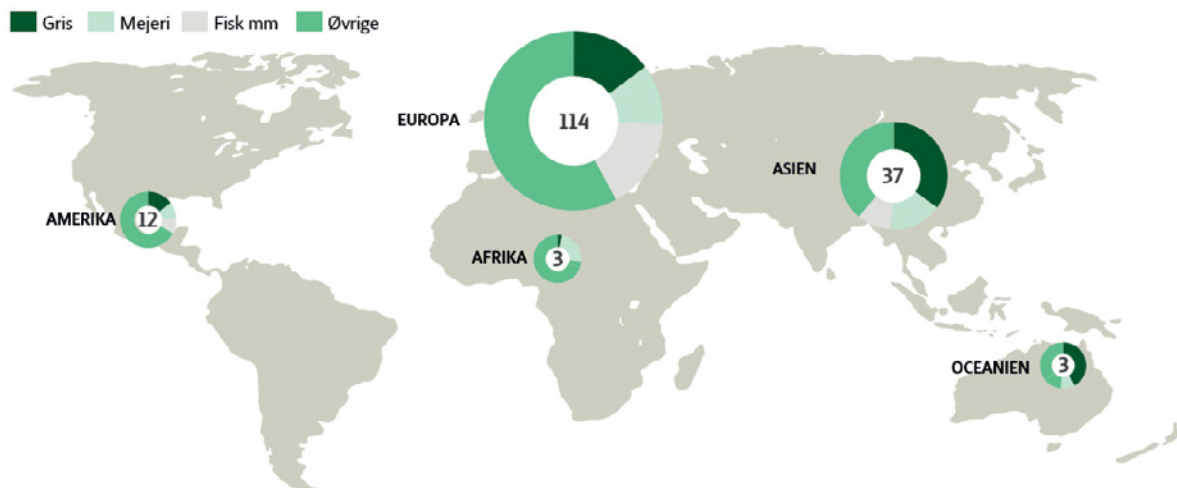
1.000 stk.	2000	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Voksent kvæg	3	6	2	4	5	3	4
Kalve	66	34	31	35	45	45	46
Slagtesvin og søer	276	189	204	273	247	254	258
Smågrise	1.167	12.838	14.624	14.915	14.941	15.020	14.913
Kyllinger	12.578	75.726	59.974	54.821	62.425	61.829	70.414

Anm.: Opgørelsen af smågriseeksporten stammer fra den detaljerede udenrigshandelsstatistik og stemmer ikke nøjagtigt overens med opgørelsen af eksport i Danmark Statistik tabel ANI5.

Kilde: Danmarks Statistik, tabel ANI4, ANI6 samt L&F's eksportstatistik baseret på Danmarks Statistik.

Figur 2.6 Fødevareklyngens eksport fordelt på verdensdele

Mia. kr.

Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik, tabel KN8MEST.

Tabel 2.9 Fødevareklyngens bidrag til nettoeksporten, direkte og indirekte effekter

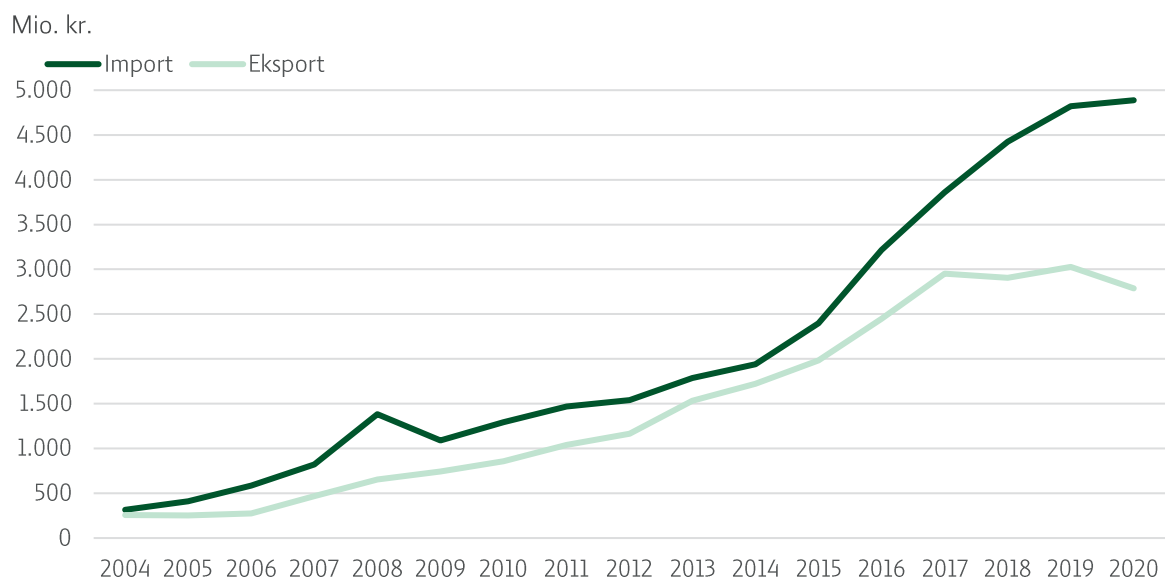
Mia. kr.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*
Vareeksport	129	133	139	135	140	140	145
Krævet vare- og tjenesteimport	46	47	48	50	51	50	56
Nettoeksport	83	86	92	86	89	90	90
--- Heraf landbrugskomplekset ---							
Vareeksport	72	72	76	72	77	77	77
Krævet vare- og tjenesteimport	25	24	24	25	26	25	26
Nettoeksport	48	48	53	47	51	52	50

Anm.: *Data for 2020 og 2021 er baseret på foreløbige opgørelser og vil ændre sig i takt med, at Danmarks Statistik færdiggør nationalregnskaberne for de pågældende år. Årene 2015-2019 er baseret på endelige afsluttede nationalregnskaber.

Kilde: Egne beregninger pba. L&F's input-output model og Danmarks Statistik.

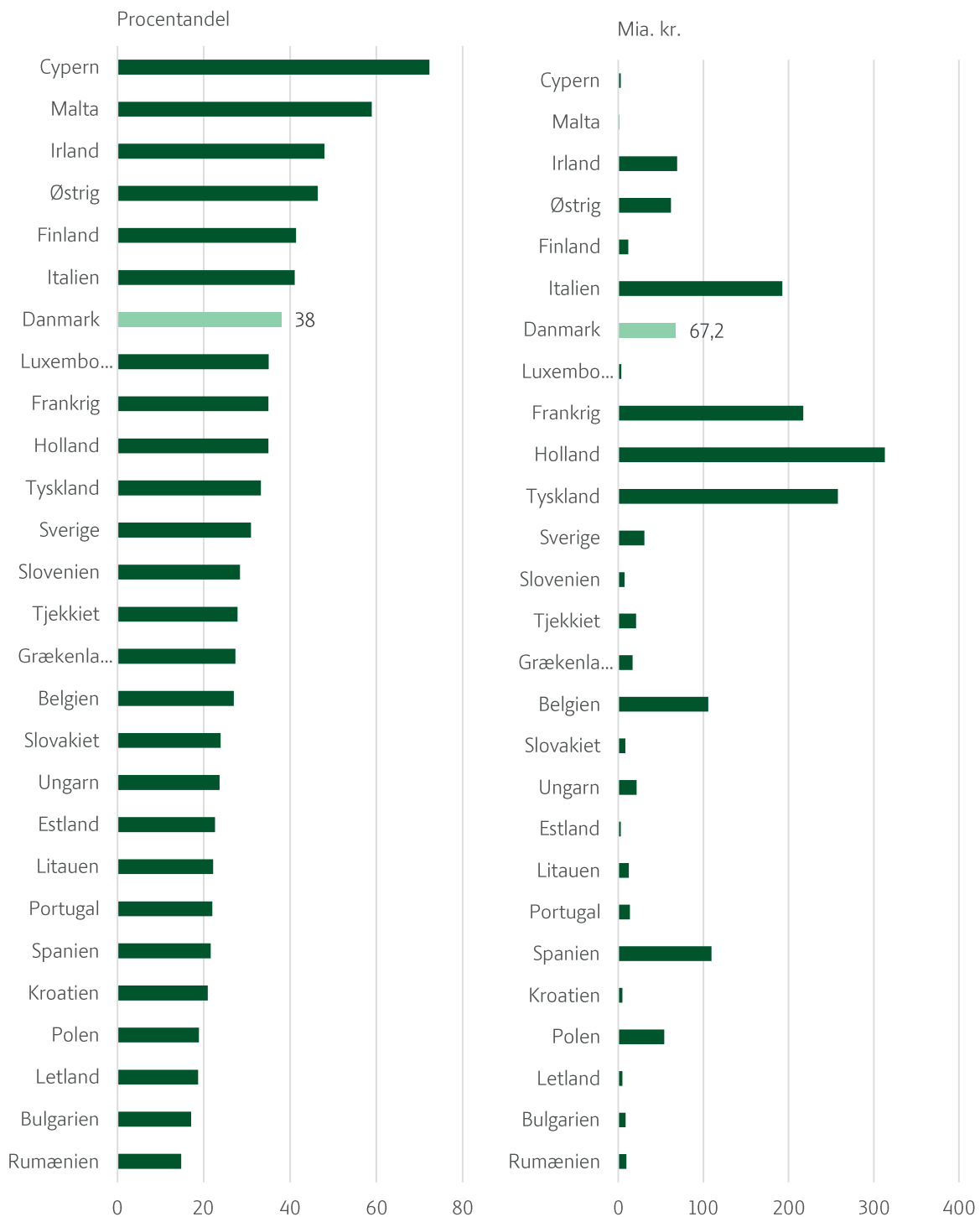
Figur 2.7
Udenrigshandel med økologiske varer

Kilde: Danmarks Statistik, tabel OEK04.

Figur 2.8
Andel højværdivarer i eksporten

2020

Kilde: L&F pba. Eurostat.

Tabel 2.10
Optag på akademiske jordbrugs- og fødevareruddannelser

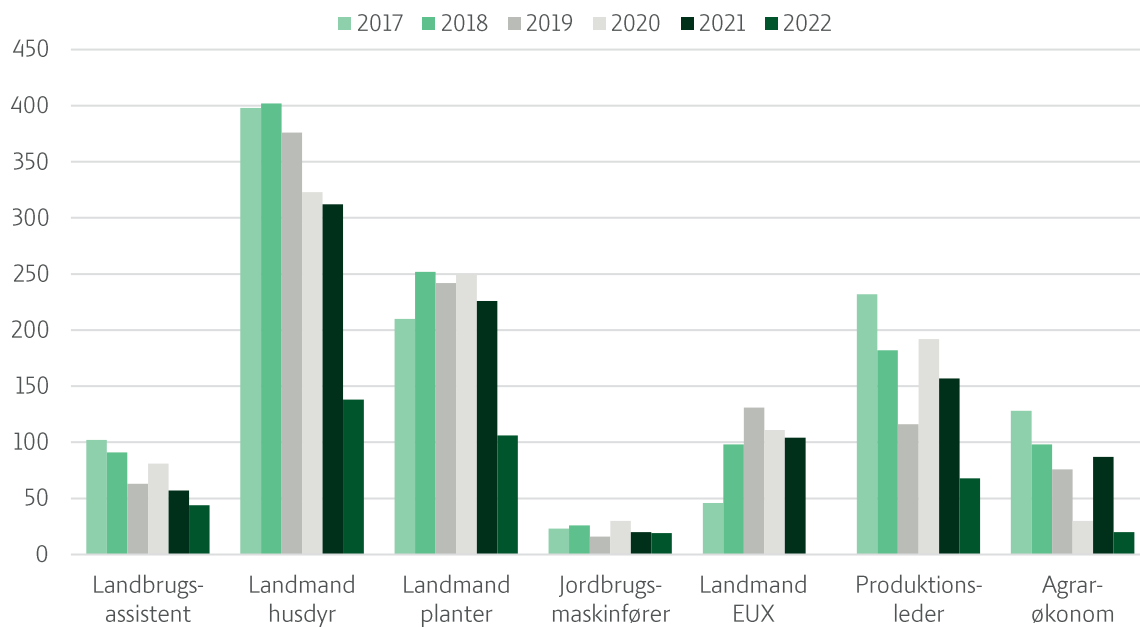
Antal optagne Universitet/Uddannelsesretning	2010	2018	2019	2020	2021	2022
Københavns Universitet, i alt	645	670	722	754	686	629
Fødevarer og ernæring	79	78	85	100	102	85
Husdyrvidenskab	64	63	65	68	67	60
Miljø- og fødevarøkonomi (fhv. jordbrugsøkonomi)	18	42	34	49	40	35
Naturressourcer (planter, miljø, naturforvaltning)	64	73	82	99	61	47
Biokemi	125	117	136	134	116	116
Bioteknologi	65	66	87	78	77	77
Nanoscience	46	46	41	34	31	17
Veterinærmedicin	184	185	192	192	192	192
Aarhus Universitet, i alt	70	122	108	119	116	94
Agrobiologi	-	45	36	32	29	24
Molekylærbiologi	70	77	72	87	87	70
DTU, i alt	103	160	163	177	233	217
Civilingeniør (Vand, bioressourcer og miljømanagement)	40	60	60	66	51	39
Civilingeniør (Life Science og Teknologi, fhv. Bioteknologi)	63	60	60	72	150	149
Diplomingeniør Fiskeriteknologi			3	7	7	4
Diplomingeniør Fødevarerikkerhed og Kvalitet	-	40	40	32	25	25
Erhvervsakademi, i alt	203	214	221	236	240	167
Jordbrugsteknolog (Sjælland)	63	35	34	26	45	32
Jordbrugsteknolog (Aarhus)	108	145	156	167	166	112
Jordbrugsteknolog (Lillebælt)	32	34	31	43	29	23
I alt	1.021	1.166	1.214	1.286	1.275	1.107

Anm.: Tidligere års optag er efterreguleret.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet, KOT-hovedtal 2022.

Figur 2.9 Udlærte elever på landbrugsskolerne

Antal elever

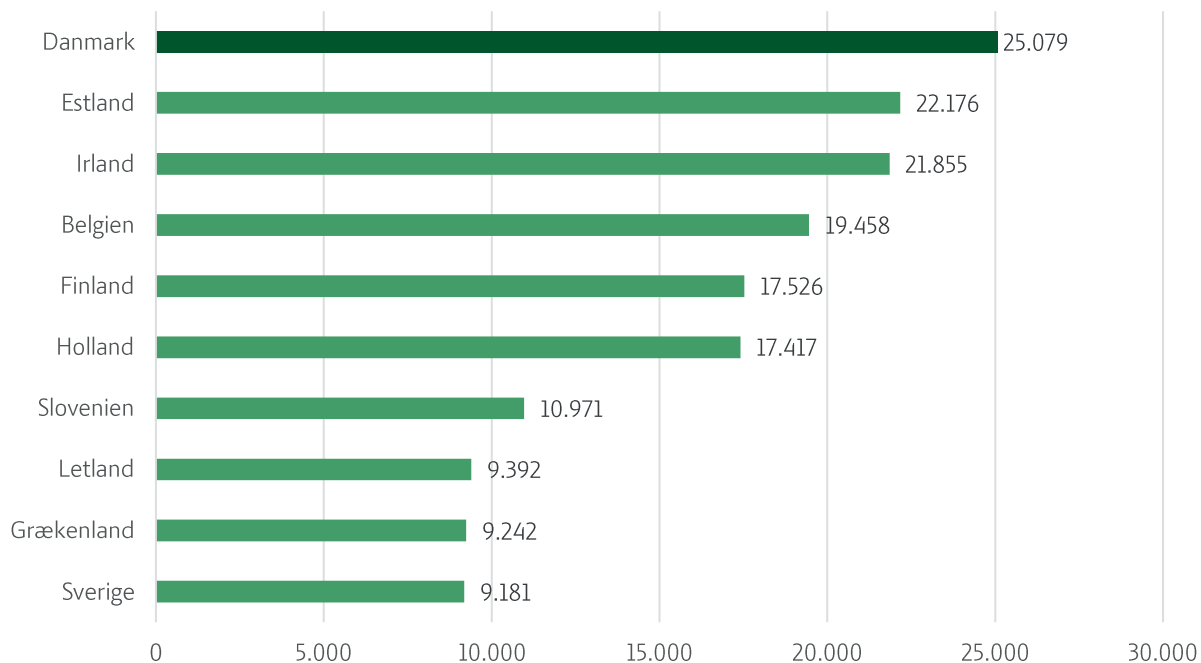

Anm.: Landmand EUX er en kombination af et alment gymnasial forløb og en landbrugsuddannelse.
Kilde: L&F, baseret på tal udtrukket fra Easy-P. Tal for 2022 er foreløbige.

Figur 2.10

Samlet hjemtag under Horizon 2020 fra temaet fødevarerikkerhed, bæredygtigt landbrug, fiskeri samt maritim forskning

I euro per 1.000 indbyggere

Anm.: Horizon er EU's forsknings- og innovationsfinansieringsprogram der løb fra 2014-2020. "Samlet hjemtag" angiver den samlede bevilling i euro som Danmark modtog, ud af midler fra delprogrammet fra Horizon.

Kilde: Eurocenter underlagt Styrelsen for Forskning og Innovation. Data er udtrukket fra eCORDA. Befolkningsdata stammer fra Eurostat.

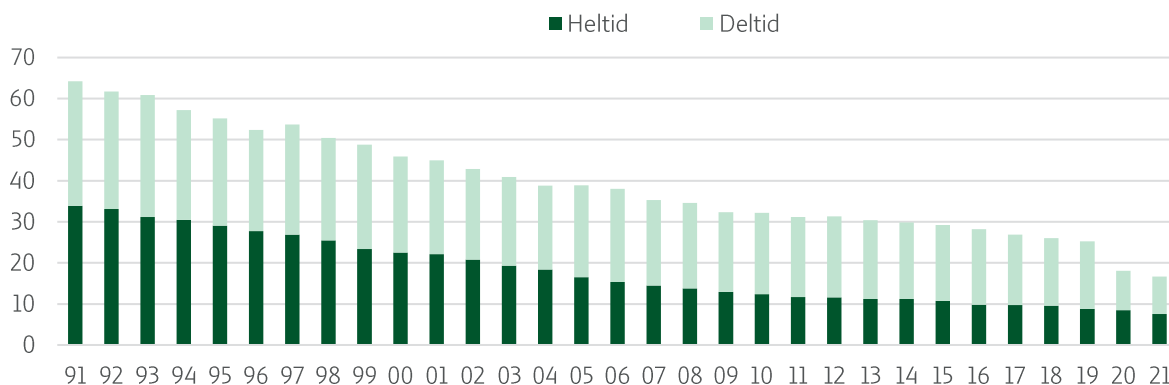
Tabel 3.1
Nøgletal for udviklingen i dansk landbrug

	2017	2018	2019	2020	2021
Antal landbrugsbedrifter	34.731	34.114	33.607	33.148	31.395
Landbrugsareal, 1.000 ha	2.631	2.632	2.626	2.620	2.618
Gns. bedriftsstørrelse, ha	76	77	78	79	83
Beskæftigelse, 1.000 personer - Primærjordbrug	66	64	64	62	61
- Forarbejdning og forædling	48	49	49	48	50
- Afledte erhverv	76	75	71	70	69
Fødevareklyngen i alt	191	189	188	188	180
Bruttoinvesteringer, mio. kr.	7.477	6.400	7.022	8.059	-
Antal kvægbesætninger	11.277	10.978	10.243	10.261	9.552
Antal grisebesætninger	3.226	3.125	2.890	2.921	2.576
Antal malkekøer, 1.000 stk.	570	575	567	567	564
Antal grise, 1.000 stk.	12.308	12.781	12.299	13.163	13.168
Korn i pct. af landbrugsareal	55	54	52	52	52
Rodfrugter i pct. af landbrugsareal	3	3	3	4	4
Grovfoder i pct. af landbrugsareal	28	27	28	29	28
Handelsgødningsforbrug, kg pr. ha:					
Kvælstof	95	77	-	-	-
Kalium	24	17	-	-	-
Fosfor	8	5	-	-	-
Kornproduktion, mio. ton	10	7	10	10	9
Mængdeindeks for landbrugets salg, 2015 = 100	102,0	98,5	100,2	100,3	97,6
Salgsprodukter i alt, mio. kr.	78.021	72.974	78.275	81.787	79.944
Animalske produkter, mio. kr.	50.163	46.668	49.227	52.096	48.198
Vegetabiliske produkter, mio. kr.	27.858	26.306	29.048	29.691	31.746
Landbrugsmæssige tjenester mv., mio. kr.	5.321	5.188	4.977	4.437	4.501
Forbrug i produktionen i alt, mio. kr.	60.054	60.802	59.800	59.919	68.973
Generelle driftstilskud, mio. kr.	6.387	7.489	6.560	6.972	6.803
Produktionsskatter, mio. kr.	1.026	1.051	1.061	1.060	1.059
Bruttofaktorindkomst, mio. kr.	29.224	24.360	28.649	31.738	21.946
Resultat af primær drift, 1.000 kr. pr. heltidsbrug	1.408	572	1.778	1.814	1.756
Finansieringsomkostninger, 1.000 kr. pr. heltidsbrug	938	878	927	910	974
Generelle driftstilskud, 1.000 kr. pr. heltidsbrug	476	472	482	478	547
Driftsresultat, 1.000 kr. pr. heltidsbrug	946	166	1.333	1.382	1.329
Aktiver i selveje, kontantværdi, mia. kr.	578	568	560	511	519
Gæld i pct. af kontantværdi	57	58	56	57	56
Forrentningsprocent på heltidsbrug	3,1	0,6	4,1	3,9	3,4

Anm.: '-' angiver, at data ikke er tilgængelige.
Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik.

Figur 3.1
Udviklingen i antal bedrifter

1.000 stk.

Anm.: Databrud i 2008 og 2020 skyldes nye opgørelsesmetoder fra Danmarks Statistik. I opgørelsen for hel- og deltidslandbrug tælles de helt små bedrifter ikke med (under 25.000 euro fra 2020), hvilket er årsagen til, at figuren viser færre bedrifter end tabel 3.2.
Kilde: IFRO og Regnskabsstatistik for jordbrug fra Danmarks Statistik, tabel JORD2 og JORD3.

Tabel 3.2
Bedriftssammensætning

Antal bedrifter

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Husdyrbedrifter						
Bedrifter med kvæg	11.586	11.277	10.978	10.243	10.261	9.552
Bedrifter med gris	3.294	3.226	3.125	2.890	2.921	2.576
Bedrifter med får	2.087	1.957	1.936	1.621	1.665	1.612
Bedrifter med fjerkræ	2.842	3.030	1.770	1.873	1.804	1.692
Bedrifter med pelsdyr	1.438	1.380	1.326	1.060	-	-
Plantebedrifter						
Bedrifter med korn	24.831	23.729	22.520	21.814	20.362	19.803
Bedrifter med hvede	15.407	14.724	12.588	13.656	12.027	12.501
Bedrifter med byg	22.087	21.040	20.354	18.658	17.864	16.953
Bedrifter med varigt græs	25.271	25.407	24.926	24.844	25.161	24.730
Bedrifter med græs og grøntfoder i omdriften	19.513	19.561	18.430	18.811	18.237	17.352
Bedrifter med rug	5.493	5.375	4.742	6.258	5.377	4.980
Bedrifter med havre	4.877	4.816	5.368	4.117	4.594	4.384
Bedrifter med raps	7.409	6.864	6.122	6.409	5.463	6.035
Bedrifter med sukkerroer	1.124	1.008	930	930	930	930
Bedrifter med kartofler	1.680	1.754	1.634	1.612	1.694	1.596

Anm.: Flere bedrifter er kombinationsbedrifter, hvorfor totalen vil overstige antallet af bedrifter i figur 3.1. Der sker et markant fald i bedrifter med fjerkræ fra 2017 til 2018. Det er umiddelbart et databrud, men det har ikke været muligt at få en endelig forklaring fra Danmarks Statistik.
Kilde: Danmarks Statistik, tabel AFG3, AFG207 og HDYR07

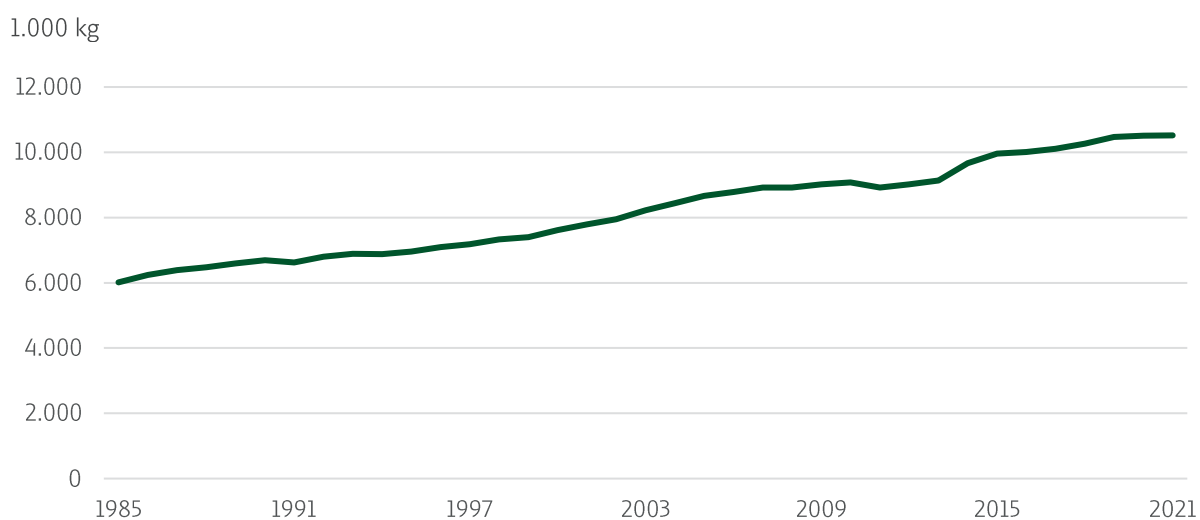
Tabel 3.3
Husdyrbestand i maj/juni

1.000 stk.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kvæg i alt	1.552	1.568	1.545	1.540	1.491	1.499	1.488
heraf malkekøer	561	572	570	575	567	567	564
ammekøer	91	93	85	85	79	82	79
Grise i alt	12.538	12.383	12.308	12.781	12.299	13.163	13.168
heraf søer	1.034	999	1.014	1.045	1.002	1.037	1.042
Får	144	147	154	144	147	135	135
Høner over ½ år	4.671	4.644	6.148	5.477	6.033	5.705	5.795
Kyllinger	12.216	13.254	14.585	13.874	16.430	15.630	15.659
heraf til slagtning	11.122	11.745	13.297	12.350	14.690	13.950	14.056
Kalkuner	251	245	304	264	176	240	121
Ænder	248	175	174	166	55	151	57
Gæs	7	5	4	4	2	6	3
Mink, avlsdyr	3.388	3.251	3.416	3.363	2.466	2.216	-

Anm: Fra 2021 findes ikke data på mink efter produktionen blev nedlukket i forbindelse med COVID-19.
Kilde: Danmarks Statistik, tabel HDYR1 og PELS33.

Figur 3.2
Gennemsnitlig mælkeydelse pr. malkeko

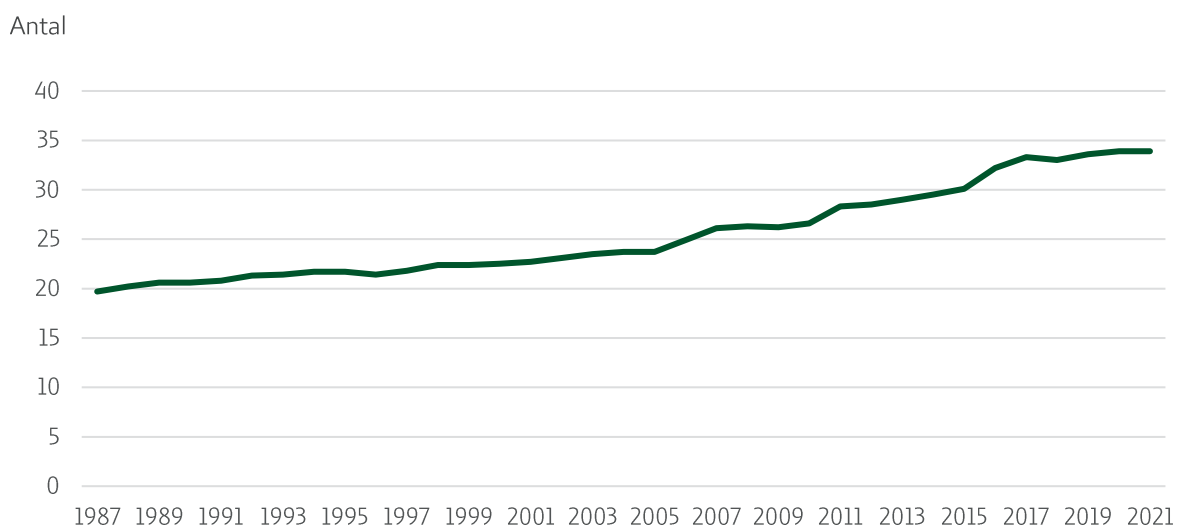
Kilde: L&F, Mejeristatistik 2021.

Tabel 3.4
Landbrugets foderforbrug

Mio. foderenheder	1999/2000	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20*
Korn og bælgسæd	6.783	7.012	6.284	7.085	7.250	6.913	6.788	7.087
Andre vegetabiliske foderstoffer	528	283	254	189	143	207	222	179
Mælk og mælkeprodukter	147	142	140	176	151	139	169	104
Proteinfodermidler	3.129	2.817	2.889	3.076	2.860	2.998	2.823	2.888
Rodfrugter, inkl. top	771	349	427	362	422	390	390	384
Græsmarksafgrøder inkl. majs	3.454	4.621	4.920	4.541	5.204	4.959	4.158	4.836
Halm	378	194	182	172	169	190	164	114
Foderfedt	-	130	153	157	156	117	200	288
Foderforbrug i alt	15.191	15.547	15.248	15.756	16.355	15.914	14.914	15.711
heraf udenlandsk	-	3.549	3.316	3.457	3.330	3.390	4.007	3.470
udenlandsk i pct. af total	-	23%	22%	22%	20%	21%	27%	22%

Anm.: * Data for 2020 er baseret på foreløbige opgørelser. '-' angiver, at tal ikke er tilgængelige for perioden.
Kilde: Danmarks Statistik, tabel FODER1.

Figur 3.3
Gennemsnitligt antal producerede grise pr. årssø

Kilde: SEGES, Produktionsøkonomi Svin 2021.

Tabel 3.5
Det dyrkede areals benyttelse

1.000 ha

	2000	2017	2018	2019	2020	2021
Dyrket areal i alt	2.647	2.633	2.626	2.626	2.620	2.619
Forpagtningsprocent	26	37	38	39	41	41
I pct. af Danmarks areal	62	61	61	61	61	61
Vinterhvede	611	579	407	559	483	520
Vårhvede	8	14	33	13	18	26
Rug	50	109	90	145	115	108
Vinterbyg	145	127	82	100	88	79
Vårbyg	587	546	708	491	564	542
Havre	44	57	80	50	75	65
Triticale og andet korn til modenhed	55	20	21	21	21	23
Korn i alt	1.500	1.453	1.420	1.379	1.364	1.363
Bælgsæd til modenhed	36	21	34	22	27	34
Kartofler	39	47	49	54	63	55
Sukkerroer til fabrik	59	34	34	30	33	33
Foderroer	18	5	4	5	4	4
Rodfrugter i alt	115	86	87	88	100	92
Frilandsgrøntsager og -blomster	11	13	13	14	13	13
Frugt og bær i alt	8	6	6	5	5	5
Planteskole	3	2	2	2	2	2
Gartneriprodukter i alt	22	21	21	20	20	20
Raps i alt	99	178	145	165	146	165
Anden industrifrø + hør	5	1	-	1	1	1
Industrifrø i alt	104	179	145	167	147	166
Frø til udsæd	79	82	103	113	106	110
Korn og bælgsæd til ensilering	119	49	51	54	49	48
Majs til opfodring	61	165	178	186	188	171
Græs, lucerne, mv. i omdriften	252	274	266	284	283	276
Græs og grøntfoder i omdriften i alt	433	488	494	525	521	494
Juletræer	-	22	24	19	22	20
Øvrige afgrøder og udyrket mark	1	42	77	78	82	77
Græsarealer uden for omdriften	166	235	213	207	222	234
Braklægning med græs	191	5	9	9	8	8
Andet i alt	359	304	322	313	335	340

Anm.: '-' angiver, at data ikke er tilgængelige.

Kilde: Danmarks Statistik, tabel AFG5 og Danske Sukkerroedyrkere.

Tabel 3.6
Høstudbytte i Danmark

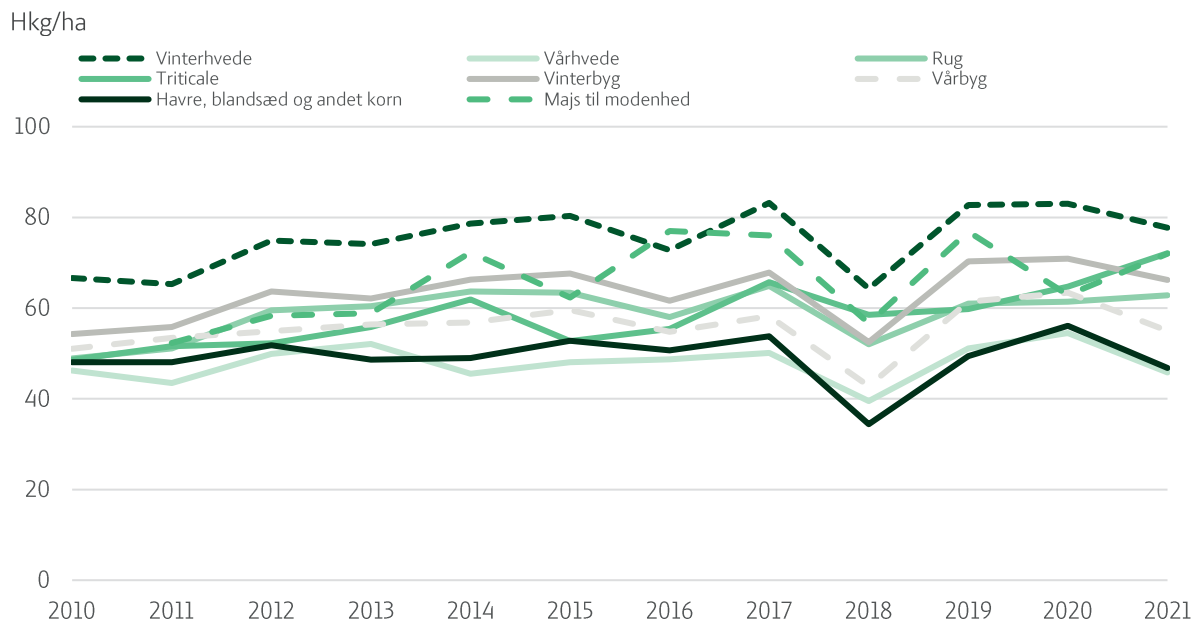
1.000 ton

	2000	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vinterhvede	4.651	4.117	4.761	2.524	4.627	4.018	3.972
Vårhvede	43	85	73	131	70	100	122
Rug	263	577	723	482	894	708	680
Triticale	244	56	61	38	52	42	50
Vinterbyg	816	678	846	438	701	622	505
Vårbyg	3.164	3.271	3.146	3.048	2.967	3.583	2.998
Havre og blandsæd	233	302	350	309	279	467	368
Majs til modenhed	-	44	39	36	41	39	46
Korn i alt	9.413	9.130	9.999	7.005	9.630	9.579	8.742
Markærter	-	18	24	19	22	32	34
Hestebønner	-	-	-	-	-	79	82
Bælgسæd i alt	138	56	89	89	86	112	116
Bjærget halm i alt	3.699	3.090	3.494	3.640	3.518	3.294	3.085
Raps i alt	294	506	742	489	729	560	651
Kartofler	1.645	1.954	2.171	1.807	2.409	2.763	2.375
Fabriksroer	3.173	2.345	2.455	2.108	2.340	2.545	2.546
Fodersukkerroer	1.153	358	295	265	323	285	268
Rodfrugter i alt	5.971	4.657	4.921	4.179	5.072	5.593	5.189
Lucerne	332	109	112	30	46	49	32
Majs til ensilering	2.105	6.704	6.454	6.315	7.422	7.396	7.072
Korn til ensilering	2.360	1.101	897	762	1.031	950	793
Græs og kløver i omdriften	10.368	13.776	14.293	9.946	12.444	12.564	11.233
Græs uden for omdriften	3.989	4.278	2.994	3.319	2.362	2.420	2.267
Efterslæt efter korn og helsæd	2.878	536	463	366	529	505	428
Græs, grønfoder og efterslæt i alt	22.031	26.530	25.213	20.738	23.834	23.884	21.824

Anm.: "-" angiver at tal ikke er tilgængelige. Tidligere år er efterreguleret.

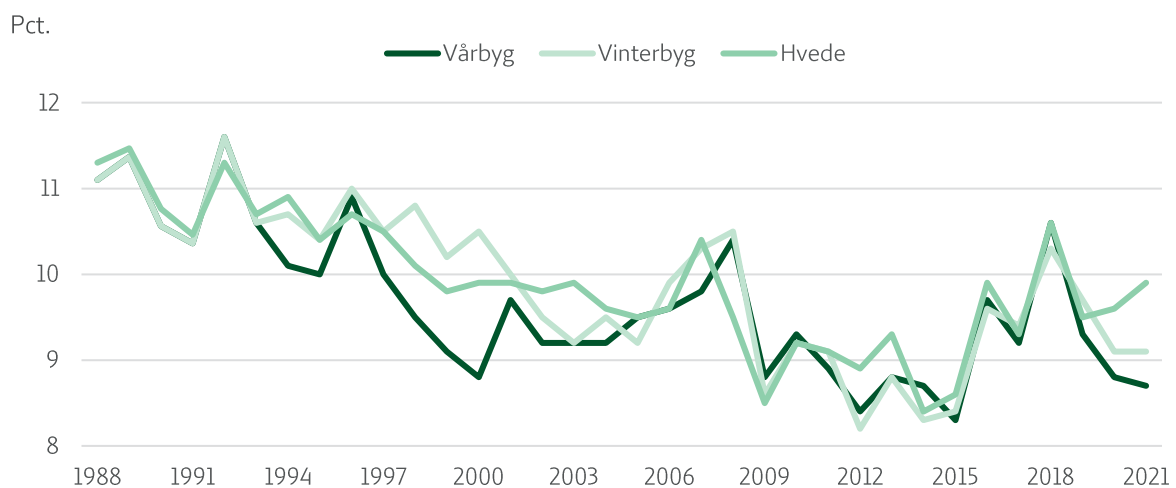
Kilde: Danmarks Statistik, tabel HST77 og Danske Sukkerroedyrkere

Figur 3.4
Afgørdeudbytte

Anm.: Hkg/ha står for hektokilo pr. hektar (kerneudbytte). 1 hkg er lig 100 kg. Rug og triticale er overvejende vinterafgrøder. Havre er en vårafgrøde.
Kilde: Danmarks Statistik

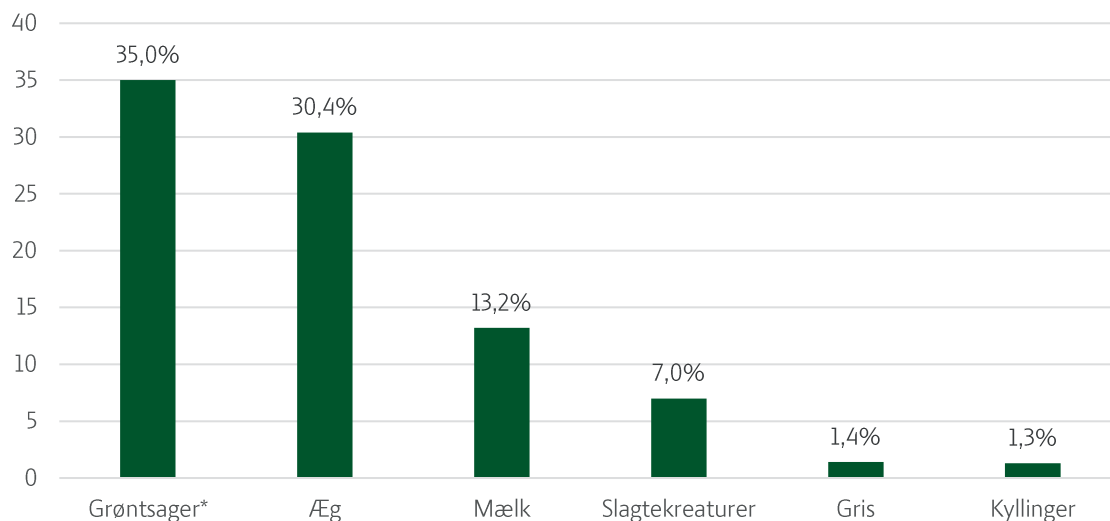
Figur 3.5
Udviklingen i råproteinkoncentrationen

Anm.: Opgjort ved et tørstofindhold på 85 pct.
Kilde: SEGES.

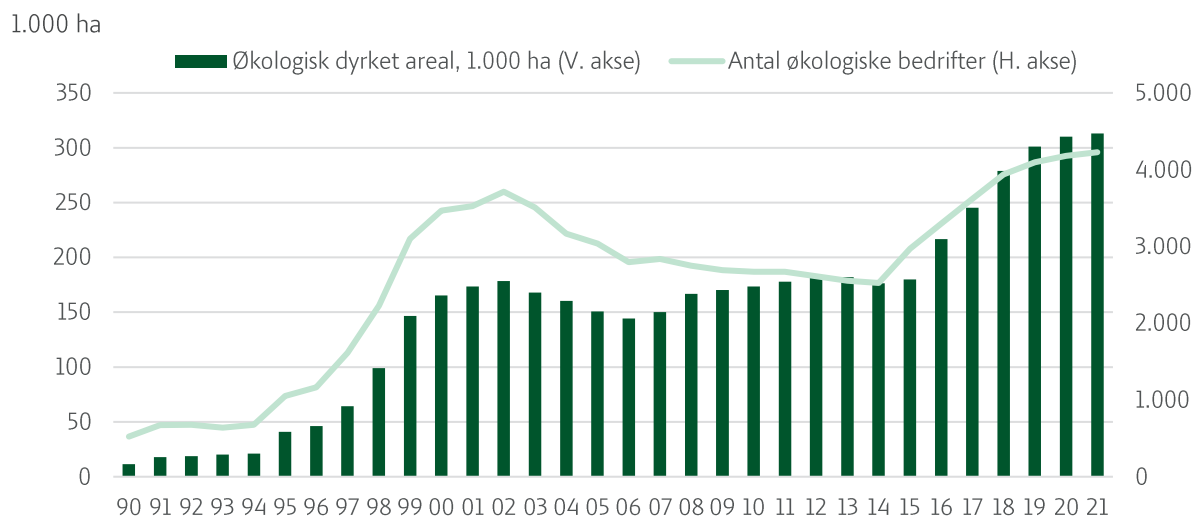
Figur 3.6
Økologisk produktion i pct. af den samlede produktion

Pct., 2021

Anm.: *Grøntsager er baseret på arealet.
Kilde: L&F samt Danmarks Statistik.

Figur 3.7
Udviklingen i antal økologiske bedrifter og det økologiske areal

Anm.: Opgørelsesmåden er blevet ændret fra 2005. Antal bedrifter i figuren indeholder bedrifter, der er autoriseret eller har søgt om autorisation pr. 31. december i det pågældende år.
Kilde: Miljø- og Fødevarerministeriet, Statistik over økologiske jordbrugsbedrifter 2021.

Tabel 3.7
Landbrugets produktionsværdi og bruttofaktorindkomst

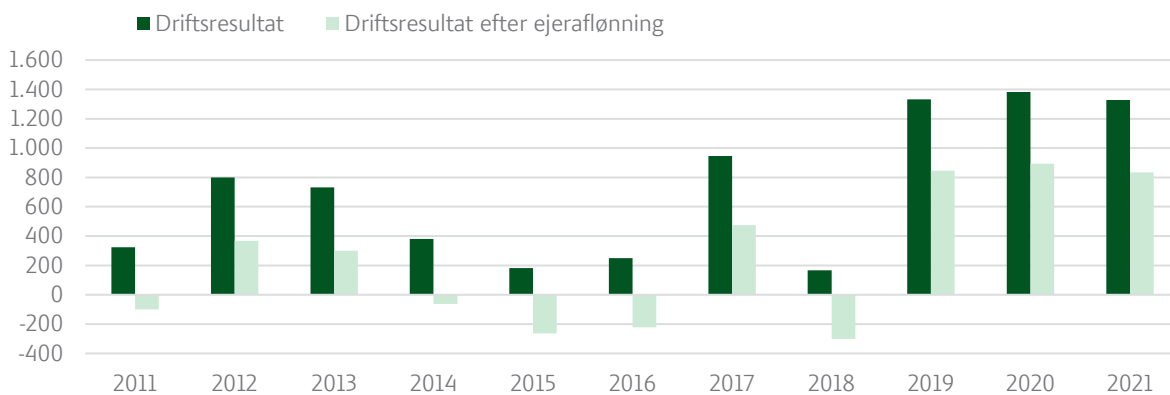
Mio. kr.	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*
Korn i alt	10.984	9.837	10.892	9.958	11.425	11.524	12.859
Bælgssæd til modenhed	71	72	116	139	129	169	276
Industrifrø	2.149	1.357	2.038	1.315	1.986	1.572	2.236
Frø til udsæd	846	823	1.135	1.325	1.479	1.406	1.562
Sukkerroer	476	575	506	368	430	510	547
Kartofler	1.362	1.432	1.524	1.656	1.751	2.045	2.309
Foderroer, græs mv.	4.421	4.984	5.237	5.220	5.557	5.986	5.762
Frugt og grønt	5.443	5.553	5.697	5.667	5.488	5.866	5.576
Halm til fyring	572	612	713	658	803	613	619
Produktionsværdi planteproduktion	26.324	25.245	27.858	26.306	29.048	29.691	31.746
Mælk	12.747	12.633	16.180	16.041	15.628	16.071	17.259
Okse- og kalvekød	2.983	2.954	3.109	3.261	3.104	2.872	3.251
Grisekød	20.189	22.153	24.163	20.624	25.321	27.526	24.162
Fjerkrækød	1.721	1.848	1.729	1.822	2.026	1.953	1.941
Æg	768	806	852	885	888	957	1.031
Pelsdyr	4.041	4.342	3.753	3.656	1.912	2.325	4
Andet	357	307	377	379	348	392	550
Produktionsværdi husdyrproduktion	42.806	45.043	50.163	46.668	49.227	52.096	48.198
Tjenesteydelser mv.	5.741	5.600	5.321	5.188	4.977	4.437	4.501
Lager- og besætningsforskydninger	-28	-837	397	386	-480	-657	490
Produktionsværdi i alt	74.843	75.051	83.739	78.548	82.772	85.567	84.935
Udsæd	2.482	2.565	2.482	2.618	2.454	2.544	2.636
Foderstoffer	24.779	25.395	24.664	26.894	25.338	26.717	34.426
Gødningsstoffer	2.357	2.320	2.615	1.825	2.242	2.192	2.536
Bekæmpelsesmidler	2.157	2.025	2.007	1.761	1.958	1.980	1.995
Dyrlæge og medicin	1.602	1.298	1.357	1.361	1.329	1.466	1.466
Energi	3.001	2.920	3.049	3.271	2.989	2.609	3.718
Reparation og vedligeholdelse	4.978	4.974	5.239	5.038	5.211	5.246	5.246
Landbrugsmæssige tjenester	4.380	4.257	4.424	4.391	4.532	4.472	4.562
Bankomkostninger	6.204	5.784	5.591	5.340	5.270	5.101	4.849
Tjenesteydelser	8.281	7.604	8.626	8.303	8.477	7.592	7.539
Rå- og hjælpestoffer i alt	60.221	59.142	60.054	60.802	59.800	59.919	68.973
Produktionsværdi - Rå- og hjælpestoffer	14.623	15.909	23.684	17.744	22.971	25.647	15.962
+ Produkttilknyttede tilskud	178	248	179	178	179	179	240
+ Generelle tilskud	7014	6.785	6.387	7.489	6.560	6.972	6803
- Produktionsskatter mv.	1.062	1.031	1.026	1.051	1.061	1.060	1.059
Bruttofaktorindkomst	20.753	21.911	29.224	24.360	28.649	31.738	21.946

Anm.: *Data for 2020 og 2021 er baseret på foreløbige opgørelser.

Kilde: IFRO, Danske sukkerroedyrkere og Danmarks Statistik, tabel LBF11.

Figur 3.8
Gennemsnitligt driftsresultat for heltidsbedrifter

1.000 kr.

Kilde: Danmarks Statistik, tabel JORD2.

Tabel 3.8
Landbrugets restgæld ultimo året

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal landbrug	29.175	27.837	26.971	26.180	18.695	17.518
Mia kr.						
Gæld i alt	343,3	331,3	327,3	314,0	289,6	290,7
Heraf realkreditinstitut	248,3	237,1	237,2	231,0	216,2	218,6
Heraf bank	67,4	60,7	57,8	51,3	40,5	38,3
Heraf varegæld og anden gæld	28,6	32,3	31,4	31,1	31,7	34,2
Heraf regulering til kontantværdi	-0,9	1,2	0,9	0,7	1,2	-0,5
Heraf gæld på heltidsbedrifter	265,7	262,0	255,5	241,1	235,0	230,3

Anm.: Tidligere års beregning af den samlede gæld på heltidsbedrifterne har ved en fejl udeladt heltidsgartneriernes gæld. Tallene for hele perioden er rettet her. Databrud i 2020 skyldes nye opgørelsesmetoder fra Danmarks Statistik. I opgørelsen af hel- og deltidsbedrifter medtages fra og med 2020 kun bedrifter, der har et Standard Output på mere end 25.000 Euro. Tidligere har grænsen været 15.000 Euro.

Kilde: Regnskabsstatistik for jordbrug, Danmarks Statistik, tabel JORD1 og JORD2.

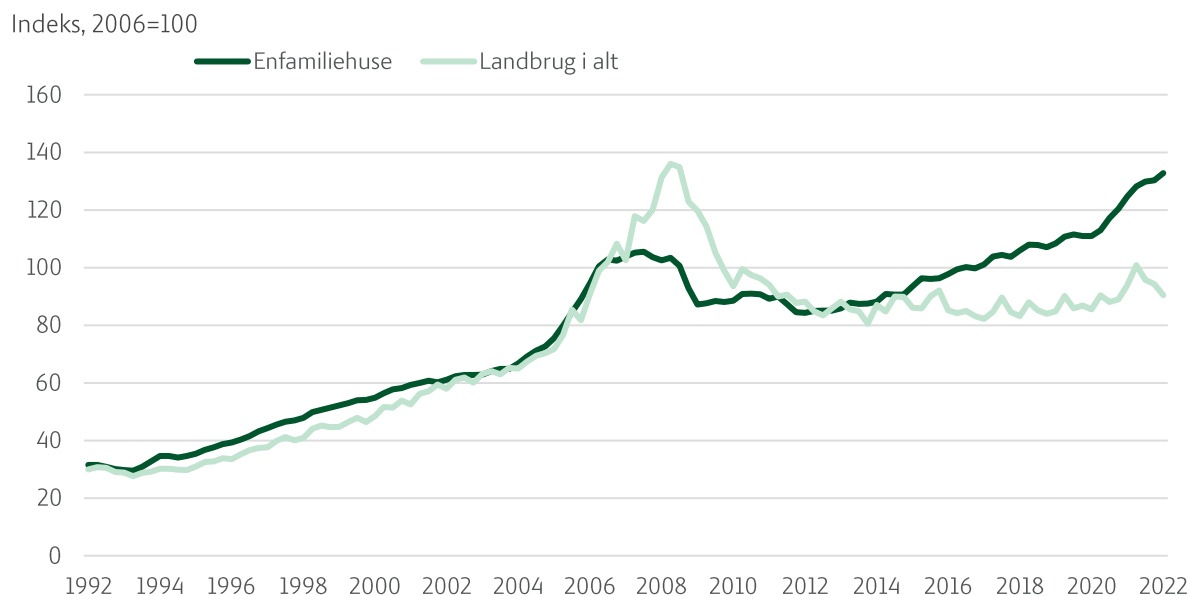
Tabel 3.9
Kontantværdien af landbrugets aktiver mv.

Mia. kr.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jordbrugsaktiver	469,8	469,3	454,4	444,5	441,0	407,4	409,3
Andre erhverv	29,8	28,3	28,8	30,0	20,6	17,6	21,0
Private aktiver	50,4	43,7	40,8	39,1	39,3	28,5	27,3
Finansielle aktiver	53,0	52,3	53,6	54,5	59,3	57,0	61,1
Aktiver i alt i selveje	603,0	593,7	577,6	568,2	560,2	510,6	518,7
Heraf finansieret med							
Gæld	333,0	343,3	331,3	327,3	314,0	289,6	290,7
Egenkapital	205,3	182,1	181,4	174,6	180,8	160,4	165,6
Gældsprocent	55,2	57,8	57,4	57,6	56,1	56,7	56,1

Anm.: Omfatter aktiver og passiver på bedrifter med 10 ha og derover. Jordbrugsaktiverne og aktiverne er korrigeret for den bogførte værdi af forpagtede aktiver. Der er databrud mellem 2019 og 2020, idet bundgrænsen for deltagende jordbrug er hævet.
 Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik, tabel JORD1.

Figur 3.9
Prisindeks for ejendomssalg efter ejendomskategori og tid

Kilde: Danmarks Statistik, tabel EJ5.

Tabel 3.10
Landbrugets samlede investeringer

Mio. kr.

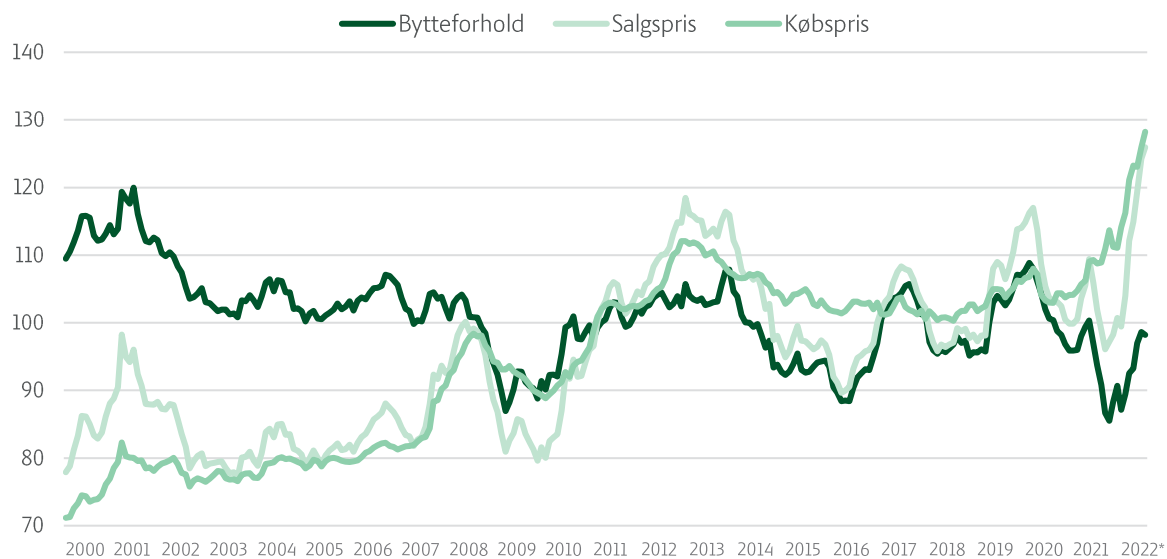
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Driftsbygninger i alt	3.140	3.437	2.920	2.726	2.358	2.041	1.775	2.581
Heraf								
- Kvægstalde	568	742	807	490	389	358	486	611
- Svinestalde	712	479	473	611	640	537	432	770
- Andre driftsbygninger	1.861	2.216	1.639	1.626	1.328	1.146	858	1.200
Maskiner og inventar	5.761	4.517	4.612	4.261	4.940	4.109	5.077	5.302
Plantager og grundforbedring	182	205	205	230	180	250	169	175
Bruttoinvesteringer i alt	9.084	8.159	7.737	7.217	7.477	6.400	7.022	8.059

Anm.: Alle tal er i løbende priser.

Kilde: Danmarks Statistik, tabel JB4.

Figur 3.10
Indeks for landbrugets prisudvikling

2010-2012=100

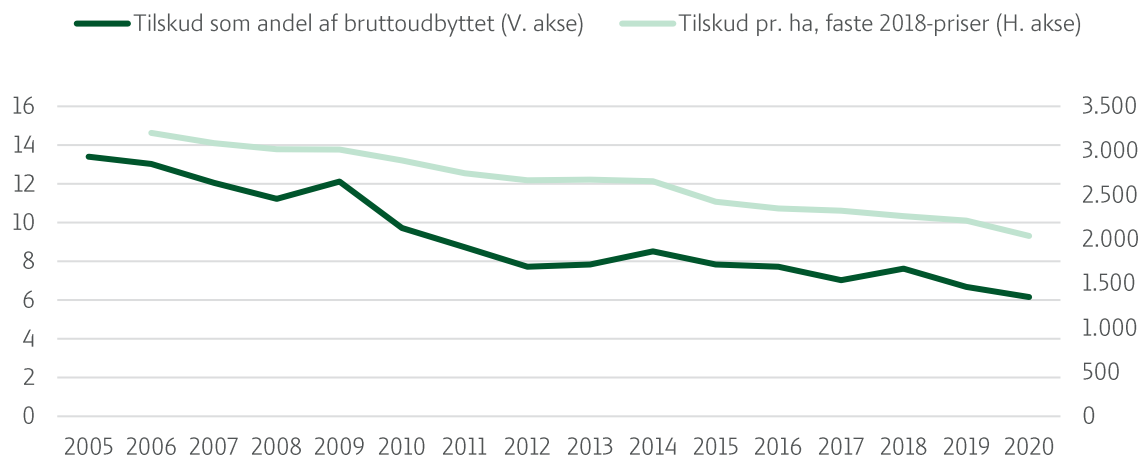

Anm.: *Data for 2022 er t.o.m august måned. Opgørelsen er for perioden før maj 2021 opgjort på anden vis, hvorfor der er databrud mellem april 2021 og maj 2021.

Kilde: L&F på baggrund af SEGES' regnskabsdatabase.

Figur 3.11 Landbrugsstøttens udvikling

Mio. kr. (v. akse), pct. (h. akse)

Anm.: Beregningerne medtager både støtte fra EU samt nationale ordninger.
Kilde: Egne beregninger pba. Statistikbanken, REGNLA2 og JORD1.

Tabel 4.1 Slagtninger på slagterierne

1.000 stk.

	2000	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slagtninger på slagterierne								
Voksent kvæg og slagtekalve	620	466	495	467	487	463	450	456
Søer og orner	449	542	538	526	521	489	499	562
Polte	17	9	9	7	8	7	6	7
Slagtesvin	20.284	18.164	17.809	16.932	17.569	16.277	16.773	17.982
Kyllinger	133.987	95.682	101.595	101.371	103.690	104.155	103.351	102.212

Kilde: Danmarks Statistik, tabel ANI4, ANI5 og ANI6.

Tabel 4.2 Husdyrproduktions størrelse

Mio. kg

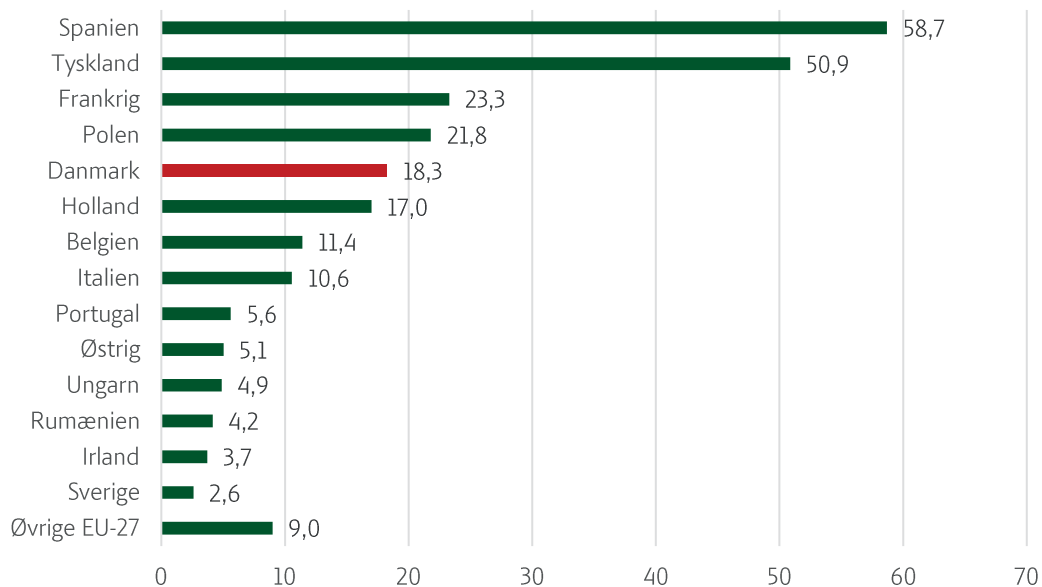
	2000	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Samlet mælkeproduktion	4.720	5.356	5.455	5.573	5.694	5.693	5.745	5.722
Smør	46	44	56	57	74	75	73	80
Ost	306	390	428	450	452	457	468	455
Okse- og kalvekød	171	135	142	135	142	137	133	134
Grisekød	1.748	1.954	1.943	1.896	1.967	1.864	1.952	2.082
Fjerkrækød	205	147	156	155	159	169	166	163
Æg	47	61	61	61	61	61	62	62
Minkskind, 1.000 stk.	11.000	17.800	17.100	17.900	17.150	12.850	-	-

Anm.: Fra 2020 findes ikke data på minkskind efter produktionen blev nedlukket i forbindelse med COVID-19.

Kilde: Danmarks Statistik, tabel PELS1, ANI4, ANI5, ANI6, ANI7, ANI8, Mejeristatistik 2021 og Danske æg.

Figur 4.1 Svineslagtninger i EU-lande

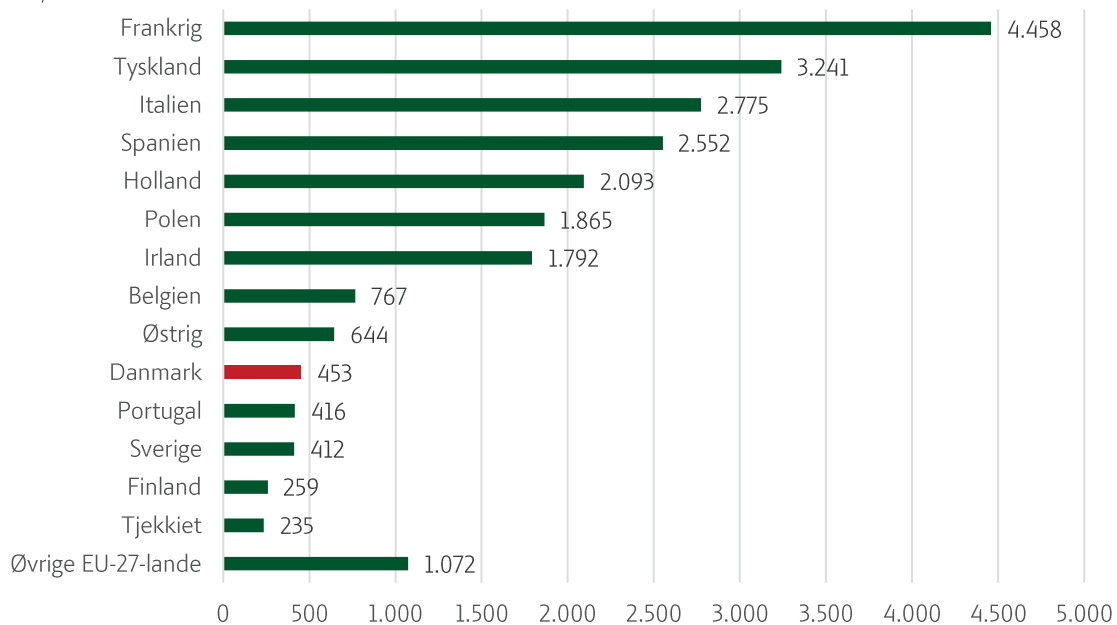
Mio. stk., 2021

Kilde: Eurostat, apro_mt_pann.

Figur 4.2 Antal kvægslagtinger i EU-lande

1.000 stk., 2021

Kilde: Eurostat, GIRA, EU-Kommissionen og L&F.

Tabel 4.3
Indvejning af mælk opdelt på andels- og privatvirksomheder

Mio. kg/pct.

Mio. kg/pct.	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total indvejning, mio. kg	5.277	5.373	5.494	5.615	5.615	5.662	5.644
Andelsvirksomheder, pct.	95	95	94	94	93,3	92	92,3
Privatvirksomheder, pct.	5	5	6	6	6,7	8	7,7

Kilde: L&F, Mejeristatistik 2021.

Tabel 4.4
Mælkeanvendelse i pct. af den samlede mængde mælk

Pct.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mælkefedt							
Smør	34	34	34	37	38	37	33
Ost	41	43	44	44	43	44	43
Konsummælk	12	11	12	12	11	12	13
Mælkekonserves	8	7	7	6	6	6	6
Andet	5	5	3	1	2	1	5
Fedtfri mælk							
Ost	53	55	54	55	54	54	53
Konsummælk	15	15	15	15	14	14	13
Mælkekonserves	26	25	25	26	26	26	26
Andet	6	5	6	4	6	6	8

Kilde: L&F, Mejeristatistik 2021.

Tabel 4.5
Indvejning samt salg til detail og foodservice af æg

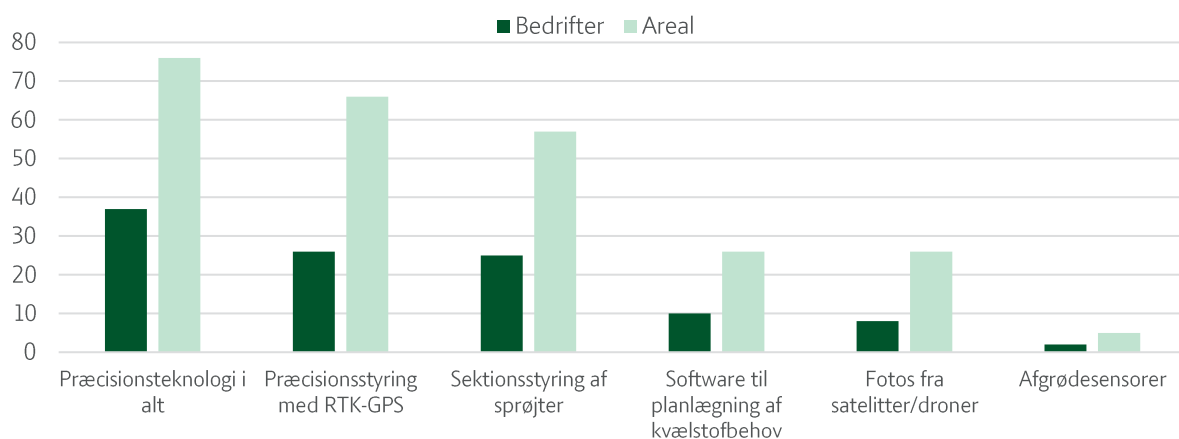
Mio. kg

	2000	2017	2018	2019	2020	2021
Indvejning i mio. kg						
Bur	28,7	19,64	14,55	13,94	12,14	10,43
Skrab	8,2	23,56	25,77	31,19	35,26	40,22
Frilands	4,2	5,36	6,28	6,62	6,21	5,25
Øko	5,9	19,25	21,89	22,23	23,4	24,67
Total	47	67,81	68,49	73,98	77,01	80,57
Total af skrab, friland og øko	18,3	48,17	53,94	60,04	64,87	70,14
Salg til detail og foodservice, mio. kg						
Bur	19,4	15,41	9,13	5,51	5,02	4,73
Skrab	6	19,51	25,46	28,84	32,57	32,51
Frilands	2,9	3,23	3,78	3,82	4,44	3,21
Øko	4,5	15,5	16,22	16,97	18,95	19,41
Total	32,8	53,65	54,59	55,14	60,98	59,86
Total af skrab, friland og øko	13,4	38,24	45,46	49,63	55,96	55,13

Kilde: Danske æg og Det Danske Fjerkræsråds årsberetning 2021.

Figur 4.3
Præcisionsteknologi – udbredelse efter bedrifter og areal

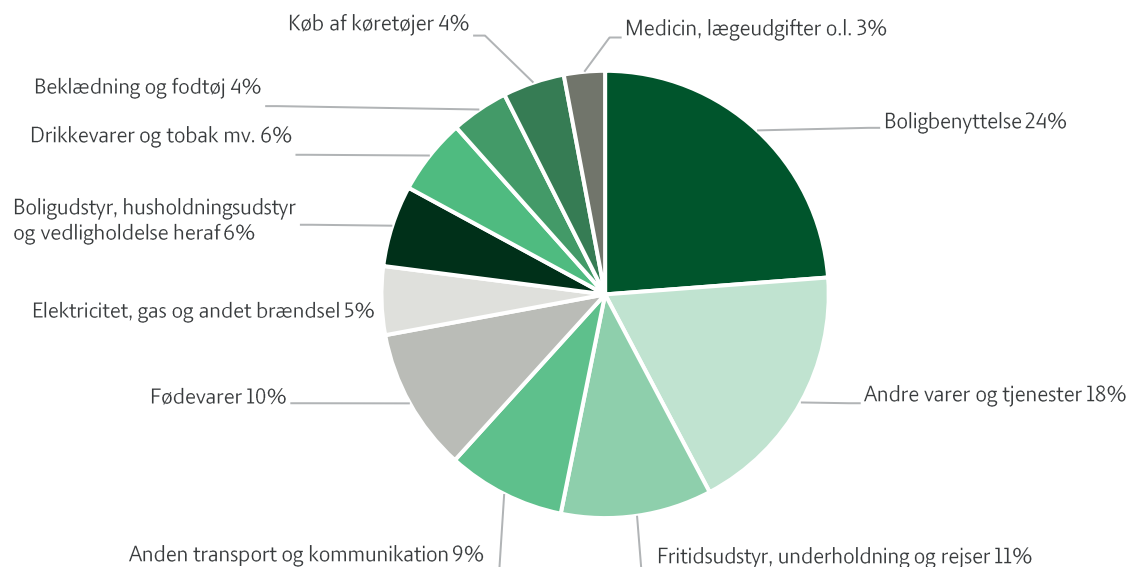
Pct., 2022

Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik.

Figur 5.1
Procentdel af en husholdnings samlede privatforbrug

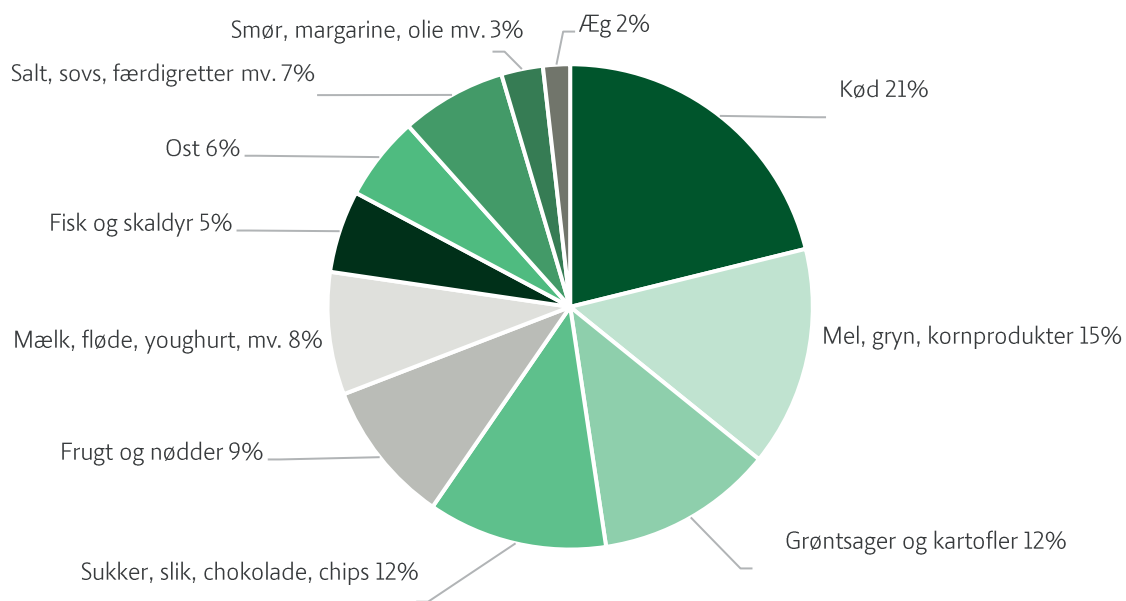
2021

Anm.: Husholdningernes forbrug på dansk område.
Kilde: Danmarks Statistik, tabel NAHC21.

Figur 5.2
Varegruppernes andel af husstandens fødevarerforbrug

Pct., 2020

Kilde: Danmarks Statistik, tabel FU02.

Kilder mv.

Det statistiske grundlag er indsamlet blandt mange kilder. Der er hovedsageligt tale om data fra Danmarks Statistik, offentlige myndigheder samt egne beregninger.

Foto

Niels Hougaard

Tryk

Stibo Complete

Design & Layout

e-Types

Papir

Ensocoat og MultiOffset

Udgivet af

Landbrug & Fødevarer
Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V
www.lf.dk

ISBN-nr. 978-87-87323-08-7

Landbrug & Fødevarer
Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

Tryksag
5041 0004